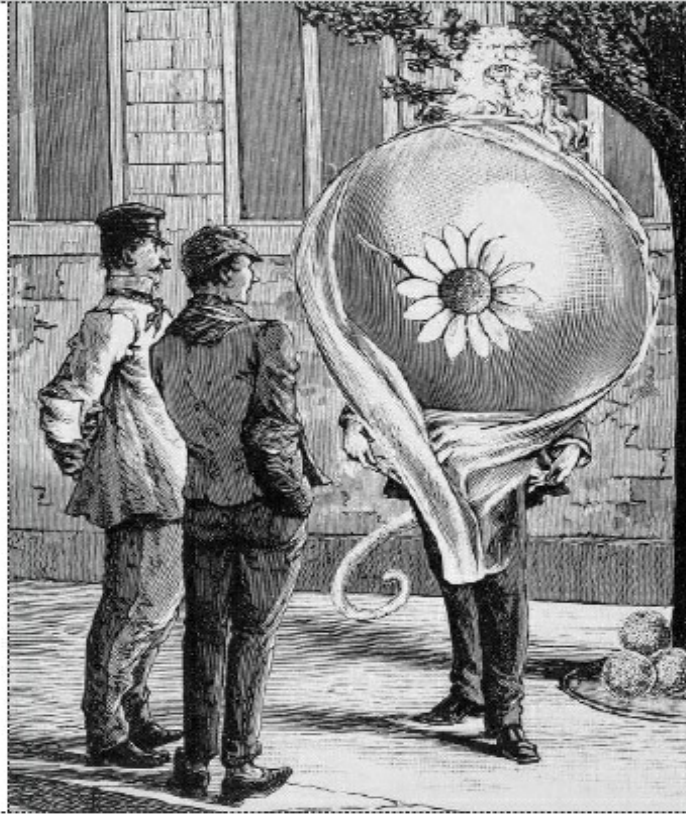

Belki de Gerçekten İstiyorsun

Murat Gülsoy

Ö-öykü

Belki de Gerçekten İstiyorsun

Murat Gülsoy

altkitap - öykü 1

Belki de Gerçekten İstiyorsun

Murat Gülsoy

Haziran 2000

Yayına Hazırlayan: Adnan Kurt

Düzelti: Adnan Kurt

Tasarım: Faruk Ulay

Tasarım Uygulama: Murat Gülsoy

Kapak Resmi MaxErnst

© 2000 altkitap ve Murat Gülsoy

Yapıtın tüm yayın hakları saklıdır. Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yayıncının izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

www.altkitap.com

editor@altkitap.com

Yazar Hakkında

Murat Gülsoy, 1967'de İstanbul'da doğdu. Mühendislik ve Psikoloji eğitimi gördü. Üniversitede öğretim görevlisi olarak çalışıyor. 1992 yılından beri Hayalet Gemi dergisini çıkarıyor; öykülerinin yanısıra internette **alt.zine** adlı dergide elektronik ortama yönelik metin denemeleri gerçekleştiriyor. Aynı zamanda Açık Radyo'da program yapımcısı. Yazarın Can Yayınları'ndan çıkan **Oysa Herkes Kendisiyle Meşgul** ve **Bu Kitabı Çalın** adlarını taşıyan iki öykü kitabı var.

İçindekiler

Ölüm Üçlemesi	1
Ütopya: 337 Milisaniye	14
Robotlar Robotlar Robotlar Sözümü Kesiyorlar	23
Zoraki Turist	35
Devlet ve Korku Filmleri	45
Berberler	54
Cennet Kaçkınları	60

Siz Korkular Kurgulamadığınız mı Hiç?

Sýradan insanlar -canlý ve aydýnlýktýr; Yalnýzca ben, karanlýk ve kasvetliyim. Sýradan insanlar -kesin ve kurnazdýr; Yalnýzca ben, donuk ve ahmađým.

.

Ve yine de, yalnýzca ben hükmedilmeyen ve ýssýzým,

Yalnýzca ben, diđerlerinden farklıyým.

_____ _ _ _ _

_____ Tao I Ching

_____ (R.L.Wing çevirisi, Thorsons 1988)

Yedi öyküden oluþan üçüncü kitabýyla Murat Gülsoy bizi kendimizle bir maceraya çýkarýyor. Gündelik yaþamlarýmýzdan ve olası yaþamlarýmýzdan, bazen de bilinçdýþý fantazilerimizden yola çýkarak bambaþka bir uzama býrakýyor. Sanki "neler olabilirmiþ?" sorusuna bir dizi yanýt veriyor. Öykülerde, bir kýrýlma/ bir aydýnlanma anýnda ortaya dökülüyor oyuncular ve kahramanlar. Birden geliþimin/ anlayýþýn bir parçasý oluyoruz biz de -okurlar. Olası bir durumun sýnýrlara, korkularýn ve komplolarýn sýnýrlarýna çekilmiþ anlatým, bizi de empatik ve eþzamanlý bir düþünceye zorluyor. Böylece, öyküler okuruyla birlikte kuþatýyor kahramanlarý. Durumu ve olup biteni anlama, sorgulayýp çözümleme sürecini birlikte yaþýyoruz.

Sýradan olan insanlarla, sýradýþý olduðunun (kendisi ya da ortamýn) ayýrdýna varan kahramanýn hesaplaþması her öyküde bambaþka maceralarla sürüyor. Bir berber dükkanynda sýradan bulup da farkýna varmadýđınız ayrıntýlarýn sizi hayrete düþürecek kadar zenginleþtiðini görmek þaþýrtacak bir yerde. Tarihsel bir örgüyle desteklenen kurgu diđer öykülerin tadý için de ipucu

olacak. Belki de bir þapkýnlýk veya yepyeni bir düþünsel pratik kazandýracak bu öyküler okura:

"Demek ki hayat baþka bakýþlarla da yaþanabilirmiþ!"

"Akþam, herkesin kabul ettiði kadar akþamdýr." Ý. Özel

Oysa Murat Gülsoy bu öykülerinde, herkesin kabullendiði dýþýndaki akþamlarý yaþatýyor kahramanlarýna ve bizlere. Toplumsal bir ütopya projesinin sýnýrlara taþýndýđý öyküsünde, kahramanýn bođubtuđu sorunlar ve özlemleri bize bir baþka bakýþ açýsýný tanýtýyor. Bu þekliyle

öyküler belki de düþünce deneyleri bir anlamda. Bireylerin

ruh

durumlarıyla, psikolojik yapılarıyla varolma ve anlama uđrařlarınýn kurgulandýđý deneyler, fantaziler. Bir ařkýn ardýndaki kuřkular ve yöneten erkin büyük komplosuyla karřýlařan kahraman. Bu kurgu gündelik inançlarımızla, öğretilerimizle desteklenerek çok iyi temellendiriliyor. Yani, çok benimsediđimiz kavramlar ve yařam pratikleri acaba gerçek dýřý olabilir mi?

Öykülerin tümünde bize büyük bir ustalýkla kiřisel ve ruhsal durumları çözümlleyen Murat Gülsoy, bunu özenli ve gerçekçi bir örgüyle tamamlýyor. Dünyamızýn "özlenen" durumlarınýn oluřturduđu güçlü örgüler. Ya da okunduđuunda "Bu çýplak bir gerçek! Televizyonda, sinemada bizlere yapılan bu iřte." dedirtecek kadar okuru kuřkukulandýran, kahramana yaklařtıran anlatýlar. Bařka bir anda bir rüyaya dalýyorsun kahramanýn yerine. Onun için bir rüya görüyorsunuz.

Öykülerin

tadı

anlatarak

veya

tanýmlayýp

sýnýflandýrarak

aktarılamaz. Okuduktan sonra şunu sormayı deneyin: "Ben kendim miyim?"

ÖLÜM ÜÇLEMESİ

İDAM

Sevgili Dostum,

Böyle bir mektuba nasıl başlayacağımı bilemiyorum. Seninle çok yakındık. Fakat belki çok değişmişindir. Belki beni anımsamayacak kadar çok... Çünkü zaman değiştiriyor. Örneğin ben çok değiştim. Görsen tanımayacağına yemin edebilirim. Kediler ölümlerini gizlerlermiş. Öleceğini anlayan bir kedi ortadan yok olur, on yıllık sahibi bile cesedini bulamazmış. Bu güne kadar da eceliyle ölmüş bir kedinin cesedine rastlayan olmamış. Sadece ortadan kayboluyorlar. Görüşmediğimiz süre içinde hep aynı yerde görev yaptım. Oraya gittiğimden beri -ne kadar sevinmiştik hatırlarsın- bir kâbusu yaşıyorum. Keşke savaşın orta yerine gitseydim belki çok daha kısa bir süre yaşardım, fakat hiç olmazsa yaralı insanları iyileştirmeye çalışmakla geçerdi o kısa zaman dilimi. O doktorları nasıl kıskanıyorum bilemezsin. Ben ne mi yapıyorum? Bir hapishane doktoru ne yaparsa onu dostum. Mahkumları tedavi ediyorum. Ve onlar idam ediyorlar. Biliyorsun bu hapishaneye girenler oradan bir tek şekilde çıkabiliyorlar. Yine benim verdiğim ölüm raporuyla. Fakat önce tedavi ediyorum. İdam edilmeden önce sağlık raporu veriyorum. Ve sonra, ölüm raporu veriyorum. Sabah altı otuz, sağlıklı; sabah dokuz onbeş, ölü. Ve günler gelip geçiyor, ben ölmüyorum. Her an duracağını zannettiğim kalbim beni her gün yanıltıyor. Dün gece yine tuhaf bir rüya gördüm. Fakat ondan öncekini anlatmalıyım. Geçen ay idam edilmeden önce muayene ettiğim bir kadınla ilgili. Kadın savaş suçlusu olarak getirilmişti. En yakın arkadaşı gizli polismiş. Ve onun hazırladığı raporla tutuklanmış, suçunu itiraf etmiş. "Savaş karşıtlığı ve düşman ülkelerin menfaatlerini koruma ve kollama eğilimi..." Her neyse geçenlerde gördüğüm rüya şöyle: Bir kasabadayım. Çok fakir bir yer. Bir cenaze töreni yapılmakta. Ölen, sıradan bir yoksul. Tam gömülmek üzereyken, ölünün alacaklıları cenazeyi basıyorlar ve borçları ödenmeden gömülemeyeceğini söylüyorlar. Ölünün yakınları

yalvarýyorlar adamlara fakat nuh diyorlar peygamber demiyorlar. Ne kadar borcu olduđunu soruyorum. Adamlarýn söyledidi o kadar küçük bir miktar ki durum son derece saçma geliyor bana ve çýkarýp borcu ödüyorum. Sonra adamýn evindeyiz. Yakýnlarý beni ađýrlamak istediklerini söylüyorlar . Ýtiraz etmiyorum ve geceyi orada geçirmeye karar veriyorum. Odanýn ortasýna bir yatak serilmiþ. Yatýyorum ve borçlarýný ödediđim için huzur içinde gömülmüþ olan adam rüyama giriyor. Bana teþekkür ediyor ve bundan sonra bahtýmýn açýldýđýný, baþýma hiç ummadýđým kadar güzel þeyler geleceđini muhtuluyor. Yalnýz her þeyde ortađýz artýk, diyor. Uyanýp yola çýkýyorum. Artýk bambapka bir yerdeyim. Göl kýýýsý. Gün batarken birden gölün içinde bir kýzýn yüzdüđünü görüyorum. Þ aþýrýyorum. O " Sađlýklý :Ýdam edilmesinde bir sakýnca yoktur!" raporu verdiđim genç kadýn. Ne iyi, kurtulmuþ diyorum. O sýrada kýz beni fark ediyor ve bana dođru yüzüyor. Ona aþýk olduđumu hissediyorum. O da bana aþýkmýþ. Birbirimizin yüzünü öpüyoruz. Fakat birdenbire bana kýzdýđýný hatýrlýyor sanki. Neden kurtarmadýn beni diyor. Benim bir þey söylememe fýrsat vermeden sudan çýkmaya baþlýyor. Belinden apađýsý korkunç bir ejderha bedeni ve bacaklarýnýn arasýndan binlerce yýrtýcý çene çýkýyor. O sýrada borçlarýný ödediđim adamýn sesini duyuyorum. 'Ne kazanýrsan yarýsý benim demiþtim . Ýþte þimdi ödeþiyoruz!' diyor ve kýzýn ejderha kýsmýný alýyor. Genç kadýnla sonsuz bir mutluluk içinde sulara gömülüyoruz ve uyanýyorum. Canýný sýktýđýmý biliyorum, sevgili dostum. Þ imdi bu mektubu okumak yerine kimbilir neler yapacaktýn. Fakat bapka çarem kalmadı. Senin bir nebze olsun yapadýklarýma tanýk olmaný istedim. Çünkü yapanýlanlar izlenmiyorsa, bilinmiyorsa hiç bir anlamý kalmýyor. Tanýđý olmadýđýmýz olaylar bizim için adeta varolmuyorlar. Beni gözünün önünde canlandýrmaný istiyorum. Son görüþmemizden bu yana hýzla yaplandým. Orta yaplý bir adam görüntüsüne sahip, kel ve zayıfým. Küçükken kýzlarýn hoþuna giden çillerim hastalýklý suratýmda pis lekelere dönüþtü. Ve her sabah o gün asýlacak ya da ilaçla öldürülecek olan mahkumlarý muayene ediyorum. Ya da idam edilmiþ olanlarýn ölüm raporlarýný yazýyorum. Sonra öðlen oluyor. Yemekten sonra yine muayeneler... Akþamlarý ise tam bir ipkence. Televizyonda hiçbir þey yokmuþcasýna eðlenen insanlarýn gizli hayatlarý üzerine alýþýlmýþ programlar ve bir türlü gelmek bilmeyen uyku. Uzunca bir süreden beri o kadýný rüyalarýmda görüyorum.

Bazýlarýnda demin anlattýdým gibi mutlu sonla uyanýyorum, fakat çoðunlukla kâbuslarla boðupuyorum. Kalbim hasta olduðu için uyupdurucunun dozunu artýramýyorum. Ha söylemeyi unuttum. Evde kendime küçük bir laboratuvar kurdum. Eminim farkýndalar fakat bir þey söylemiyorlar. Hatta ürettiðim sentetik uyarýcýlarý ima ederek infaz ipinde çalyþanlara özel bir 'moral programý' uygulamamý bile istediler. Özellikle gardiyanlardan beþinin birbiri ardýna intiharýndan sonra... Kendime birazcýk nefes aldýrabildiðim tek pencere bu sentetik uyarýcýlar. Ne yazýk ki haftada iki kez kullanabiliyorum ve ancak o zaman rüyalarým mutlu sonla bitiyor. Kâbuslarým ise hep ayný. Tuhaf ve büyük bir apartmanýn önünde baþlýyor rüya. Kapýdan içeri girmem gerekli fakat tam kapýnýn önüne gevþek bir iple baðlý ve durmaksýzýn havlayan vahþi bir köpek girmeme engel oluyor. O sýrada yüzünü hiçbir zaman seçemediðim bir adam gelip köpeði kontrol altýna alýyor ve ben içeri girebiliyorum. Asansör gitmem gereken kata ulaþtýðýnda bu apartmanda her katýn tek bir daire olduðunu anlýyorum . Ýçerde egzotik bir atmosfer var. Her taraf karanlýk. Mumlarýn cýlýzca aydýnlattýðý köpelerde göze çarpan garip semboller var. Bir takým arkaik resimler görüyorum. Taþ devrinde insanlarýn þeytan figürleri betimlediklerini fark edince þaþýrýyorum. Neden orada olduðumu bilmiyorum. Tütsüye karýþan bir parfüm kokusu alýyorum. Hiç kimseyi net olarak görmememe raðmen çevremde bir sürü insan olduðunu hissediyorum . Ýzleyen gözlerin varlýðý heyecanlandýrýyor beni. O sýrada odacýk gibi bir yeri gözetlerken buluyorum kendimi. Ortamda duyulan müziðin volümü kulaklarý saðýr edecek kadar yükselmiþ durumda. Odanýn içinde bir çok çýplak kadýn ve erkek görüyorum. B eytani bir alem yaptýklarýný ve sonunun mutlaka kötü biteceðini hissediyorum. Kaçma þansým varken yine de merakýma ve kaderime yeniliyorum. Odanýn orta yerindeki yükseltide elleri ve ayaklarý iki yana açýlarak baðlanmýþ çýplak bir adam yatýyor. Adamýn yüzünü görmüyorum. Baþý arkaya doðru gerilmiþ durumda olduðu için heyecanla atan þah damarýna dikeyyorum gözlerimi. Tüm bedeni harfler ve iparetlerle boyanmýþ bir kadýnýn yavaþ yavaþ adamýn üzerine oturduðunu görüyorum. Adamýn organý hiç zorlanmadan býçak gibi giriyor kadýnýn bedenine. Nefesim sýkýþýyor. Ayný anda kadýn elindeki ipi gevþetiyor ve adamýn boynuna doðru hizalanmýþ olan giyotinin karanlýðýn içinde su gibi aktýðýný ve yine ayný anda orada yatan adamýn kendim olduðunu

anlýyorum. Kadýnýn hep ayný kadýn olduđunu söylememe gerek yok herhalde. Ve bedenimden ayrýlýp yerlerde sürünen kafam, vücudumla birleşmeye devam eden o kadýný izliyor. En nihayet cansýz bedenim içindeki son tohumlarý kadýna bopaltýyor. Ben olmaktan çýkmýp bedenimin kadýnla çiftleşmesi ve kesik bođazýmdan hýrýltýlarla fýpkýran kan, artýk bana ait olmayan bir bulantý duygusu yaratýyor zihnimde. O anda, adýný bile duymadýđým þeytani bir güç için askerler dođurmak üzere cansýz bedenlerden gebe kalan kadýnlardan olup bu ölüm tarikatýnýn sýradan bir kurbaný olduđumu anlýyorum. Bu kâbustan her uyanýþýmda, kalbim, deli gibi çarparak bir gün daha bu korkunç rüyayý görürsem beni terkedeceđini söylüyor çýđlýk çýđlýđa. Çaresizlikle kabul ediyorum kaderimi. Daha dođrusu ediyordum. Bu geceye kadar. Gidiyorum dostum. Bir saat kadar önce kararýmý verdim. Fakat sanki beynimin bir bölümü yýllardýr bu gidip planlýyormuşcasýna rahatlýkla ayrýntýlarý benim için hallediyor. Senin adresini çarçabuk yýllardýr durmakta olduđu çekmecedden bir çýrpýda çýkaran parmaklarým, bu satýrlarýn büyük bir dođallýkla kađýda geçiþi, gideceđim yerin belirlenmesi her þey benim dýþýmda geliþiyormuş gibi þapkınlýkla izliyorum. Çünkü gidiyorum dostum. O kedilerin gittikleri bilinmeyen ülkeye gidiyorum. Hoþçakal...

ÖTENAZ Ý

Rahatsýz uyumuş olduđum için bütün günüm inanýlmaz bir bunaltý ve yorgunluk içinde geçmiþti. Tek hayalim eve gidip, yýkanmak, yünlü kazaklarýn ve battaniyelerin içine dalýp, televizyonda herhangi bir filmi seyrederek uykuya dalmaktý. Bu mýzmýz ruh haliyle eve vardýđýmda, karým akþama misafirlerimizin olduđunu söylerken elime marketten alýnmasý gerekenler listesi tutuþturdu. O sýrada masanýn üzerindeki mektuplara gözüm iliþti. Zarflardan biri hemen dikkat çekiyordu. Gri,

oldukça

büyük

bir

zarf.

Ayakkabýlarýmý

çýkarmadyđým

için

parmaklarýmýn ucuna basa basa masaya yaklaýtým ve üzerini okumaya çalyýtým. Adýma gönderilmipti ve gönderenin adý ve adresi yoktu. Alýpveripten döner dönmez konuk öncesi hazýrlýklara boþ verip kendimi çalyýpma odasýna kapattým. Mektup eski bir arkadaþýmdan geliyordu. Son bir kaç yýldýr iyiden iyiye kopmuþtuk. Ancak birbirimize bayramdan bayrama kart gönderen iki eski arkadaþtýk. Yollar ayrýlmýþtý. Bazen hayat isteklerimiz dođrultusunda geliþmiyor. Hele

bizim gibi oniki yýldýr bitip tükenmek bilmeyen savaþlarda yaþayan ülkelerin, yürekleri kararmýþ insanlary için her þey kader dediðimiz bir ilk çað tanrýsýnýn ilkel dudaklary arasýnda. Liseyi bitirir bitirmez askere alýnmýþtým. Dört yýl kadar tropik bir ülkenin, iþgal etmekte olduðumuz daðlarynda gerillalara karpý savaþmaya gitmiþtim. O ise doðuþtan gelen bir hastalýðý nedeniyle askere alýnmamýþ ve üniversiteye gitmiþti. Kalbinde nasýl ve neden olduðunu bilmediðimiz bir delik vardý. Her an ölebilirdi. Hepimiz için geçerli olan bu durum ona daha yakýn olduðundan mýdýr nedir hepimiz ona iyi davranýrdýk. Hatta biz müfredata yeni konmuþ olan silahlý eðitim derslerinde karavana atýþlar yapýp neþe içinde eðlenirken, o elinde kitabý dalgýn dalgýn atýþ sahasýný gören pencerelerden birinin yanýna otururdu. Bundan rahatsýz olur muydu bilmiyorum . Ýçinde sürekli bir saatli bomba taþýyan biri olarak kendini felsefeye ve fen bilimlerine vermiþti. Sürekli okuduðu için ona Doktor derdik. Adýyla kimse çaðýrmazdý, o da kendi kötü kaderini hatýrlatan adýný pek sevmediðinden olsa gerek, hoþnuttu lakabýndan. Artýk þans mý demeliyim yoksa þanssýzlyk mý, gittiðimin ilk yýlýnýn sonunda bir çatýþma sýrasýnda yaralandým ve sol gözümü kaybettim. Bende kalan tek gözümü açtýðýmda kendi ülkemin

hastanelerinden

birindeydim.

Birliðimizde

savaþan

devlet

yetkililerinden birinin oðlu da benim gibi yaralandýðý için hýzla memleketimize geri getirilmiþtik. Þ anslýydým fakat yine de o olaydan sonra toparlanmam çok zaman aldý. Þ anslýydýk çünkü bir kahramanlar birliði olarak geri dönmüþtük ve devletin þefkatinden azami oranda yararlanmýþtýk; diðer adsýz askerler gibi yokolup gitmemiþtik. Devletin ödediði yüklü bir tazminatla hayatýmýn geri kalan bölümünü edebiyatla uðraþarak geçirebileceðimi anladýðýmda, üniversitenin

kapysýndan gözünde siyah bir bantla giren genç bir adamdým artýk. Ve aradan yýllar geçti. Çok baýarýlý sayýlamayacak -böyle bir ortamda baýarýlý olabilseydim þapardým- birkaç kitap yayýnlayabilme fýrsatý buldum . Ýlki çok az basýlan ve dođru dürüst dađýtýlamadýđý için ciddiye alýnma fýrsatý bulamamýþ, savaþta aldýđým yaranýn bende yarattýđý umutsuzluđun izlerini tapýyan "Sol Gözümdeki Son Görüntüler" ve ikincisi epeyce ses getiren fakat kýsa zamanda unutilan kýsa öykülerimi topladýđým "YetipkinlerÝçin On Hüzünlü Masal" adlý kitaplardý. Bu sýrada Doktor'la mektuplaþýyorduk. O bir baþka þehirde týp öđrenimini sürdürüyordu ve ülke içinde yolculuk edilmesinin en aza

indirgenmesi için ulaýým araçlarýna yapýlmýþ olan korkunç zamlar yüzünden birbirimizi ziyaret edemiyorduk. Zaten ruh halimiz de bunu gerektiriyordu. "Neredeysen orada kal ve yaþa." Gezmek tehlike demektir. Yani bir takým devlet görevlendirmeleri dýþýnda, öylesine, sýrf meraktan yapýlan geziler... Fakat çok mutsuz olduðumuz da söylenemezdi. En azýndan bir ipimiz, evlerimiz ve bizi seven eþlerimiz, arkadaşlarımızý vardý. Doktor, tıp fakóltesini bitirip gerçekten 'doktor' olduktan sonra kýsa bir süre gelip bizde kaldý. Onunla son karþýlaþmamýzdý. Atanacađý yer belirlenene kadar izin verilmiþti. O onbeþ gün sabahlara dek sohbet ettik, eski okul günlerinden söz ettik, kýsacasý doya doya eðlendik. Uzak fakat en azýndan savaþýn olmadýđýný bildiðimiz bir þehre atandýđýný öðrendiðimizde evde bayram yaptýk. Daha sonralarý da mektuplaþmayý sürdürdük fakat gittikçe seyrekleyen mektuplarý iyice soðuklaþmaya, donuklaþmaya baþladý. Ve sonra zaman! Her þeyi nasýl da deðiþtiriyor. Þ imdi elimde tuttuðum bu eski dostun mektubuyla canlanan anýlarý nasýl da çaktýrmadan belleðin derinliklerine gömmeyi baþarabiliþti. Zavallý dostum. Bir veda mektubu yazmýþtý. Aslýnda açık seçik hiç bir þey söylemiyordu. Karmakarýþýk bir anlatýmý vardý. Aceleyle, aklýna geldiði gibi yazmýþtý. Fakat okuduðumda onun çoktan ölmüþ olduðunu hissetmiþtim. Gözümden birkaç damla yaþ gelirken kapýnýn çalýndýđýný ve karýmýn bana seslendiðini duydum. Bütün gece sustum galiba. Herkes durmaksýzýn hasta mýsýn diye sorup duruyordu. Ben de, evet, galiba gibi baþtan savýcý cevaplar veriyordum. Oysa aklým mektuptaydý. Defalarca okuyup anlayamadýđým ipuçlarýný bulmam gerektiðini hissediyordum. Gizli polis olduðunu hepimizin bildiði saygýn misafirimiz ise beni daha deðiþik bir gözle süzüyordu. Zaten bu periyodik aile ziyaretleri kýlýđýna girmiþ davetler özel hayatlarýn üstü kapalı bir denetimi olduðunu hepimiz biliyorduk. Daha fazla þüphe çekmemek için hasta rolünü iyiden iyiye benimsedim. Hatta içimden ertesi gün okula telefon edip hasta olduðumu söylemeye ve böylece hastalýđýmý resmileþtirmeye dair net bir karar bile aldým. Bu sırada beklenmedik bir þey oldu ve saygýn misafirimiz yeni aldýđým bilgisayarý görmek istediðini söyleyerek beni kendi çalýþma odama davet etti. Allahtan doktorun mektubunu çekmeceme koymuþtum. Diðer kartpostalların ve lüzumsuz mektupların olduðu çekmeceye. Saygýn misafirim gözlerini bilgisayarýmın ekranına dikip ađýr ađýr konuþmaya

ve beni þapýrtmaya baþladý: "ýkinci kitabýný yeni bitirdim. Çok etkilendik." Sözlerinin aðýrlýðýný arttırmak için kýsa bir süre suskunluk. 'Biz' gizli öznesinde kimler vardý acaba. Neyi ima ediyordu? "Açýk söylemek gerekirse ilk kitabýndan çok daha iyi ve yetkin . Ýlki, nasýl söylemeli, biraz fazla karanlýk ve umut kýrýcýydý..." Evet, yine suskunluk. Bu sýrada ekranda belirip kaybolan ikonlar. "Fakat bu ikincisi gelecek vaadediyor. Çok daha iyi þeylerin geleceðini hissediyor insanlar. Sen de farkýndasýn deðil mi?" Aptalca onayladým. Lafý nereye getirecekti. Yýllardýr tanýþýyor olmamýza raðmen asla ne düþündüðünü kestiremediðim bu kadýn, bilgisayarýmýn baþýna oturmuþ beni neden övüp duruyordu? Üstelik bundan sonra ne yazacaðýmý ben bilmiyordum. Fakat bu kadýn biliyor gibiydi. "Ben de hep roman yazmak istemiþimdir. Hatta zaman zaman roman konularý düþünür uzun saatler boyunca kurgularý ve kípileri üzerine kafa yorarým. Hiç bahsetmiþ miydim?" Hayýr fakat merakla dinliyorum. Yine baþýmý salladým. "Fakat yazmak bir yetenek meselesi. O da maalesef bende yok. Yok yok, nazik olmaya gerek yok. Nasýl ki sen bir senfoni besteleyemezsin ben de roman yazamam, bundan gocunuyor deðilim. Fakat diyorum ki..." Tek gözümün içine diktiði kararlı bakýplarýnda ne bir duygu ne bir pýrýltý. Buz gibi bakýyordu ve ceset gibi gülümsüyordu . Ýpnotize olmuþ gibiydim. Bu duygu ve þevkatten arýnmýþ gerilim gittikçe daha çekici kýlýyordu saygýn misafirimizi. "Diyorum ki ben aklýma gelen konularý sana söylesem ve sen de belki, hoþuna giderse bunlarý romanlaþtırsan? Zaman zaman beraber çalıþsak!... Sen ve ben." Tuhaf, tehlikeli ve ahlakdýþý bir þeyler ima eden, emir tonunda bir davet! "Tabii, neden olmasýn..." gibilerinden bir þeyler geveledim. "Bu teklifimi ciddiye alýrsan akýllýca davranmýþ olursun. Dostlarýmdan biri büyük bir yayýnevi kuruyor bu günlerde ve senin son kitabýný beðendi. Eðer birlikte çalıþýrsak yeni kitaplarýný basmak isteyeceðinden hiç kuþkum yok!" Ne olduðumu bile anlamadan yarýn için randevulaþmýþ ve diðer konuklarýn hiç bir þey olmamýþ gibi þakalaþtıklarý salona geri dönmüþtük. Baþým zonkluyordu. Kafamýn bir köþesinde Doktor'un mektubu, bir köþesinde yeni aldýðým tuhaf teklif... Konuklar gittikten sonra, aldýðým teklifi karýma söyleyip söylememekte kararsýz kaldým. Karým iki arada bir derede olduðumu ve iþin içinde bir iþ olduunu hissettiði için üzerime gelmedi ve beni çalıþma odasýnda yalnýz býraktý. Doktor'un mektubunu bir kez daha okudum. Evet hiç kuþkum yoktu.

Ben onun satýrlarýný okuduðumda o çoktan yokolmuþtu. Kaybolmuþtu. Geride hiç bir iparet ve delil býrakmaksýzýn. Bu mektup haricinde. Birden paniðe kapýldým. Bu belgeyi mutlaka yok etmeliydim. Postaneden bir þey postaladyðýný mutlaka kayýtlara geçirmiþti peþindeki ikinci sýnýf hafiyeler. Ve amirlerine rapor etmiþlerdi. Zeki amirleri de Doktor'un hayat hikayesinde beþ dakika içinde adýmý adresimi saptamýþlar ve yola çýkmýþlardý. Bir yandan bunlarý düþünüyor, bir yandan da banyodaki küvette mektubu yakmaya çalyþýyordum. Aceleden elim ayaðýma dolapýyor halen ýslak olan küvet yanmaya bir türlü izin vermiyordu. Tam mektubun küllerini süpürüyordum ki aklýma daha korkunç bir senaryo geldi: Doktor'un bu zarfý bana gönderdiðini zaten biliyorlardý. Oysa ben mektubu yok ederek, bütün þüpheleri üzerimde toplayacaktým. Suçsuz bir insan, arkadaşýndan gelen bir mektubu okur okumaz yok eder miydi? Ettikten sonra 'içinde þöyle þeyler yazýyordu' derse ona inanýrlar mıydý? Üstelik Doktor bilgisayar yolu ile de göndermemiþti güvensizliðinden. Oysa mektupta kayda deðer yani beni suçlayacak hiç bir þey yoktu. Akli dengesi bozulup intihar eden bir doktorun eski bir dostuna yazdýðý veda mektubundan baþka bir þey deðildi. Yarýn polislere ne cevap vereceðimi düþünüyordum ki, birden randevuyu hatýrladým. Tabii ya, ne kadar da aptalým! Zaten bu akþam yoklanmýþtým. Ve o tuhaf teklif! Tabii ki kandýrýlmýþtým. Yarýn görüþmeye gittiðimde beni gizli bir geçitle sorgu odasýna alacaklar ve doðruyu söyletene kadar yakamý

býrakmayacaklardý.

Tatmin

olduklarýnda

ise

cesedim

týbbi

araştırmaların hizmetine sunulacaktı. Evime, dostlarıma ise bir trafik kazası haberi ulaşacaktı. Kaçmalıydım! Ama nereye? Nasıl? Hangi cesaretle! Bir an, içimden Doktor'a karlı korkunç bir öfke dalgası yükseldi. Durup dururken huzurumu bozdu için içgüdüsel bir nefret duymaya başlamıştım. Sonra vicdan azabı... Zavallı dostum. Sen bu anda kaybolan kedilerin gittiği o karanlık evrende yapayalnız olduğun ben bencillik krizleri geçiriyorum. Bu düşüncelerin etkisiyle söylemeye gerek yok herhalde korkunç kâbuslara daldım. Mektupta okuduğuma benzer kâbuslar... Bahrolde ise saygıdeğer gizli polisim vardı tabii ki. Ertesi gün uykusuzluktan çıkmış gözlerimle ona bakıyordum. Bir kaçıt kadar boş zihnim onun nasıl bu kadar sert ve çekici olduğunu sorguluyordu. Ne söylese kabul edecek gibiydim. Adeta kendimi onun ellerine bırakmak için sabırsızlanıyordum. "Kötü görünüyorsun.

Kahve?" "Evet lütfen..." "Aklýmda çok güzel bir konu var. Topluma bir þeyler kazandýrabileceđini umduđum bir konu." Merakýmý çekmek için sigarasýndan derin nefesler çekerek ađýr ađýr konuþuyordu. Yüzündeki sabit makyajýn bir çizgisinin bile asla deđiþmediđini farkettim. Ayađa kalktý ve pencereye dođru yürüdü. Onu izlememden hoşlanýyor gibiydi. Ona hayran olacađýmdan o kadar emindi ki. Demin sekreterine rahatsýz edilmek istemiyorum derken olacaklarý çoktan planlamýptý. Vücudunun kývrýmlarýna dalýp gitmiþken birdenbire onun sesiyle sýçradým: "Ötenazi!" "Pardon, anlayamadým?" "Ötenazi üzerine bir roman yazmaný istiyorum. Ya da daha iyisi bir dizi öykü. Hepsi birbirinden deđipik kípileri anlatsýn. Ümitsiz hastalýklarýn pençesinde kývranan insanların ölme özgürlüđü. Ya da daha iddialý bir yaklaþým: 'Yapama hakký kadar ölme özgürlüđü' Nefis bir konu deđil mi?" Yüzünü

yüzüme

yaklaþtırmýptý.

Oturduğum

koltuk

adeta

bir

sanýk

sandalyesiydi. Ve onun kokusunu duyuyordum. Vaadedilenlerin alçakgönüllü bir simgesi. Hepsi benim olabilirdi. Ya da 'Doktor'u sormalarý için beni kapýnýn arkasýnda bekleyen canavara teslim edecekti. Seçeneđim yoktu. "Evet, mükemmel bir konu bu. Hatta öykülerin çođunluđu sýradan basit insanların baþýndan geçmeli. Bir tanesinde de Ötenazi karþýtý bir kadýnýn nasýl çaresiz bir hastalýđýn pençesinde doktorlara yalvardýđýný okumalý okuyucu." Kendimi kaptýrmýptým. Kaptýrmak istemiþtim. Memnuniyetle beni dinliyordu. Fakat onu memnun etmenin

pek de kolay olmadýđýný hissettiren buz gibi bir gülümsemeyle...

Çalýpmalara baýlamýptým. Kendimi ortaokulda kompozisyon ödevi yazan bir çocuk gibi hissediyordum. Bütün boş vakitlerimi bu çalýpmaya adamýptým. Bir an önce bitirmek istiyordum. Sanki başka ödevler verilmeyecekmiş gibi. Oysa artık devletin kadrolu bir yazarýydým. Farkýnda bile deđildim. Ya da deđilmiş gibi yapýyordum. Haftalık olađan görüþmelerimizde öykülerin yapýlarını gözden geçiriyor ne gibi deđiþiklikler yapmam gerektiđini bana dikte ediyordu. Ondan emir almak hoşuma gidiyordu. Yani bir yönüyle. Çok ayýp ve yasak bir þeyi yapmanın, insanların oyuna getirmenin verdiði þeytani bir zevk.

Fakat

bir

yandan

da

kendimden

tiksiniyordum.

Ötenazinin

yaygýnlaþtırýlması

programýnýn

bir

parçasýydým.

Önce

kitap

yayýnlanacaktý . Ýçindeki öyküler sıcağı bir tartýþma yaratacaktý. Çünkü öykülerdeki

kahramanların bir çoğu aslında ümitsiz bir hastalığa

pençesinde olmayan insanlardý. Örneđin bir tanesinde, yeni dođmuş bebeđinin kan, ilik ve doku ihtiyacýný karþýlamak için bilinçli bir þekilde kendini feda eden baba figürü iþleniyordu. Bir diđerinde müebbet hapse mahkum olmuş bir kadýn. Artýk yapamak istemiyorlardý. Aslýnda devlet gereksiz yere hapiste ya da dýþarıda insanları beslemek istemiyordu. Daha iyi verim alýnabilecek yenilere ihtiyaç vardý. Fakat demokratik bir ülkede insanları zorla öldüremezsiniz. Toplumun dokusu deþpet ile zedelenirse bundan herkes zarar görürdü. Oysa kendini daha sađlýklý bir toplum için bile isteye ölüme gönderenler hem birer kahraman olurdu hem de toplum kendini ayýklamýþ olurdu. Hapislerdeki gereksiz insanlardan kurtulan devlet, ayný zamanda bir çok zararlı insaný da zorla imzalattýđý ötenazi belgeleriyle yok edebilirdi. Ve ben de bu korkunç planýn ilk yapý taþýydým. Savaşta yara almýþ bir gaziydim, üniversitede ders veren saygýn bir insandým ve bađýmsýz bir aydýn olarak fikirlerimi savunuyordum. Televizyon programlarında tartýpacaktým. Tabii ki hep benim düþüncelerim ikna edecekti insanları. Ve daha sonra ödüller, kendi çabam ve yeteneđimle asla yakalayamayacađým bir þöhret ve üstü örtülü ödeneklerden þahsýma verilen mütevazý bir maaþ... Patronum bunları planlarken, o anda beni kullanmanın verdiđi hazzý hiç bir þeyle deđiþmeyeceđini hissediyordum. Hiç bir seviþme bu zevki yapatamazdý sanýyorum. Bu sapkýn ruh halim bazen evde çocuklarımla oynarken geçiyor, yerini müthiþ bir vicdan azabýna býrakýyordu. Öyle zamanlarda bilgisayarýn baþına geçiyor þifreli özel dosyalarýmdan birini açýyor, yazýyor, yazýyor yazýyordum. Doktor'la sohbet ediyordum. Gözyaþları içinde ekraný göremez hale geldiđimde kendimi yatađa o korkunç kâbusun kollarına býrakýyordum. Planların hepsi birer birer öngörüldüđü þekliyle gerçekleþti. Tahminimizden daha kolay bir þekilde güçlü bir kamuoyu oldu. Ötenazi kanunu hýzla meclisten geçip yürürlüğe kondu. Uygulamalar naklen ve darmatik olarak televizyondan verilmeye baþlandý. Kitabým binlerce sattý . Ýki ayrı ödül ve sayýsýz iyi eleþtiri aldý. Herþey yolunda gidiyordu.Benim içinse herþey yolundan çýkmýþtý. Artýk kipiliđim tamamen parçalarına ayrılmýþtý. Ruhum diyebileceđim þeyse sadece kâbuslarla uđraþan bir müebbet mahkumdu bedenim içinde. Ve iþte bu günlerde bende kalan son insanlýk kýrýntýsýyla þu satýrları yazýyorum. Ve gitmeye hazýrlanýyorum. Doktor'la buluşacađým o adý bilinmeyen ülkeye uzun bir yolculuk planlýyorum. Fakat önce görülecek küçük bir hesap kaldý.

C Ý NAYET

Yazar o sabah huzur içinde uyandı . Ýçinde birisi sanki onun adına karar vermiş ve en doğru ve yüce görevi yerine getirmek için her şeyi ayarlamıştı. Aynı zamanda korkunç bir özgürlük duygusu . İnsanlarla arasında hiçbir sözleşme yoktu bu noktadan sonra. Ahlaklı ve iyi olmak zorunda değildi. Bir çocuk gibiydi. Sorumsuz ve deli . İçinde kıpır kıpır, yerinde duramayan tüm heyecanlar birazdan tatmin olacaktı. Aynada tek gözünün içine baktı. Acaba iki tane olsalardı her şey yine böyle mi olurdu diye bir süre tedirgin olduktan sonra bu muhteşem günü sağlıksız düşüncelerle bulandırmaması gerektiğini fark etti. Dikkatle traş oldu. Sıcak suyun içinde saatlerce oyalandı. Küvetin içinde tüm kaslarını gevşetip, geçmiş ve gelecekte arınmış bir anın tadını çıkarırken, bu küvette yaktığı mektubu, Doktor'u, idam edilen kadını ve kâbuslarını birer birer aklından kovdu. Hepsi o kadar gerilerde kalmıştı ki... Adeta yoktular . Ýçeride uyuyan karısı ve çocukları da yoktu artık. Yazdığı öyküleri, hayalleri, fantazileri, iyi niyetleri, anıları, gizli aşkлары... Hepsi bu sıcak suyun içinde çözülmüş, suya karışarak behrin lağım bebesine doğru yola çıkmıştı. Siyahlarını giyindi. Kilitli çekmecesinden iki adet beyaz hap ve siyah deri muhafazalı bir bıçak çıkarıp özenle ceketinin cebine yerleştirdi. Bađtan çıkarıcı bir koku püskürttü ikinci kere. Artık kimseyi düşünmediği için halen uyumakta olan ailesine iki satır olsun not bırakmadan, yanına hiçbir şey almadan evin kapısından çıkıp gitti. Yüzünde uçarı bir gülümseme... Son bir yıl içinde onlarca kez geldiği binanın sevimsiz görevlilerine ilk defa samimiyetle gülümseyerek, otomatik kapıları geçti. Asansörde en az gizli polis olan patronu kadar çekici bir kadınla karşılaştı. Gülümsediler. Seri ve kendinden emin hareketlerle kadının dudaklarına yaklaştırdı dudaklarını. Kadının öpmesi için bekledi. Hayatının en ateşli öpüşmesiydi . İçindeki en ham duygular, en ilkel güdüler özgürlüklerini bir kez daha kutladılar. Artık onun kapısında. Karşılaşmaya hazır mıydı? Bir kez daha kendini gözden geçirdi. Bıçağı yokladı. Avucunda hissettiği sertlik yüzündeki tebessümü pekiştirdi. Patronunun özel sekreteri ona her zamanki gibi öğrenerek bakıyordu. Bu bakışları her zaman görmezden gelirdi. Fakat şimdi? Evet apağıllık ve satılmış bir yazardı, bu bakışları hak ediyordu. Fakat tüm bunlar eskidendi. Artık değildi. O ezik ve kipiiksiz adam

çok eskilerde kalmýptý . Ýçindeki öfkeyi durdurmaya gerek duymadý. Sekreterin yüzüne tüm gücüyle yapýptýrdýđý tokatýn sesini duydu önce. Sonra oyuncak bebek gibi yere yuvarlanan kadýný gördü. Arkasýna bakmadan ve bu olayý tamamen aklýndan silerek patronunun odasýna girdi. O muhteþem yaratýk gözlerini önündeki kađýtlardan ayýrmaksýzýn konupmaya baýladý: "Dýþarýda ne oluyor? ýyi misin? Yoksa...." Soru dolu bakýplarýný gördü. Zevkle gülümsedi . Ýlk defa! Onu þapýrtmýptý. Daha da þapýrtacaktý. Cebinden iki küçük hapý çýkardý. Birini ađzýna attý ve hemen yuttu, diðerini kadýnýn elinin üzerine koydu. Yine içindeki harekete geçmipti. Önce kapýyy kilitledi. Sonra özel sekretere rahatsýz etmemesini emretti. Baþka zaman böyle bir þeyi yapmasý mümkün deðildi. Patronunun þapkýnlýđý geçmiþ, bu heyecanlı ve gerilimli anlarýn keyfini çýkarmaya baýlamýptý. Küçük beyaz hapý yavaþca ađzýna götürdü. O sýrada yazarýn müzik setine yerleþtirdiði diskten onbeþinci yüzyýl ortodoks kilise ilahilerinin bir caz yorumu duyuluyordu. Karþý karþýya oturuyorlardý. Kadýn ilk kez kendisini onun patronu ya da efendisi gibi hissetmiyordu. Fakat emirler verirken onu baþtan çýkardýđý anlarý hatýrlayýp heyecanlanýyordu. Ya da tüm o oyunlarýn hiç bir þey ifade etmediðini hissediyordu. Belki de gerçekte ona apýktý. Onun içindeki tuhaf ve anlayamadýđý duygularýna apýktý. Kendisinde olmayan bir þeyler vardý bu tek gözlü adamda. Ve þimdi o þeyle mi karþýlaþacaktý? Bugün seviþeceklerine emindi kadýn. Daha önce hiç seviþmemiþlerdi fakat aralarýndaki gerginlik öyle noktalara çýkmýptý ki, zaman zaman masanýn baþýnda, onun yazdýklarýný kýyasýya aþađýlarken ve onun yanaklarýndan önlenemeyen gözyaþlarý süzülürken, kendinden geçip boþaldýđý oluyordu. Karþýsýndaki çaresiz esirin içinde çýrpýnan ruha üstüste defalarca tecavüz etmenin verdiði hayvani bir zevkti bu. Ve þimdi, karþýsýnda bambapka biri vardý. Esir almaya gelen oydu. Roller deðiþeceklerdi. Bunu biliyordu ve o sentetik

uyarýcýnýn

da

etkisiyle

artık

beklemeye

dayanamayacağı

hissediyordu. Müziğin aksak ve sıradışı ritmiyle kendilerinden geçmeye başlamışlardı. Yazar ise zihninin gittikçe billurlaştığını, varolduğu uzay parçasının her köşesine hakim olduğunu hissetti. Normalde asla kavrayamadığı tüm boyutlarıyla hayat şimdi gözlerinin önünde cisimleşmiş, elle tutulur hale gelmişti. Tüm köpeler sivrilmiş, tüm kenarlar netleşmişti. Kokusunu hiç bir zaman algılayamadığı kadar derinden hissediyordu. Parfümünün, duşta kullandığı sabununun ve hatta çok da az olsa bunların dışında daha derinden gelen teninin

kendi kokusunu algýlýyordu. Avýný parçalamadan önce onu tüm kokularýndan soyan bir hayvan gibi hissediyordu kendini. Deniz dibi yosunlarý gibi müziðin yayýlan dalgalarýnýn etkisiyle salýnýyorlardý.

Bedenlerinin

sýcaklýðý

artmýþ,

aðýzlarý

kurumuþtu.

Zaman

duygusundan kurtulmuþ, özgürdüler . Ýnsanlar yoktu artýk. Diðerleri yoktu. Kul ve tanrý vardý. Ruh ve apk vardý. Kurban ve katil vardý. Kadýnýn ensesini ýsýrmaya baþladý. Uzun çok uzun bir zamandýr kapatýlmýþ, yok edilmeye çalyþýlmýþ bir þey uyanýyordu. Patlýyordu. Artýk onu durdurmak olanaksýzdý. Yazarýn belleðinde baþka birinin hayatýna aitmiþ gibi kýsa kýsa canlanan karýsý ve çocuklarýyla ilgili anýlar geri dönmemecesine uzaklaþýp gittiler. Korkunç ve sözcüklerle anlatýlmasý olanaksýz bir karmaþa yapandý . Ýkisinin de zihinleri bedenlerini izlemeye çalyþýyordu. Bedenleri her þeyden soyutlanmýþ, ilkel, en ilkel dürtülerin etkisiyle ancak satanik ayinlerde görülebilecek türden bir esrimeyle devinip duruyorlardý. Çýplak, birbirlerine tuhaf bir þekilde kenetlenmiþ durumda cam masanýn üzerindeydiler. Aniden müzik kesildi. Bir uykudan uyanýr gibi oldular. Ya da bir düþün içine daldýlar. Bunu kimse bilemezdi. Kadýnýn baþý masanýn ucundan aþaðýya doðru sarkmakta ve gergin boynunda iyice belirginleþmiþ olan þah damarý nefes nefese kalmýþ bir güvercin kalbi gibi atmaktaydý. Adamýn siyah göz bandý kaybolmuþ, gözünün olmasý gereken yerde buruþuk bir deri titremekteydi. Adam ta baþýndan beri terli avuçlarýnda tuttuðu býçaðýný kadýnýn kaygan teninde dolaþtırmaya baþladý . Ýkisi de sona yaklaþmakta olduklarýný ve canlý varlýklarýn yapamlarý boyunca tadabilecekleri, tüm kutsal

yerlerden kovulmuş en korkunç zevki yapıtlarını hissediyorlardı. Bıcağına deðiði yerler bazen kızarıyor bazen ince ince kanıyordu. Kadından anlamsız sesler yükseliyordu. Adam -ki hâlâ adam denebilirse- boğuk boğuk haykırdı. Ne oldu anlaşılmayan sözcükler dökülüyordu, ağızdan, bıcağının ucundan, erkekliğinden, olmayan gözünden.. . Ykisi de ayaktaydılar. Adam kadının arkasında durmuştu. Bıçak büyük bir rahatlıkla hiç bir dirençle karşılaşmazın kadının karnına girdi. Adam ve bıçak kadının içindeydiler artık. Kadın et, kan ve kemikten bir paçavraya dönüpe kadar seviştiler. Birbirinden ayrıtırlamayacak bir bütün haline gelmiş olan kurban ve katil cehenneme çevirmiş oldukları bu nefis manzarayı gökdelen ofisinin penceresinden boğuşa dümeden kalan tek gözleriyle peşre son bir kez baktılar.

ÜTOPYA: 337 MÝLÝSANÝYE

Büyük bir huzur ile kulađýný kum saatinin ince beline dayayýp zamanýn geçipini dinliyorsun. Hýpýrtýlý, düzenli bir akýp bu. Uzaklardan gelen kuş cývýlýtlary ve ýlýk rüzgarýn sesi, sessizliđin içinde pýrýldayan küçük elmaslar, yakutlar, akikler gibi tatlý geliyor sana. Mutlu musun? ýpte þimdi beklediđin gün geldi çattý. O hep hayalini kurduđun cennet senin artýk. Emekli oldun ve daha ipe girdiđin ilk günden beri taksitlerini düzenli olarak ödediđin, þehir dýþýndaki - hem de çok dýþýndaki, neredeyse başka bir þehirdeki- tatil sitesinin gökdelenlerinin birinin balkonundan apađýya, 280 daireye ait olan geniþ bahçeye bakýyorsun. Uçsuz bucaksýz yeþil çayýrdan ibaret bir bahçe... Bahçenin ortasýnda yükselen 280 daireli, açýk ve kapalý yüzme havuzlarýna ve bir çok sosyal tesise sahip bir bina. Elinde tutmuþ olduđun dosyanýn bahçe bölümünü açýyorsun. Sana ait olan bahçe parçasýnýn parselini buluyorsun haritada, sonra balkonundan apađýya bakarak o parçayý gözlerinle iþaretliyorsun. Haritanýn yanýndaki notlarý inceliyorsun. Dikimi yapýlabilecek ađaç ve çiçek cinslerinin adlarýný okuyorsun. Adlar senin için öylesine yabancý ki... Zamanla öđrenirim nasýlsa diyorsun . Ýyimsersin. Balkonda derin nefesler alýyorsun. Havada yabani otlarýn kokusu var. Hoþ senin için kentin dýþýndaki her þey yabani, ama olsun dođanýn kokusu bu. Yýllardýr kavuþmayý hayal ettiđin yer.

Başka bir zamandasýn artýk. Yapadıđýn çađýn hem içindesin, hem de biraz ötesindesin. Herþeyin ne zaman bu hale geldiđini halen

anlamýþ

değilsin.

Sen

eskilerdensin.

Eskimiþ,

yaplanmýþ

olanlardansýn. Herkes gibi, çoktan bir þehir devletine dnpmþ olan kentten kaçmak, kurtulmak hayalleri ile alıþtýn durdun. Diðerleri gibi. Kafeste beslediðin kuþların birbiri ardýna yaþlanýp lrlerken sen yýlmadýn; bir akvaryum, köpek, baþka kuþlar, evde beslenebilecek

sürüngenler, hepsini denedin. Hep bir þeyler eksik oldu. Güneþi, doðayý, kýrý özledin durdun. Hayatýnda hiç gitmediðin yerlere duyduðun sýla hasretine en çok geceleri þaþýrdýn.

Her þey cezaevleri kopullarýnýn deðiþtirilmesi projesi ile baþladý. En azýndan sen de bir çoklarý gibi böyle düþünüyorsun . Ýþsizlik ve þiddet burcundaydý zaman. Hareketin baþýný bir sivil toplum örgütü çekiyordu. Bir çok þirketin, derneðin, vakfýn ve partinin oluþturduðu bir örgüt. Amacý, gün geçtikçe artan, ve herkese yönelmiþ bireysel þiddetin ýslahý idi. Bilimciler, meslek kuruluþlarý, hatta din adamlarý bu projeye destek veriyorlardý. Açýk oturumlar, paneller, forumlar birbirini doðuruyordu. Bir kaç yýl durmadan bu konu tartýþýldý. Her yeni cinayetle, her saldýrý ile tekrar tekrar bu konu gündeme geliyor, deðiþik boyutlarý ile tartýþma derinleþiyordu. Senin durumun farklıydý. Bursun vardý. Nasýlsa kazanmýþ olduðun sýnav, hayatýný birinci dereceden deðiþtirmiþti. Bir sevgilin vardý. Geleceðe ümitle bakýyordun. Olup bitenler seni derinden etkilemiyordu. Yine de dönüþüm projesinden ümitliydin. Açýlan her sayfaya imzaný çekinmeden koyuyordun. Zaman zaman doðabilecek sakýncalarýn tartýþýldýðý sanal ortamlarda iyi bir hatip olarak kendini gösterebiliyordun:

"Düþünün bir suç iþliyorsunuz. Ne olduðu ne kadar ađýr olduðu önemli deðil. Madem ki bir suç iþliyorsunuz, buna ihtiyacýnýz var demektir. Geçelim. Yapmamanýz gereken bir þeyler yapýyorsunuz, diyelim. Ve yakalanýp hapse atýlýyorsunuz. Aradan yýllar geçiyor. Belki

ondokuz

yapýnýzda

iþlediðiniz

bir

suçtan

yirmi-yirmibeþ

hapsediliyorsunuz. O kadar uzun bir zaman geçiyor ki artık siz başlangıçtaki suçu işleyen sizden başka birine dönüşüyorsunuz. Özgür günlerinize ait anılarınız bile soluyor. Artık rüyalarınıza bile girmiyor. Ve bir sabah fark ediyorsunuz ki, hiç tanımadığınız birinin işlediği bir suçun cezasını çekmeye devam ediyorsunuz."

Bunlar tartışılıyordu ama gerçekte endişe yaratan bambaşka bir sorundu . Yerideki kopullar akıl almayacak bir biddeti barındırıyor, besliyor, hatta büyüterek dıparıya yansıtıyordu. Bir çoklarına göre mahkumları toptan yok etmenin bir yolu bulunmalıydı. Hatta bir çok

defalar, kýmkyrtýlan isyanlar sayesinde gerçekteştirilen toplu katliamlar, kimsenin vicdanýný rahatsýz etmeden baýarýya da ulaýtý ama binlerce yýla mahkum milyonlarca insan bu þekilde eritilemezdi. Cezalar kýsaltýlýnca suçlu dýþarý çýkar çýkmaz yeni bir suç iþleyip tekrar geri dönüyordu. Cezalar uzun tutulunca da cezaevleri günden güne kalabalýklaþýyor, iþgücünün önemli bir kýsmý bu kurumlarda veya yan sektörlerde çalıþmak zorunda kalýyordu. Suç oranlarý bu hýzla arttýđý takdirde kýsa bir zaman sonra cezaevleri ekonomiyi yutacak duruma gelecekti. Kentin görünen egemenleri olan çokuluslu dev þirketlerin birbirinden yaratýcý danýþmanlarý her tür senaryoyu deđerlendiriyordu. Hatta bir çok dini grup da buna benzer görüþleri savunuyordu: Ceza geciktirilmeden, hemen infaz edilmeli ve diþe diþ, göze göz ilkesi uygulanmalý diyorlardý. Çok geçmeden, küçülmekte olan devletin iþlerini ellerinde tutanlar cezaevi reformunu gündeme getirdiler. Hemen herkesin desteđi ile büyük paralar akýtýldý bu projeye . Ýyi slogan-düþünceler de bulunmuþtu: "Kötülüđü önlemek için kötü olmak yanlýptýr", "Kötülük kötülük ile beslenir" vb. Teknolojinin mucizevi yöntemleri ile suçlunun yakalanması an meselesiydi. Bu konu çoktan aþýlmýþtı. Dev þirketlerin danýþmanlýđýný yapan üniversiteler kötünün profilini çizdiler: Genç, eđitimsiz, iþsiz, parasýz, ahlaki ve bireysel geliþimini tamamlayamamýþ... Sonra da bu tür bir suçludan 'iyi' bir yurttaþ yaratmanın gerekleri, formülleri, yöntemleri bulundu. Cezaevlerinin dönüþtürölme projesi bir kaç yerde öncü örneklerle baþlatýldý. Sosyal bilimciler, psikologlar, hekimler, mühendisler, kýsacasý elinde bilgi olan herkesin katýlýmý ile mükemmel cezaevi kuruldu. Suçlunun psikolojisini deđiþtirmeye, onu uyumlu, iyi bir insan yapmaya yönelik tüm silahlar hazýrdý. En iyi psikolojik analiz yöntemleri, eđitim teknolojisinin en geliþkin araçları burada iþler kýlýndý. Bununla da yetinilmedi. Mahkuma iyi bir eđitim ve hatta iyi ve deđerli bir meslek sahibi olmasına yetecek kadar altyapý verildi. Dört bilemediniz beþ yýl içinde en azýlý suçludan akýllýca ittaat etmeyi bilen, olması gerektiđi gibi kipiler üretilmeye baþlandý. Yeni bir þans verilmiþ olan kentin þanssýz çocukları tekrar sokađa, iþsizlikten baþka bir þey vaad etmeyen kente ikinci bir kez suç iþlememesi koþuluyula fýrlatýldýlar. (Bunca yüksek eđitim verilmiþ bir kiþi eđer yine de suç iþliyorsa, bu suçu iþleme eđilimi genetik bir bozukluđa bađlý olmalıydý. Deđiþtirilemeyen kötülük de yok edilmeliydi. Bu kýsým fazla

vurgulanmadýdý

için

projenin

iyimserliðine

büyük

bir

gölge

düþmemiþti.)

Fakat hesaba katmadýdýnýz bir þey vardý. Belki de bir çok þey . Ýlk 'mezun olan' mahkumlar aldýklary bu donanymla bambapka ve mutlu birer vatandaş olurlarken toplum amaçsýz yoksulluðunun içinde kendine çýkýp yollary aramaya devam ediyordu. Senden bir sonraki kuşaðýn durumunu bir düþün. Herhangi bir meslek öðrenmek için yapmaları gereken yatýrýmý bir düþün. O zamanlar hepiniz cezaevi ile o kadar meþguldünüz ki, bunu daha sonra halledilecek bir sorun olarak görüyordunuz. Ya da bazılarınýz sorun olarak bile görmüyordu. Bedeli ödenmemiş hiç bir þey kutsal deðildi sizin için. Sen bu konuda o kadar katý deðildin, ama fazla duyarly olduðunu söylemek de mümkün deðil. Bir iþe girmiþtin, gençtin, yeni evlenmiþtin ve evinizde bir su kaplumbağasy kolonisi besliyordunuz. Üstelik sen ve karýn çalyþarak, alýn teri dökerek bulunduðunuz hiç de yabana atýlmayacak bir noktaya gelmiþtiniz.

Fakat ötekiler... Eskiden amaçsýzca veya bir kaç kurup için suç iþleyenler için yeni bir seçenek doðmuþtu. Bir yolunu bulup cezaevine kapaðy atmak ve orada modern insanlyk durumunun son nimetlerinden yararlanmak, ana bilgisayara baðlanmak, oradan akmakta olan bilgi ýrmaðýndan kana kana içmek... Liseyi bitiren -ve sýnava girip parasýný denkleptirebilen- hemen her genç,

burs sýnavlarýndan çakar çakmaz cezaevine girmek için suç iþlemeye giriþiyordu. En yaygýn suç iþleme biþimi adam yaralama veya cinayetti. (Özel mülke verilen zararlar daha sonra suçluya ödetildiði için pek tercih edilen bir yol deðildi.) Kimsesizlere, yaþlýlara, fakirlere, evsizlere, kýsacasý kaybedenlere yönelik þiddet fazla tepki çekmediði için kýsa zamanda yaygýnlaþtý. Kentin sýrtýna ve vicdanýna yük olan bu insanların bir þekilde ayýklanmasý olarak düþünülüyordu gizliden gizliye. Bir taþla bir çok kuþ. Bu noktada sen diðerlerinden ayrýlmýþ ve hemen safýný seçmiþtin. Eski, görece olarak güçlü sivil toplum örgütünden ayrýlan bir grup vicdan sahibi kiþinin baþýný çektiði yeni bir yapýlanmaya kaydýný yaptýrmýþtýn bile. Gerçi artýk eskisi kadar enerjik deðildin. Oturduðun ev eskimiþ, iþini kaybetme korkusu ile omuzlarýn çökmüþtü. Adýný

bilmediðin bir hastalýða yakalandýklary için su kaplumbaðasý kolonisini hayvan hastanesine baðýplamýptýn (tedavileri için yeterli paran yoktu). Yerine konuşma potansiyeli olan bir papaðan almýptýn. Üstelik karýndan da ayrýlmýptýn ve pedofil videolarýn esiri olmuþtun. Bedeninin her geçen gün biraz daha eskidiðini hissettiðinden beri daha genç, daha çocuksu sevgilileri hayal ediyordun. Yine de gidipatý doðru bulmuyordun. Evet mahkumlarýn ýslahý mükemmel bir þekilde gerçekeþiyordu. Hatta þirketler, en iyi üniversitelerden bile daha iyi birer eðitim kurumuna dönüþmüþ olan cezaevlerinden çýkanlara öncelik veriyorlardý. Eski mahkum kartýný gösterene kapýlar kolayca açýlýyordu. Hoþ kartýný göstermese de eski bir mahkumun hali tavrý, kendini hemen belli ediyordu. Yüzünüze gülüp arkanýzdan çorbanýza tüküren bir garson deðildi yani. Her þeyi olmasý gerektiði gibi yapmayý anlamýþ ve içine sindirmiş biriydi.Üstelik bir daha suç işleme ihtimali olmayan biriydi eski mahkum. Ondan daha güvenilir kimi bulabilirlerdi ki? (Karýn da öyle düþünüyordu.)

Durum böyle olunca her burs sýnavýndan sonra bir suç dalgasý geliyordu. Bu dönemlerde özellikle kalabalýk caddelere, alýp verip merkezlerine gitmek metroya binmek hayati tehlike anlamýna geliyordu. Evden çýkmamak en iyisiydi.. Sen de böyle yapıyordun. Baþka ne yapabilirdin ki? Onlar hayatlarýný kurtarıyorlardý. Evsizler, ve düþkünler böyle dönemlerde akla hayale gelmeyen delikler bulup saklanýyorlardý. Gücü yetenler ise kentin dýþýna kaçmaya ya da en azýndan تنها yerlere kapaðý atmaya çalıþıyorlardý. Çünkü تنها yerlerde suç işlenmiyordu. Tanýðý olmayan bir suç insaný cezaevine ne yazýk ki götürmüyordu. Faily meçhul bir suç için bir kaç saat içinde binlerce kiþi teslim olabiliyordu. Binlerce itirafçý arasýndan gerçek suçluyu bulup çýkarmak oldukça güç olduðu için tanýksýz dosyalar

hemen

kapatýlýyordu.

Gençler

de

mecburen

suç

üstü

yakalanabilecekleri kalabalık mekanlarda suç işlemeye çalışıyorlar, hatta bunu toplumsal bir tören havası içinde yapıyorlardı. Bir yerlerden çaldıkları arabalara atlayıp müthiş gürültüler çıkarak suç mahallerine doğru yol alıyorlardı.

Sen o sıralar edebiyata merak sarmıştın. Kısa öyküler yazmaya

çabalýýordun. Evinden çýkmaýdýň burs sonrasý sendrom günlerinde yazdýdýň bir öykü üzerine oldukça iyi tartýpmalar dönmüptü. Bilgisayarýný her açýdýnda bir kaç mesaj buluyordun. Suç işlemeye karar verip kendine kurban arayan beceriksiz (belki de vicdanlý, bu noktayý özellikle bulanýk býrakmak istemiptin) bir gencin çýkýpsýzlýdýňý anlatmýptýň öyküde. Garip olan, bir süre sonra öyküyü ve öyküde anlatmak istediklerini unutup yazdýklarýna yanýt olarak gelen mesajlarýn seni ne kadar ve nasýl övdüdü ile ilgilenir olman. Yine de kayýtlý olduñun sivil toplum örgütü boþ durmuyordu. Madem ki cezaevinde bedava eđitim verilebiliyor neden insanlar suç işlemeyen önce, böylesine insanlýk dýpý bir suçu işlemek zorunda kalmadan önce, bu olanaklar kiþiye sunulmuyordu ki? Örgüt, cezaevlerinin masum halka açýlmasýný, suç işleyenlerin yeniden eski yöntemlerle hapsedilmesini istiyordu. Gittikçe zayıflayan bir sesle muhalefeti sürdürüyordu. Gittikçe zayıflýyordu, çünkü yapýsal bir deđipikliđin dayatýlacađý güçlü bir devlet yoktu ortada. Ortada bir zamanlar kendi yarattýklarý bir düzen vardý. Ve toplumun hiç bir kesimi bu soruna çok da ilgi göstermiyordu. Zýrhlý jipleri ve yüksek duvarlý evleri olanlar zaten uzunca bir süredir hiç þeye müdahale etmiyorlardý. Onlarýn uzađýndaki gündelik ve basit kötülükle yine basit insanlar uđraþsýn diye düþünüyorlardý. Eski mahkumlar ise bir çepit toplumsallaþmanýn keyfini sürüyorlardý. Sadece eski mahkumlara açýk olan eđlence yerlerine, alýp verip merkezlerine gidiyorlar, tahliye kartý olanlarýn yapadýklarý toplu konutlarda güvenlik ve esenlik içinde yeni hayatlarýný sürüyorlardý. Bir yolunu bulup suç işleyememiþ orta halli insanlar ise - senin gibiler- işlerini kaybetmemek için var güçleri ile çalıþýyorlar ve genç görünmeye çabalýyorlardý. Tecrübeli yaþlý bir adama para harcamak yerine genç ve daha azýný talep eden bir kaç kiþiyi çalıþtırmak her þirketin işine geliyordu. Zaten insanlar her yerde genç ve güzel insanlar görmek istiyordu. Sađlýk sektörü kozmetik ve estetik sektörünün içinde erimek üzereydi. Her çarþýda mutlaka büyük bir klinik, gençleşmek isteyen, çocuđuna yeni bir burun, bir çift yeþil göz, sevgilisine yuvarlak elmacýk kemikleri, veya eþine dümdüz karýn kaslarý armađan etmek isteyen müþterilerini bekliyordu. Normal yapama süresini en az iki katýna çýkaran pahalý ilaçlarýn piyasaya verileceđi haberleri gündemin ilk sýralarýný işgal ediyordu. Parasý

olmayanlar hýzla yaþlanýp, çirkin bedenlerinin daha da çirkinleşmesini umutsuzlukla izliyorlardý. Sen ise bir çoklarý gibi bedenine iyi bakýp, iyice yaþlanmadan emekli olup kenti terketme hayalleri kuruyordun. Yedigil çayýrlarýn ortasýndaki banka otomatlarýndan para çekip atýný ufuk çizgisine dođru süren yalnýz adam hayalleri hepiniz için hayatýn anlamýný oluřturuyordu. Tüm bunlara ek olarak bir de yeni terör dalgasý bařlamýptý.

Otomatlaşmýř ve ruhunu kaybetmiř toplumun Tanrı'dan ayrı düşmesine tahammül edemeyen tüm dinlerin -ki kente hakim iki inanç sistemi vardý- radikal yandaşlarınýn bir araya gelerek kurdukları terör örgütünün amacý insan ile Tanrı arasýnda yýkılmýř olan köprüyü tekrar inşa etmektir . Ýnsanı ilahi olandan, güzel olandan, iyiden koparan bu sistemi deđiřtirmek gerekiyordu. Çünkü böylesine bir toplumsal suçun üzerine bina edilen bir hayat insaný asla özgürleřtirmeyecek, özgürleşemeyen insan da iradesi ile Tanrı'ya yönelemeyecekti. Fakat sistemin deđiřtirilemezliđi de ortadaydı. Sen dođmadan çok önce biten devrimler çađý o kadar gerilerde kalmýptý ki.. . Ýnsanları sözcüklerle hareket ettirmek imkansýzды. Onlar da terör yolunu seçtiler. Büyük patlamalar, toplu katliamlar düzenleyerek insanları özgürleřtirmeye çalışýptýlar. Onlara göre insan bu sistemin içinden bir tek şekilde soyutlanabilirdi: Felaket anýnda! O can havli denilen his, o ölümün ve yokoluřun soluđu ile karřýlaşýldýđýnda yapılan, insanýn ta içinden gelen hareketlerin dođallýđý üzerine kurdular tüm ümitlerini. Bu hayat içinde, bu kent içinde insan sadece felaket anýnda yalnýzlaşýp, özgürleşebilir, Tanrı'yý hissedebilir diye düşünüyorlardý . Ýpte özledikleri köprü de o anda kuruluyordu. Bir an için bile olsa, ilahi saflýk!

Sen onları hiç bir zaman anlamadýn ama hep korktun. Kalabalık yerlerde evsizlerin yakýnlarından geçtin hep. Çünkü onların felsefesini anlamasan da yöntemlerini çok iyi biliyordun. Onlar düşkünlere asla saldırmýyorlardý. Senin bildiđini başkaları da biliyordu hiç þüphesiz. Ve ýpkýlı kalabalık caddelerin her yanýnda düşkünlere, evsizlerin, sokak çocuklarınýn barýnmasýna özellikle çaba gösteriyorlardý. Gençliđi çoktan geride bıraktýđýndan olsa gerek kafanı fazla yormak istemiyor, sadece günlük oylamalarda fikrini belirtip geri kalan boş vakitlerinde

gerçeðinden daha kaygan ve yumuþak, silikon bir sevgilinin kucaðýnda emeklilik günlerini kurguluyordun. Yapay zeka ile desteklenmiþ bir üst modelini almak için para hesaplarý yapýyordun. Bir çoklarý gibi. Gerçek bir sevgili ile uzun süre birlikte yapayamayacaðýný çok iyi biliyordun. Deðil mi ki bir kez olmamýþtý...

ýpte þimdi o beklediðin gün geldi çattý. Geniþ balkonunda, bir avuç bahçe parseline kuþbakýþý düþünceler içinde derin nefesler alýyorsun. Kulaðýn zamanýn ince belinde, her aldýðýn solukla içinin temizlendiðini, tüm kötü þeylerin kentte kaldýðýný, artýk kurtulduðunu sanýyorsun. Bu sanrý, içindeki boþluðun ne kadar da büyük olduðunu sana apaçýk gösteriyor. Yýllar sonra belki de ilk kez kendinle böylesine babbaþa kalmak... Ürkütücü, deðil mi? Ucuz kolajen iðnelerle gerginleþmiþ olan yüzünün tanýnmaz çizgilerini aynada görmek istemiyorsun. Kendine soracaðýn sorulardan korkuyorsun. Çaðýn o çýlgýn ve renkli karnavalýna uyum saðlamaya çalyþmýþ, ve bunu becerememiþ yeteneksiz bir soytarý gibi hissedeceksin. Bundan eminsin. Neden varolduðunu, ne yaptýðýný, varlýðýnýn bu dünyada, bu hayat içersinde neyi deðiþtirdiðini, neyi etkilemeyi baþardýðýný, sen olmasaydýn neyin farklı olacaðýný sormak istemiyorsun. Tek bir kelime bile öðretemediðin papaðanýnýn zekadan yoksun bakýþlarýný yakalýyorsun. Basit bir canlý diyorsun içinden. Silikon destekli, titreþimli ve yedi delikli þipme kadýnýndan bile daha basit bir yaratýk ama yine de bana ihtiyacý var diye düþünüyorsun. Yarým asýr boyunca zaman ile girmiþtiðin mücadelenin ne adýna olduðunu sorgulamaktan korkuyorsun. Diðerleri gibi. O yüzden bir an önce o nefret ettiðin, mutsuzluðun kaynaðý olduðunu sandýðýn ötekilerin dünyasýna baðlanmak istiyorsun. Bilgisayar ile televizyon arasý bir aleti fiþe takmak için balkondan içeri giriyorsun.

Eðer binanýn cephesine tam karþýdan bakabilseydin, seni müthiþ bir sürprizin beklediðini görecektin. Senin gibi onlarca dalgýn, orta yaþýný devirmiþ yeni emeklinin derin nefesler aldıktan sonra içeri girdiðini görecektin. Týpký senin gibi. Baþka bir zamanýn adamlarý ve kadýnlarý... Hepsi ertelenmiþ bir hayatýn ertelenmiþ hayallerini gerçekleþtirmek için geldikleri bu sitede, bir örnek döþenmiþ yalnýz kaderlerine ilk acemi

adýmlarýný atýyorlar. Hepsinin valizinde yarým býrakýlmýp bir hayat var, bunu anlayabilirsin. Planlanmýp ve becerilememiþ hayatlar. Hepsinin aklýna seninkine benzer sorular üþüþüyor. Kimisi bu gece, kimisi on gün sonra, kimisi bir kaç yıl sonra gerçekten kurtulmaya çalyþacaklar.

Düþünsene,

kendini,

hayatýný,

anýlarýný,

özlemlerini,

hatta

sapkýnlýklarýný biricik sanan insanlardan biri olduðunu anlayan kiþi ne yapar? Hiç bir önemi, hiç bir anlamý olmadýðýný kavrayan kiþi bunu nereye kadar taþýyabilir? Eðer monitörün baþýndan kalkmaya cesaret edebilirse...

Seni buraya getiren otobüsün geçip gittiði banliyö mahallelerinin duvarlarýndaki resimleri ve yazýlarý hatýrlýyor musun? Çocuk çetelerinin anonim sanat ürünlerini? Hangi mahallenin duvarý olursa olsun, resimler, desenler, yazýlar deðiþse de hepsinde göze çarpan bir rakam yazýlýydý: 337. Bunun anlamýný tabii ki biliyorsun. Þ imdilerde herkes bundan bahsediyor. 337 milisaniye. Beyin hücrelerinin mikrodalga fýrýnda piþme zamaný! Çok kýsa bir süre ama araþtýrmacýlar kiþinin bu deneyimi -bu son deneyimi- çok uzun bir zamanmýp hissiyle yapadýðýný ve üstüne üstlük bu kýsa süre içinde hayatta hiç bir uyuþturucunun vermediði zevki tattýðýný söylüyorlar. Doðruluðunu kimse bilmiyor. Ama herkesin içinde öðrenmek için bir istek var.

Nedense ani bir kararla monitörü baðlamayý býrakýp mutfaða yöneliyorsun. Mikrodalga fýrýnýn kapaðýný açýyorsun. Kum saatini bir kez daha çeviriyorsun. Sandalyeye oturup baþýný içine

sokuyorsun. Daha önce içinde hiç bir şey pıpmemiş olan fırın metal kokuyor. Elinle fırının düğmelerini yokluyorsun. Prova yaptığını sanıyorsun. Gelecekteki bir ümitsizlik krizi için belki. Belki de gerçekten istiyorsun. Bunu ben de bilmiyorum. Tek bildiğim parmağının sakarca düğmeye dokunması.

ROBOTLAR ROBOTLAR ROBOTLAR SÖZÜMÜ KESİYORLAR*

Yazdığımı öyküleri beğendiğinden eminim. Fakat beni bir şekilde

yönlendirmek

istiyor

ve

bunu

nasıl

yapacağımı

bilmediğini

hissediyorum. Örneğin son götürdüğüm öykü için yaptığım eleştiriler... Öykü sapkın bir abık anlatıyor. Uzaktan abık olduğu bir adama çepitli organlarını kesip postayla yollayan bir kadının öyküsü. Bir tutam saçla baplıyor, bir serçe parmağı, sağ ayak ve sol memeyle devam ediyor kadın. Adam önce ne yapacağımı baplıyor, sonra bu organları yemesi gerektiğine inanmaya baplıyor. Bu da diğer öykülerim gibi birdenbire bitiyor. Sanki öykünün yazarı aniden ölmüş gibi. Finali olmayan öyküler. Bir gün onlardan bir kitap yapmak istiyorum fakat pimdilik izin vereceklerini sanmıyorum. Bir yazdığım öyküyü bir daha düzeltmem ya da üzerinde deşipiklik yapmam mümkün olamıyor. Ama olsun, geleceğe ilişkin umutlarımı henüz yitirmedim. Yarına çok ilginç bir öykü hazırlayacağım... Çok ilginç. Ve ne diyeceğini bilemeyecek. Onun ve benim kim olduğumuzun pek de bir önemi yok aslında. Önemli olan bir yıl önce yaşananlar ve sonuçları. En iyisi her şeyi baptan anlatmak. O zamanlar daha doğrusu burada yaşamaya başlamadan önce öykü ya da roman yazmazdım. Eğitimimin gerektirdiği kitapları ve metinleri bir de popüler olan eserleri okurdum. Okul bittikten sonra bir yandan uzmanlık sınavlarına hazırlanıyor bir yandan da haftada iki gün acil serviste çalışıyordum. Rahatım yerindeydi, hiç bir sorunum yoktu. Fakat anladığım kadarıyla ailem benimle aynı fikirde değilmiş. Donuk biri

olduğum için çevremde olup bitenlerin hep sonradan farkına varıyordum. Ailem bana danışma gereği duymaksızın bir ıeyler karıştırmaya başlamışlardı. Hareketli bir genç olmadığımı çok iyi bildiklerinden beni eskilerin 'göşücü usulü' dedikleri bir yöntemle

* OZA, Voznezenski

evlendirmeye çalışıyorlardı. Çok komik bir ıey, ama ben görmem

gereken kýzý görmem gerektiđini anlamamýþtým. Yakýn aile dostlarý ve çocuklarýnýn katýldýklarý büyük bir davet yapýlýyordu yazlýk evimizin bahçesinde. Benim için önemli olan, konuklar için hazýrlanan özel yemeklerdi sanýrým. Fakat annem ve babam normalin üzerinde bir özen gösteriyorlardý bu davete. Lafý uzatmayayým, konuklar geldi ve benim için hiçbir þey deđiþmedi. Olaylarýn farkýnda olmadýđým için bilmem ne bey amcalarýn kýzýna kaba davranmakla suçlandýđýmda gerçeđi anladým. Hazýrlýksýzdým ve tüm bu olup bitenler çok saçmaydý. Haberim olmadýđý için kýzýn yüzünü bile hatýrlamýyordum. Ertesi gün, kýzýn ismini tekrar edip yüzünü hatýrlamaya çalıþmakla geçti. Tekrarladýkça, isim isim olmaktan çýkýyor hecelerinden kýrýlan bir kelimeye dönüþüyordu. Oysa, beni önüne katýp sürükleyecek olan olaylar azgýn bir nehir gibi sabýrsýzlykla yolumu gözlüyorlardý. Babamýn arkadaşlarýndan birisi -ki yine o kýzýn babasý- benimle bir ip görüþmek istediđini söyleyip evlerine davet etmiþti. Masada dört kiþiydik. Bu sefer hazýrlýklý gittiđim için gelin adayýný inceleme fýrsatý buldum. Gerçekten hoþ bir kýzdý. Hatta benim gibi toy bir delikanlý için kolaylykla apýk olunacak bir çekiciliđi vardý. Beni bir çýrpýda inceleyip bitirmiþti kapkara gözleri. Eđri duran kravatýmdan, ceketimin cebinde daha önce farketmediđim lekeye kadar herþeyi bir anda belirlediđi gibi, sanki ruhumu da çabucak analiz etmiþti. Tüm bunlarýn dýþýnda da gözlerinde beni ürküten birþeyler vardý. Karanlýk, tedirgin edici. Sözkonusu ip ise beni zerre kadar ilgilendirmeyen bir konudaydý. Spor Bakanlýđý'nýn oluþturduđu bir araþtırma komitesinde yarý zamanlý bir ip . Ýþin ayrýntýlarýna hiç girilmedi. Sanki ben ipi kabul etmiþim gibi -herkes kendinden o kadar emindi ki- havadan sudan konuþuldu. Daha sonra gelin adayý gözüyle baktýđým bu karanlýk kýza, gideceđi bir arkadaş toplantýsýnda kavalilik yapacađým ortaya çýktý. Þ apkýndým, herþey benim kontrolüm dýþýnda geliþiyordu. Hoþ, bugüne kadar da hiç bir zaman kontrolümde olmamýþtý zaten. Gerçi bu kontrolsüzlüđün hep lehime gel iþtiđini düþünmüþümdür. Düþünsenize sürekli sürprizlerle dolu bir yaþam . Ýki gün sonra baþkente dođru hareket eden trende, beni uđurlamaya gelen annem, babam ve karanlýk gözlüklerinin ardýndan bana bakan sözde sevgilime el sallarken olup bitenleri kavramaya çalıþýyordum. Durup dururken ailemin yakýn dostlarýndan birinin kýzýyla çýkmaya baþlamýþtým. Her þey hýzla olup bitmiþti. Saftým

ama aptal deđildim. Kýzýn görücü usulü ile erkek arkadař veya koca arayacak kızlardan biri olmadýđýný gittiđimiz partide anlamýptým. Anlamadýđým bir nedenle bu oyunu kabul etmiř aslýnda çok da özgür yapayan ve halihazýrda bir sevgilisi olan bir kızdý. Ve sabahýn köründe herkesin beklediđi gibi fedakar bir niřanlı rolünde beni uđurlamaya gelmipti. Herpeyin dýpýnda aklýmý meřgul eden ikinci soru da trenin beni götürdüđü bařkentteki iřin ne olduđuydu.Bařkentte her pey çok farklı gelipti. Görevliler beni bakanlýđa götürdüler ve b ir toplantýnýn göbeđine býrakýverdiler. Toplantýya sayýn bakan, danýřmanlarý ve çeřitli bürokratlar katýlmýřlardý. Okullardaki Beden Eđitimi dersleri, spor etkinlikleri üzerine bir toplantýydý. Herkesin elinde kalýn dosyalar, renkli grafikler ve deđiřik fotođraflar vardý. Dođrusu bu iřlerin böylesine ciddiyle yapýldýđýný bilmiyordum . Ýster istemez okul yýllarýmdaki bu dersler ile ilgili anýlarýmý düřünmeye bařladým. Hep rapor alýp kaytarmaya çalıptýđýmý ya da bir çok hareketi yapamayýp azar iřittiđimde herkesin bana güldüđünü hatýrlayýp kızarýyordum. Bu bana oldukça tuhaf gelen toplantýdan sonra, bakan bey ortadan kayboldu ve benimle genç bir danýřman ilgilendi. Yemek sýrasýnda benden beklediklerini anlatmaya koyuldu. Çok açýk bir görev tanýmý yapmýyordu. Arařtırma diyordu, çalıřma, bir de düzenli raporlar. Arada sýrada katýlmam gereken toplantýlar. Anladýđým kadarýyla spor etkinliklerinin psikolojik b oyutlarý adlý bir çalıřmanýn içinde yer alacaktým. Bir an için bu teklif bana makul göründü. Neden olmasýndý? Yapacak daha iyi bir iřim yoktu. Zaten hayata karřý takýndýđým kayýtsýz tavýr benim řu ya da bu iř karřýsýnda daha fazla heyecanlanmama izin vermiyordu. Genç danýřman bana özel telefon numaralarýný, ilgili kitap ve makale listesini ve elime üzerinde yazan miktara ancak trende bakabildiđim bir çek tutuřturarak tren istasyonuna býraktý.Bundan sonrasý bana kalýyordu. Hemen kollarý sývadým ve arařtırmaya bařladým. Döner dönmez ilk iřim kütüphaneyi taramak ve varolan kitaplarý toparlamak, olmayanlarýn listesini yurtdýřýndan sipariř edilmek üzere danýřmanýma göndermek oldu ve okumaya bařladým. Bu arada tuhaf niřanlılýđým da sürüyordu. O beni aradýđýnda çýkýyorduk ve beni her seferinde bir partiye götürüyor, kendisi çýlgýnca eđlenirken ben neden orada olduđumu sorgulayarak bir köpede asýk suratla oturuyordum. Aslýnda reddebilirdim. Gitmeyebilirdim. Yaptýđý

hareketler ve sevgilisi olduđunu çoktandýr bildiđim o uzun favorili delikanlýyla gözümün önünde kýrýptýrmasý beni yeterince sarsýyordu ama yine de bir türlü onun çađrýlarýna karþý koyamýyordum. Evet, kullanýlýyordum. Evet, benimle dalga geçiliyordu. Evet, hiç bir önemi olmayan aptal ve hýmbýlýn biri ydim Ve onu görmek yavaþ yavaþ benim için saplantý olmaya baþlamýptý. Onu izlemek hoþuma gidiyordu. Dansediþi, baþný geriye atarak gülüþü, kullandýđý koyu renk ruj ve baþtan çýkarýcý kokusu, arada sýrada dokunabildiđim elleri... O benim hiç bilmediđim bir dünyadan çýkýp gelmiþ, hayatýmý pençelerinin içine almýþ karanlýk tanrýçamdý. Aslýnda ilk aþkýmdý. Bir gün baþbaþa kaldýk, daha dođrusu anladýđým kadarýyla o delikanlýyla arasýnda tatsýz bir þey

geçmiþti

ve

kendini

iyi

hissetmiyordu.

Benimle

birlikteyken

rahatlýyordu. Ne de olsa onun sadýk köpeđiydim. Ve ona huzur veriyordum. Belki de laf olsun diye çalıþmalarýmın nasýl gitt iđini sordu ve ben de heyecanla anlatmaya koyuldum. Spor ve sporcular hakkýnda bir sürü istatistik bilgi derlediđimi ve onlarý incelediđimde önceden tahmin edemeyeceđim çok farklý þeylerle karþýlaþtýđýmý anlatmaya baþladým. Öncelikle spor yapmanýn insan bedeninin daha sađlýklý olmasýný sađlamadýđýný keþfetmiþtim. Hatta profesyonel sporcularýn yaþlandýkça çok daha çabuk bedensel bozukluklara sahip

olduklarýný

ve

hatta

ortalama

yapam

sürelerinin

normal

insanlarýnkinden biraz daha az olduđunu söylüyordu rakamlar. Ve zaten spor etkinliklerinin bir kaç yüzyýldýr insanlýđýn gündeminde olduđu, ondan önce askeri eđitimler dýbýnda egzersiz yapmak diye bir kavramýn hiç bir toplumda olmadýđý da belliydi. O halde neden bu

kadar

önemseniyordu?

ýpte

henüz

bu

sorunun

cevabýný

bulamamýptým. O ise beni dinlemiyordu. Belki de son derece dikkatle takip ediyordu, bilemiyorum. Þ imdi hatýrladýđým tek þey, benim heyecanla bir dolu þey anlattýđýmды. Bunu çok iyi hatýrlýy orum, çünkü dediđim gibi hayatta çok az þey beni heyecanlandýrýrdý. Hatta daha önce böylesine kendimi kaptýrdýđýmý hatýrlamýyorum. Ve kýsa bir sessizlikten sonra aniden bana sarýlýp aðlamaya bařladı. "Sen çok iyisin... Çok iyisin... Özür dilerim.." diyordu. Ben ise

o anda herhalde bapka þeyler duymak isterdim. Fakat yine de onu ilk kez o gece boynuyla saçlarınyn birleptiði o muhteþem yerinden öptüm. Kokusu ilk kez böylesine esir aldý benliðimi. Etimde canlanan duygular, o

bilmediðim dünýanýn orman perilerinin baþtan çýkarýýý parkýlarýnda deviniyordu. Bedenim sanki benim deðildi. Sarýldýðým bedenle bedenim, benim bilmediðim bir þeyleri yapýýyordu. Bu olaydan sonra her þey deðiþti. Bu arada bakanlýktan ýüklü bir çek daha aldým. Fakat raporum hakkýnda hiç bir yorumda bulunmamýþlardý. Bir an boþluða düþtüm. Neden doðru düzgün bir cevap vermemiþlerdi? Araþtýrmaný beðenmiyorlarsa iþime son verebilirlerdi. Neden bana para ödüyorlardý? ýkinci bir þans mý veriliyordu? Caným çok sýkýlmýþtý. Kýsa süren mutlu bir düþten uyanmýþ gibiydim. Hiç bir zaman, yaptýðým hiç bir þey beðenilmeyecekti. Hem ben kim oluyordum da onlarýn dünýasýna kabul edildiðimi düþünüyordum. Ben bu yapamýn kenarýnda suratýný asýp oturan, dansedenleri seyredip, garsondan içki istemeye bile utanan aptalýn tekiydim. Köpede cezalýydým. Diðerlerine bahþedilmiþ olan benden esirgenmiþti. En baþýndan beri bu böyleydi. Ve þimdi de önemli iþler yaptýðýmý sanýýordum . Ýþ tabii ki önemliydi. Fakat ben önemsiz, ýþýksýz, en ufak bir yaratýýlýðý olmayan kocaman bir sýfýrdým. Topladýðým dökümanlarý tüm odaya yaydým. Kimse rahatsýz etmesin diye kapýýý kilitledim. Ve belgeleri tekrar gözden geçirmeye baþladým. Bildiðim tek þey bu çalyþmanýn çok önemli olduuydu. Varmam gereken bir hedef, çözmem gereken bir bilmece vardý karþýmda. Bu iþ sanki hayatla aramda duran bir sfenskti. Bilmecesini çözdüðümde geçmeme izin verecek ve ben de hayatý herkes gibi yapayabi lecektim. O uzun favorili delikanlýnýn çenesine bir yumruk indirip, gece kadar güzel sevgilimi çekip gidecektim. Çözüm, bu belgeler ve kitaplar labirentinde gizlenmiþti. Onu bulmalýydým. Sorunun en baþýna dönmeliydim. Saatlerce bu belgelere bakarak düþündüm, düþündüm. Fakat artýk aklýmýn boþaldýðýný herþeyin anlamýnýn yavaþ yavaþ solduðunu hissediyordum. Gözümün önünde onun kösnül hayaleti dansediyordu. Siyah beyaz bir film gibiydi. Karanlýk gözlerinin üzerine düþen perçemleri, ensesinden sýrtýna doðru süzülen ter damlalarý, kollarýný kaldýrdýðý zaman kýsa bluzu ile pantolonu arasýndan dünýaya üçüncü bir göz olarak bakan göbek deliði... Evet onu görmek istiyordum. Parmaklarým korkularýmdan kurtulmuþ bir þekilde telefonu tuþluyordu. Babasý bu gece bir arkadaþýnda kalacaðýný, aradýðýmý iletceðini söyledi kibarca. Çýlgýn bir aþýk gibi dýþarý fýrladým. Nerede olduðunu hissediyordum. Ve ilk kez

kendi irademle hareket ediyordum. Þ ehrin en güzel yerlerinden birinde, bana gelecekte felaketlerle kana boyanacađý hissini veren havuzlu köpke vardýđýmda, bir parti tüm hýzýyla sürüyordu. Daha önceden bir çok kez beraber girdiđimiz bu evin kapýsýndan tek baþýma, heyecanla süzüldüm. O kadar kalabalýktý ki kimse beni farketmedi. Elimde bir içki kadehi sinsice dolabmaya baþladým insan denizinin içinde. Biliyordum oralarda bir yerdeydi, hissediyordum. En sonunda havuzun yanýbaþýna kurulmuþ olan barýn yanýnda olduđunu gördüm. Eđleniyordu. Yanýnda yine o benim sahip olmadýđým her þeye dođuptan sahip delikanlý vardý. Nedense kendimi belli etmek istemedim. Karanlýk bir köpeye sinip olup bitenleri izlemeye baþladým. Bir þey olduđu yoktu. Dansediyorlar sonra tekrar bara dönüp bir þeyler içiyorlar sonra tekrar dans ediyorlardý. Ucuz apk filmlerindeki acý çeken genç adam olarak o karanlýk köpede içki üzerine içki içiyordum. Bu böyle ne kadar devam etti bilmiyorum. Onun, aralarýnda zehirli bir kelebek gibi gezindiđi grup birbirini havuza itmeye baþlamýptý. Kahkahalarý ný bastýran müzik yüzünden sessiz bir film gibi izliyordum olanlarý. O sýrada arkamdan bir ses duydum. "Bu kadar çok içmeniz çalıþmalarýnýzý olumsuz yönde etkileyebilir...." Aman Tanrým, bakanlýktan bir yetkiliydi bu sesin sahibi. Korkumdan duymazlýđa geldim. Fakat o ense kökümde duruyor ve herþeyi biliyordu. Neden orada olduđumu, neden bu kadar çok içtiđimi, benim nasýl pýsýrýk ve ödlek ve beceriksiz biri olduđumu biliyordu. "Siz onlardan farklýsýnýz ve bu yüzden seçildiniz..." Adam hala konuþuyordu. Bakanlýđýn neden beni seçtiđini söylüyordu. Oysa, o kadar silik, o kadar güvensizdim ki. Bu insanların arasýnda insan bile denemezdi bana. Fakat adam görünenin gerçeđin kötü bir kopyasý olduđunu, gerçeđi görebilme ayrýcalýđýna sahip olanların bu sahte dünyanın içinde gizlenmiþ olaný ortaya çýkarabildiklerini söylüyordu. Artýk üzülmem gereksizdi, aptal kuklalar gibi hep ayný hareketleri yapan bu insanlardan elbette ki üstündüm ve tam da bu nedenden dolayı seçilmiþtim . Ýçimde müthiþ bir huzur vardý artýk. Haklýydým, bu görev çok önemliydi. Tropik bir meyve tadýndaki yaz gecesinde tek bir göz olmuþ beni izleyen aya çevirdim gözlerimi. Sanki o büyük beyaz göz ađlýyordu. Sanki ađlýyordum. Ertesi gün uyanýr uyanmaz çalıþmalara devam etmeye baþladým. Dün geceye dair hiç bir þey düþünmüyordum. Düþünmeye

gerek duymaksýzýn çalyýptým. Metinler birer labirent gibi beni istemediðim yerlere sürüklüyordu. Her an karþýma daha önce düþünmediðim bir þeyler çýkýyordu. Bir gizi çözmenin en iyi yolunun dýþýna çýkýp bakmak olduðunu hatýrladým. Boþ beyaz bir kaðýt aldým ve alt alta yazmaya baýladým. Spor. Beden hareketleri. Beden. Evet sorunun kaynaðýna dönmeliydim. Bedenin nasýl hareket ettiðini gözden geçirmeliydim. Anatomi atlaslarýna, fizyoloji kitaplarýna gömüldüm uzun bir süre. Bir hareketin nasýl öðrenildiðini, beyin ile iliþkisini, hareketin nasýl icra edildiðini inceledim. Çok ilginç bir noktaya gelip takýldým. Refleksler... Öðrenilmeden, bilincimizin müdahalesi olmaksýzýn bedeni korumak için yapýlan hareketler... Elimizin ateþten çekilmesini saðlayan sistemin yapýsý çok basitti. Derideki duyusal alýcýlar belli bir þiddetin üzerindeki uyarýlara karþý yanýttý, beyine danýbmaksýzýn kaslara iletiyor ve kaçma hareketinin yapýlmasýný saðlýyordu. Bu olup bitenleri beyne bildiriyordu tabii ki. Böylece kiþi tuhaf bir deneyim yapýyordu. Yaptýðý akýllýca hareketten dolayı, kaslarýna teþekkür ederek ellerini ovuşturuyordu. Sonra daha karmaþýk hareketlerin içerdikleri refleksler. Araba kullanýrken aniden fren yapma ya da bisiklete binerken düþmemek için yapýlan istem dýþý hareketler... Tüm bu karmaþýk hareketler dizisinin öðrenilmesinin tek bir yolu vardý. Egzersiz yapmak. Yani bisiklete binmeyi öðrenmenin tek yolu vardý, bisiklete binerek egzersiz yapmak. Daha çok egzersiz daha iyi performans demekti. Çalyýldýkça hareketler birer reflekse dönüþüyor ve kiþi düþünmeksizin bu hareketleri mükemmel bir þekilde yapar hale geliyordu. Sporun sýrrý burada yatýyordu. Bedenin eðitilmesi. Beynin devre dýþý býrakýlarak bedenin eðitimi. Artýk bu çalyþma tüm zamanýmý alýyordu. Geceleri dýþýndaki tüm zamanýmý . Ýþten ayrýlmýptým galiba. Gün boyunca çalyþýyordum. Geceleri ise deðilmiyor, bambaþka bir kiþi oluyor, zehirli kelebeðimi aramaya gidiyordum. Her zaman olmasý gereken yerlerde buluyor ve uzaktan izliyordum. Eskisi kadar mutsuz deðildim. Hayýr aya bakarak aðlamýyordum artýk . Ýçim rahattý . Ýçkinin de etkisiyle gevþiyor, kanatlarý tüm geceye yayýlan kelebeðimi izliyordum. Çevresindeki basit insanlarý izliyordum. Hareketlerini izliyordum. Dans eden birinin ayaklarýný inceliyordum bazen. Ayaklar ne yaptýklarýný çok iyi biliyor gibiydiler. Fakat ayaklarýn sahibi? Sanýrým hayýr. Gecenin içinde

baþtan

çýkarýcý

müziklerle

devinen

bedenler

sahiplerinden

baðýmsýzlýklarýný kazanmýþ görünüyordlardý. "Robot gibiler deðil mi?" Bakanlýktan gelen yetkili her seferinde ense kökümde bitiveriyor ve zihnimi açýcý sorular yön eltiyordu. Hiç cevap vermiyordum ona, fakat yine de çok iyi anlaþtýðýmýzý söyleyebilirim. Hep doðru noktalara parmak basýyordu. Evet robot gibiydiler. Baþka bir güç tarafýndan yönetiliyor gibiydiler. Dans edenler dans etmeye, garsonlar servis yapmaya programlanmýþlardý. Artýk hayatýmýn gizli düzeni haline gelmiþ bu gecelerden birinde saçma bir þey oldu. Karanlýk sevgilim aniden yanýmda bitiverdi ve bana baðýrmaya baþladý: "Yeter artýk tamam mı? Gelme buraya. Olduðum yere gelme." Sarhoþtu galiba. Sarhoþtum galiba. Bakanlýk yetkilisi bu sahneyi görmese bari dedim içimden. Cevap veremiyordum Konuþmayý unutmuþ gibiydim. Ona nasýl bakýyorsam, tedirgin olmuþ olmalı beni evin ýssýz köpelerinden birine sürükledi. "Her þey kötü bir oyundu tamam mı? Ben kötü biriyim çünkü seni kullandým. Fakat artýk bitti. Bak sevgilim orada. Onu seviyorum tamam mı! Býrak artýk peþimi. Her gece bir köpeden beni izlemene dayanamýyorum." Saçý baþý daðýlmýþ, gözleri baktýðý yeri göremeyen bu çirkin kadýn kuklasý benim karanlýk prensesim olamazdý, ve tabii ki deðildi. Aptalca bir yanlýþ anlaþýlma . Ýçim rahatlamýþtý. Bir an, onu hayattaki tek aþkým, karanlýk sevgilim sanmýþtým. Beni birine benzettiðini, onunla zerre kadar ilgilenmediðimi söyledim. Kadýn hayretle yüzüme bakýyordu. "ýyi deðilsin sen..." diye mýrýldandý. Gülümsedim . Ýyice emindim artýk, benim sevgilim, sen çok iyisin derdi bana. Huzur içinde evimin yolunu tuttum.Sonra olup bitenler biraz karýþýk. Ailemle yaþadýðým iletiþim

kopukluğu bir kaç eski arkadaşýmın beni zamansız ziyareti, Doktor kılıklı bir adamın sorduğu aptalca sorular... Hiç birini umursamıyordum. Görevimin gerektirdiği gizemi çözmeme çok az kalmııtı. Tek düündüğüm buydu. Bakanlık görevlisinin dediğine göre artık kitaplar ve belgelerden kurtulmalıydım. Bir çok kiıi yaptığım ıalıımanın önemini hissetmeye başlamııtı. Eđer bunlar aptalların eline geçerse herkes için büyük bir felaket olurdu. Sistem kendini aptallardan gizlemezse yıkılıp giderdi ve tüm insanlar anlamını kavrayamadıkları bir karmaşanın içine düşerlerdi. Hem zaten o belgeler ihtiyacım yoktu. Onları bir merdiven gibi kullanııı, bu bulundüğüm yere tırmanmııı. Tüm belgeleri ve kitapları havuzlu

köpkе getirmemi orada yok etmemi istedi. Bu köpk çok güvenli bir yerdі. Kimse buradan püphelenmezdi. Dediđini yaptıým. Bir gece, sabaha karpý herpeyi yüklenip köpkün bodrum katýna gizlice indirdim. Ertesi gece de yine parti sýrasýnda kimseye belli etmeden merdivenimi tutuþturdum. Artýk geri dönmeyecektim. Ve kalabalýđýn içine karýþtým. Yangýnýn söndürülmesinde görevlilere çok yardımcı oldum. Kimse benden püphelenmedi. Artýk çalıþmalarý sadece düþünerek ve yetkiliyle deđipik yerlerde buluşarak devam ediyordum. Yetkili beni istediđi zaman buluyordu. Bunu nasýl yaptıđýný hiç sormadým. Hiç yüzüne bakmadým. Zaman geçtikçe aydýnlandýđýmý, daha öncede n çok karmaşık bulduđum sorunların aslında ne kadar basit olduđunu

keþfettiđimi

görüyordum . Ýnsanlar

uzun

bir

zamandan

beri

robotlaþtırýlmýþlardý. Bu onların iyiliđi için yapılmýþtı. Bir köpeđin terbiye edilmesi gibi terbiye edilmiþti kitleler. Sistem, akıl denen tehlikeli silahýn, bir bebekten daha olgun olmayan insanlar tarafından kullanýlmamasý için önlemler almak zorundaydı. Yarým akýllý olacaklarına bir robot gibi iradesiz olmaları daha iyiydi. Çünkü bedeninden kopamamýþ bir akıl olgunlaşamaz, herkes için bir tehlike haline gelirdi. Tüm insanların -benim gibi seçilmişler dýþýndakilerin tabii- böyle bir olgunluđa eriþmeleri mümkün olmayacađý için onlara hayatlarını sürüdürebilecekleri hareketleri öğretmek gerekliydi. Okullar, iletiþim araçları, kitaplar, herpey bu amaca hizmet ediyordu. En güçlü silah ise spordu. Bu uydurulmuş egzersizler bütün, bedenlere

sürekli tekrar ettirilerek kibinin aklýný kullanmaksýzýn bedeni ni kullanmaya alýpmasý sađlanýyordu. Böylece insanlar bir refleksler dizisi içinde özgür iradeleriyle yapıdıklarýný sanýyorlardý. Oysa bedenden kopamamýp bir irade ne kadar özgür olabilirdi ki... Bütün bunlar artýk benim için bir çocuk oynacađý haline dönüpmühtü . Ýnsanlara bu gözle bakýp içimden gülüyordum. Robotlar sabahları uyanýyor ip dedikleri yerlere gitmek için belli sayıda hareket ediyor, sonra orada öđretilenleri uyguluyor, ardından evlerinde yemek yiyor ve eđitimlerini televizyon denen komik aracýn karþýsýnda sürdürüyor, uyuyor, uyanýp dört gün daha bu rutine devam ettikten sonra iki gün başka hareketlerden olupmuþ bir diziye tekrarlayýp başa dönüyorlardý. Hayatýn anlamý denen þey buydu...Bu zafer sarhoþluđu tabii ki uzun sürmedi. Bir gün bir park dekoru içinde oturmuþ yine kendi kendimi

kutlarken yetkili geldi. "Artýk seni daha zorlu bir görev bekliyor." dedi. Tedirgin oldum. Ben görevimi, daha doğrusu olgunlaşmamý tamamladým sa nýrken yeni bir durumla karşılaşıyordum. "Unutma sen seçilmiş birisin. Yapman gereken önemli şeyler var. Sistem senin ona katýlmaný istiyor. Bunun için bedeninin zincirlerini kırmalıydın." dedi. Dođru söylüyordu. Hem özgür olduğumu düşünüyör, hem de ayaklarımnı beni götürdüğü yerlere gidiyor, diğer robotlar gibi oturup kalkıyor yemek yiyordum. Bu tabii ki böyle devam etmemeliydi. Çalışmaya başladým. Yatađa uzanıp bedenimden çıktıđýmı düplemeye başladým . İlk başta hiç bir şey olmuyordu. Daha sonra bedenim başına gelecekleri anlamıp gibi direnmeye başladı. Anlamsız hareketler yapmaya başladı. Çýrpınan bedenimi izliyordum saatlerce. Her hareket korkunç acılar çektiriyordu bedenime. Bunu yapmalıydým. Dýbardaki sahte dünyayla aramda gerilmiş bir yay gibi duran bu bedene haddini bildirmek gerekiyordu. Daha sonraları aniden onu durdurmayı öğrendim. Birden kaskatı durduruveriyordum bedenimi ve düşünmeye devam ediyordum. Üstelik çok alıpylmadık durumlarda duruyordum. Normalde bir robotun bir kaç dakika bile duramayacağı bir durumda bazen saatlerce durabiliyordum. En rahat olduğum anlardı bunlar. Bazen yetkili geliyor onunla konuşuyordum . İşte böyle bir dönemde buraya getirilmişim. O döneme ilipkin anılarımda oldukça bulanık. Ne kadar kaldıđýmı ve başıma neler geldiğini hatýrlamıyorum, fakat sonra kendimi yine evimde buldum. Araya uzun bir boşluk girdi. Hasta gibiydim. Yemek yemediğim için serum veriliyordu ve bir takım ilaçlar; bunları şimdi daha iyi hatýrlıyorum. Yetkili ortalarda gözüküyordu. Zaman zaman eski zihin sağlığım yerine geliyor durumu irdeleme fırsatım oluyordu. Aptalların eline esir düpmüştüm. Yetkilinin bir zamanlar söylediği o tehlikeli insanların eline düpmüştüm. Amaçları beni konuşturup bilgileri edinmekti. Beynimi yıkayarak, bildiklerimi unutturmak. Tabii ki bu bilgilerin bende olduğunu bilen biri ihbar etmişti beni ve ben onun kim olduğunu çok iyi biliyordum: Benim karanlık sevgilimin aptal bedeni . Çalışmalarımın ayrıntılarından haberdar olan tek kişi oydu. Bu esaretten kurtulur kurtulmaz intikamımı alacaktım. Önce düpmanlarımnın elinden kurtulmalıydým. Allahtan, düpmanlarım bir çocuk kadar saf ve aptaldılar. Onlar gibi davranırsam beni serbest bırakacaklarını anlamam uzun sürmedi. Ben de robot taklidi yapmaya

başladým. Tabii birdenbire deňil, yavaş yavaş... Doktorlar hastalýdýmýn

yavaş

yavaş

düzelmeýe

başladýdýmýn

söylemeleri

üzerine

düşmanlarýmýn üzerimdeki ilgisi dađýlmaya başladý. Artýk dýbarý çýkýp yetkiliýi bulup bir plan yapabilirdim. Fakat diňkatleri üzerime çekmemeliýdim. Üç ay beklememi söýledi yetkili. Üç aýýn sonunda sýradan bir robot gibiýdim. Fakat intikamýmý almak zorundaydým. Üstelik sistemin beni kabul etmesi için bunu yapmak zorundaydým. Sevgilimin bedenini ve ruhunu ele geçirmip olan robottan kurtulmalý, gerçekten ilahi bir ýpýktan yaratýlmýp olan kelebeđimle birlikte sistemin vaadettiđi cennete yelken açmalý ydýk. Eskiden gitmeyi alýpkanlýk haline getirdiđim havuzlu köpkü göz hapsine aldým. Eskisi gibi her gece parti verilmiýordu. Çünkü bir buçuk ay boyunca köpkde tadilat vardý. Anladýdým kadarýyla yangýn o gece oldukça zarar vermipti. Üç aýýn sonunda bir gece yürürken uzaktan müzik sesini duydum. Köpkten geliýordu. Evet, her neredeseler dönmüplerdi. Bahçe kapýsýndan içeri süzüldüm ve her zamanki gibi kalabalýđa karýptým. Tanrým ne kadar sýkýcýydýlar. Bu sefer zehirli kelebeđime kendimi hiç göstermemeliýdim ve içki içmemeliýdim. Uyanýk kalmalýydým. Parti bitene kadar. Sarmaýýklarla gizlenmiş balkonda pusuya yattým. Arada sýrada robotlardan bazýlarý yanýma gelip bir þeyler söýlüýor ben de onlarýn dilinde cevaplar vererek baþýmndan savýýordum. En sonunda partinin hýzy kesildi. Anlaþýlan bedenler yorgun düşmüp başka bir

bedenin

sýcaklýðýnda

dinlemeyi

arzuluyordu .

Ýkililer

halinde

daðýldýklarýný gördüm. Karanlýk prensesim havuzun kenarýndaki þezlonglardan biri nde uyuyakalmýptý. Ortalýkta uyanýk kimse görünmüyordu. Havuzun maviliði dinlendirici ve saðaltýcý gücünü fýsýldýyordu kulaðýma. Evet, su en güzel arýnma aracydýr. Sessizce aþaðýya onun yanýna gittim. Elimle aðzýný kapattým. Baþýna gelecekleri anlayan beden çýrpýnma reflekslerini devreye soktu. Tanrým ne ulvi bir andý. Vaadedilmiþ cennetin uzak ormanlarýnda birlikte iki mutlu ruh olarak yürüdüðümüzü görüyordum þimdiden. Fakat önce þu aptal makinalardan kurtulmalýydýk. Çýrpýnan bedeniyle birlikte havuza atladýk. Bir müddet çýrpýnmaya devam etti ve sonra bedeninden

kurtuldu.

Gözyaþlarým

havuzun

sularýna

kavupmuþtu.

Dipte

kendimden geçmiþim. Kendime geldiðimde sistemin yetkililerini ve

sevgilimi

göreceðim

umuduyla

açýlan

gözlerim

gördüklerine

inanamadý. Yine esir dübmüþ, ele geçirilmiþtim. Akýl silme makinasýnýn elektrodлары þakakларыma deðiðinde "Elvada aklým, elveda karanlýklar prensesi" diye dübüdüðümü hatýrlýyorum. Sonrasý bildiðiniz hikaye. Buradayým, buradayým, burada yým... Hemen hemen herþeyi hatýrlýyorum, fakat herkes gibi hatýrlýyorum. Hatta bazý geceler o haþarý kýzýn gözleri karanlýðýn içinde bana bakýp "neden neden?" diye sorduðunda içimde bir þeylerin paramparça olduðunu hissedip hemþireyi çaðýrýp sakinleþtirici istediðim bile oluyor. Bana kalýrsa iyileþtim, ama anladýðým kadarýyla ne kadar iyileþirsem iyileþeyim burada kalmaya mahkumum. Hem yemekler fena deðil ve bol bol okumaya yazmaya vaktim oluyor. Bazen görevlilerle -yo sistemle ilgisi yok, hastane görevlilerinden bahsediyorum- dýþarý çýkýyoruz fakat anlýyorum ki burasý benim için daha iyi. Þ ehrin insanlarýnýn büyük bulvarlarda ve caddelerde kurgulu oyuncaklar gibi oradan oraya gittiklerini görünce içim bulanýyor ve kaçmak istiyorum. Burada tek sorunum kendini edebiyat eleþtirmeni sanan doktor. Bakalým bu hikayeye ne kulplar takacak. Gerçi ne dübüdüdü umurunda deðil. Benim için artýk herþey, bu uydurduðum hikayeler. Aklýmýn karanlýk boþluðunda yýldýzlar gibi göz kýrpýyorlar.

ZORAKÝ TURÝST

[Size ilginç bulduğum bir turist rehberinden bahsetmek istiyorum. Güney sahil kentlerimizin birinde, daha çok yabancı turistlere yönelik kitaplar satan bir dükkanın yıpranmış, ciltleri bozulmuş kitaplar bölümünde tamamen tesadüfen elime geçti. Bir kaç batı dilinde yazılmış olan bu rehberin dikkatimi çekmesinin nedeni alıptıyım rehberlere pek benzememesiydi . Ý içinde hiç fotoğraf yoktu. Bu haliyle kısa bir romana benziyordu. Baş tarafına konulmuş haritalar da biraz garipti. Bir ortadoğu haritası üzerinde daha sonradan kırmızı bir kalemle yuvarlak içine alınmış, belirsiz bir yer... Kentin kendi haritası ise elle çizilmiş bir krokiden başka bir şey değildi. Kumsalda, böyle bir kırıltıyı diye oldukça az bir paraya satın aldım. Ve eve dönene dek bir türlü fırsat bulup okuyamadım. Fakat dün gece bavulumu boşaltırken kucağıma yuvarlandığında bu hiç bilmediğim Genoun

kentinin

rehberini

kırıltırmaya

karar

verdim.

Daha

ilk

satırlarından itibaren Genoun'un çok ilginç bir kent olduğunu anladım. Dahası zaman zaman gerçekliðinden ve yazarının niyetinden þüphe etmeme neden olacak tuhaf özellikleri olduğunu okudum. Aþaðıda kitapçýðın kısaltılmış çevirisini bulacaksınız. Yazan kişinin kişisel deneyimlerini anlattığı ve yer yer konudan uzaklaştığı bölümler tarafımdan çıkarılmış, zaman zaman akıþın tutarlılığına saðlamak amacıyla parantezler içinde özetlenmiştir.]

Bir Kentten Nasýl Kaçýlýr?

Nasýl Gidilir?

Sevgili gezgin, bu satýrlary okuduňuza göre henüz Genoun kentinde deðilsiniz demektir. Bu çok iyi. Çünkü bu rehberi Genoun kentinde bulundurmanız yasadýpýdýr (Daha doðrusu öyle olduđunu tahmin ediyorum). Genoun kentine hiç kimse kendi isteđi ile gitmez. Adý saný duyulmamýþ bu kente bir gezginin yolunun düþmesi de pek mümkün deðildir. Genounlular tarafýndan kaçýrýlýp, isteđiniz dýpýnda kentlerinde konuk edirsiniz. Bu özellik belki de Genoun halkýnýn tek özelliđidir.

Genoun kenti ortadođuda irili ufaklý bir çok eski sömürgenin sýnýrlary arasýna sýkýbmýþ, atlaslarda bulamayacađýnýz kadar küçük bir yüzölçümüne sahip bir kent. Daha sonraki araþtırmalarýmda bu kent hakkýnda her hangi bir bilgi edinemedim. Bir Mýsýr gezisi sýrasýnda, ehramlary gezerken deveciler tarafýndan soyulduktan hemen sonra, pasaportsuz ve beþ parasýz kaldýđým, dahasy kaybolduđum bir anda bir batýlý gibi giyinmiþ kibar bir centilmen tarafýndan kaçýrýldým. Kaçýrýlma öykümün ayrýntylary ile konuyu dađýtmak istemiyorum. Çünkü Genoun'da karþýlaþtıđým benim gibi oraya kaçýrýlarak getirilmiþ batýlý gezginlerin her biri ayrý bir kaçýrýlma öyküsü anlattýlar. Kimisi yýllar önce kimisi daha yakýn zamanda kaçýrýlmýþ bu insanların anlattýklary ortak bir tek þey var ki bunu iyice aklýnýza not etmelisiniz:

Kaçýrýlanlaryn Genoun'dan ayrýlmalaryna asla izin verilmiyor olupu. Ben belki de bu kentten kaçmayý baþarabilmiþ tek uygar insan olduđum için bu rehberi yazmak istedim. Geleceđin kurbanlaryný uyarmak, kendi öykümü ve Genoun'u anlatarak onlaryn da kaçýþlaryný olanaklý kılmak istedim.

Ortasýndan yapay bir ýrmađyn aktýđý kent çölün kyyýsýnda kurulmuþ . Ýnsany baþka bir yerdeymiþ yanýlsamasýna sürükleyen bir atmosferi var. Kentin cephesi ise batý sýnýrýndaki göletlere dönük durumda. Çöle küskün dođu duvarlary sabah güneþinin ve çölün delirtici sessizliđinin girmesine asla izin vermeyecek þekilde, oldukça yüksek yapılmýþ. Çevre yollarýnýn

sarmaladyǵy kent, çölün kyyysynda açmýb tuhaf bir

kaktüs gibi... asla gelmeyecek olan ziyaretçilerini bekler.

[Bu bölümün geri kalaný, Genoun kenti ile ilgili deđil. Çölün uyandırdýđý gizemli duygular üzerine. Batýlýların, Dođu için kullandýkları tüm klipelere rastlamak mümkün. O yüzden attým.]

Nerede Kalýnýr?

Genoun'daki ilk sabahým, zannediyorum, buraya isteđi dýbýnda getirilen gezginlerin ilk sabahlarınýn bir prototipi; o yüzden size ilk þapkınlýđýmý ayrıntýları ile anlatmak istiyorum:

Gözlerimi açtýđýmda kendimi bir otel odasında buldum. Son anýmsadýđým, Mýsýr'da bana sođuk limon suyu ýsmarlayýp soyulma hikayemi dinleyen centilmenin yüzüydü. Çok yýldýzlý bir otel oldu, odanın içindeki minibar ve televizyondan, yatađın yumuþaklýđýndan, banyonun geniþliđinden hemen anlaýýlýyordu. Üzerimde bana ait hiç bir þey yoktu. Gardrop ise týka basa giyeceklerle doluydu. Keten pantolonlar, þýk gömlekler, kasketler, resmi davetler için koyudan açýđa dođru sýralanmýþ takýmlar, gözalýcý desenlere sahip kravatlar, ayađýma hemen uyan güderi, keten, mokasen ayakkabýlar, botlar, çizmeler, sandaletler... Her biri dünyaca ünlü markalara sahip bu eþyaların taklit olmadýkları belli oluyordu. Önce Mýsýr maceram aklýmda canlandý, ve ülkemin konsolosluđu tarafýndan bir þekilde tekrar yurda getirildiđim ve bu otele yerleþtirildiđimi sandým. Böyle bir þey olma olasýlýđý sýfýra yakýndý, çünkü kendi ülkemde ne önemli ne de zengin biriydim. Bu gardropdaki eþyaların onda biri bile evimde yoktu. Sýrtçantama týkýþtýrmýþ olduđum ucuz, ne alýrsan on papel yerlerden derlenmiþ ývýr zývýr dýbýnda tek deđerli eþyam bir fotoğraf makinesi idi.

Ben ne yapacađýmý bilmez bir þekilde elbiseleri seyre dalmýþken kapý vuruldu ve oda servisi yapmak üzere hoþ bir genç kýz içeri girip beni selamladı. Anadilimde konuþulan bir yerde olduđumu sanmaya devam etmeme neden olacak kadar düzgün bir aksanı vardı. Kahvaltý saatinin bitmesine yarým saat kalmýþtý, bana bunu haber vermek için gelmiþti. Olur a kahvaltýya

inemeyecek kadar yorgunsam diye yine de taze sýkýlmýþ portakal suyu, kahve, çay epitleri, reel, yumurta ve peynir tabađýndan oluþan bir kahvaltý tepsisini de getirmeyi ihmal

etmemiþti. Her þeyin yolunda gittiðine inanarak kahvaltýmý edip plan yapmayý bir süre erteledim. Fakat kahvaltýdan sonra lobiye indiðimde büyük bir otelin az sayýdaki müþterilerinden biri olduðumu farkettim. Dýþarý çýktýðýmda ise bilmediðim ve neresi olduðunu kestiremediðim bir batý kentinde olduðum hissine kapýldým . Ýnsanlar biraz daha esmerdi ve hava oldukça sýcaktý, tek fark buydu. Lobiye dönüp bilgi almaya çalyþtýðýmda resepsiyonist delikanlý Genoun kentinde olduðumu, dün gece gelip süresiz kalmak üzere otele yerleþtiðimi, masraflar için açık bir çek verdiðimi, hatta bir miktar nakiti (alýþ verip için) sabah almak üzere hazýrlamasýný istediðimi kibar bir þekilde hatýrlattý bana. Tabii ki böyle bir þey hatýrlamadým. Adeta hafýzamý kaybetmiþtim. Sonradan anlayacaktým ki, tüm bu bir baþkasýnýn hayatýnýn içine düþmüþ olduðum hissini veren hikaye bir senaryodan ibaretmiþ. Genoun'lularýn misafirperver bir halk olduðunu söylemek yanlýþ olmaz: hatta öyle çok seviyorlar ki onlarý bizzat kaçıryp en lüks otellerinde sonsuza dek ađýrlamaya hazýrlar! Peki ama neden?

Ý lk günlerinizde Genoun size eðlenceli gelebilir. Hatta bu tüm masraflarýn gizemli bir el tarafýndan ödendiði lüks tatil hoþunuza da gidebilir. Ölene kadar bu kentte yapamak durumunda olduðunuzu, süresiz bir turist olmak üzere seçildiðinizi anladýðýnýzda ise her þeyin tadý kaçacaktır elbette. Benim öyle oldu en azýndan. Fakat siz, henüz Genoun'a gelmeden önce bu bilgileri edinme þansýna sahip olan insanlar için ne yazýk ki ilk günler de masumiyetini yitirmiþ olacak.

Yabancı bir þehre gelen tüm gezginler gibi hemen çevreyi araþtırmaya baþladým. Daha sonra ulaþým araçlarýnýn turistler için bedava olduðunu farkettim. Bunu farketmem güç oldu çünkü kentte turist yok denecek kadar azdý. Þ ehir turlarý yaptıran Hollanda kentlerine özgü renkli gezi otobüslerine binebilirsiniz veya ýngiliz tipi üzeri açık faytonlara... Sorun þu ki buraya nasýl ve neden geldiðiniz içinizi kemirmeye devam ettiði sürece tüm bu kent, size kendini tanıtmak, size kendini göstermek için yanýþ tutupan bu halk bir an için bile durumunuzu unutturmaya izin vermeyecektir. Yani benim için bu böyleydi. Hiç bir þey bilmiyordum. Neden burada olduðumu bilmediðim gibi nasýl ayrýlacaðýmý da kestiremiyordum. Bu endişe ile kaçma

planlarý yapmaya ve uygulamaya geçtim. Fakat önce size bu halkýn bazı özelliklerini anlatmalýyým. Onlarý anlamazsanýz buradan kaçabilmeniz de pek mümkün olmaz.

Moda, Mutfak, Dil

Kenti araştýrýrken fark ettiðim þey buranýn bir batý kenti gibi olduðuydu. Hemen hemen bir batý kentinde rastlamayý beklediðiniz her þey burada vardý. Dünyada bilinen bütün dükkán zincirleri, bütün giyim, araba, eþya markalarýnýn þubeleri hepsi burada karþýnýza çýkabilir. Dev alýp verip merkezleri bu tür dükkánlarla dolup taþmaktadır. Caddeler en son model arabalarla, motosikletlerle ve ciplerle doludur. Zaman zaman kendimi ülkemde sanmama neden olabilecek kadar batýlý bir mekan . Ýnsanlarýn esmerlikleri ise sanki uzun bir yaz tatilinden sonraki güneþin býraktýðý iz gibi. Dünya modasýný yakýndan izlediklerini söyleyebilirim. Zaman içinde kendilerine özgü bir giyim tarzlarý olmadýðýný fark edersiniz. Aynen kendilerine özgü bir mutfaklarý olmadýðý gibi. Genoun yemeði diye özel bir yemek bulmanýz mümkün deðildir. Onun yerine tüm uzakdoðu mutfaklarýný, Fransýz, ýtalyan yemeklerini, ýngiliz Pub'larýný, fast food çepitlerini bulabilirsiniz. Esaret altýnda olmama raðmen bu yemeklerin lezzetlerinden sonuna kadar zevk almayý ne yazýk ki bir alýþkanlýk haline getirmiþtim. En bunaldýðým, evimi, ülkemi en çok özlediðim zamanlarda bile burada yediðim yemekleri bir daha yiyemeyeceðimi düþünüp caným sýkýlýrdý. Dillerine gelince... Bu tam anlamýyla bir gizem olarak kalmýþtır benim için. Tek bir kelime olsun Genounca diyebileceðim bir cümle duymadým. Herkes yaygýn Avrupa dillerini konuşmakta, okullarý anladýðým kadarýyla yabancı dil eðitimine dayanmaktadır.

[Aslýnda, metinde Lokantalar ve Mahalleler diye ayrý bir bölüm var. Bu kitapçýðýn yazarý, belirli tipte lokantalarýn ve dükkánlarýn kümelendiði sokaklarý bir mahalle olarak algýlýyor . Ýtalyan, Fransýz veya Çin Mahallesi gibi.. . Ýçinde tek bir Fransýz ya da ýtalyan yapamasa da! ýlk haftalarýný bu sokaklarda bar bar, lokanta lokanta gezerek geçirmiþ. Bu uzun bölümde Genoun'lu çepitli insanlarla tanýþýyor. Biraz bohem diye nitelenebilecek 'Fransýz mahallesi'nde edindiði yeni arkadaşlarý ona gönülsüzce, yer yer

özeleptiri yaparak kentlerinin geçmişi hakkında bilgi veriyorlar. Bu bilgi kırıntılarını
özetlemeye çalıştım.]

Geçim Kaynakları ve Tarih

Öğrenebildiğim kadarıyla dünya savaşlarının sonunda ortadoğu cethelle parçalanırken daha
sonradan bir husumet olabilir kaygısı ile tampon bir bölge olarak tanımlanmış topraklar üzerine
kurulu bir kent. Halkının da ortadoğuda o tarihlerde bapıboş dolayan, belirli bir etnik grup, bir
kabile olmaktan çok sadece belli bir menfaat çevresinde toplanmış (soygun, yağma) insanlardan
oluşuyor. O yüzden de belli bir tipolojiden bahsetmek (esmerlik dıyında) mümkün değil. Bu
bapıboş dolayan topluluğun tek özelliği yakın oldukları kültürlerin özelliklerine

bürünebilme

yetenekleriymiş.

Daha

sonra

ortadoğu,

batının

denetimine girince bu topluluk tampon bölgede sıkışıp kalmış. Bir kaç

yıl

yapanan

korkunç

sefaleti,

yabancý

þirketlerin

topraðýn

derinliklerinde saklý bir takým deðerli madenleri keşfetmeleri ile kolay bir zenginlik izlemiş. Batýlý þirketlerin, civardaki dev aþiret devletlerle anlaşılmaktansa bu tampon bölgeyi işlemeyi yeðlemeleri de son derece anlaşýlýr bir durum. Gelen para ile bu kent inşaa edilmiş. Þirketlerin çalıþanlarınýn rahatý düþünülererek tasarlanmýþ olan bu þehrin neden bu kadar batýlý olduđunu anlamak böylece kolaylaşıyor. Fakat zaman içerisinde þirketlerin madenleri otomatize etmeleri ve çalıþan insanların azalması ile unutulmuş Genoun kenti. Dođunun göbeğinde bir batý sirki gibi yapayalnız kalmýþ Genoun. Belki de benden gizledikleri başka nedenler vardır.

Yeni kupaclar ise içine dođduklarý kentin asýllarýný filmlerde gördükçe, kapađý Avrupa'ya atmaya başılamýþlar. Kısa süre sonra kent dýþýna çýkýþlar yasaklanmýþ ve tüm halk bu kentin yapamasy için kentte mahsur kalmýþ. Zaman içinde çöle, geldikleri yere sýrtlarıný dönerek, geçmiþlerinden utanarak, hep eksik hissederek yapamaya öylesine alýþmýþlar ki başka tür bir yapam düşünemez olmuşlar. Filmlerde gördükleri, kitaplarda ve dergilerde okudukları uygar dünyanın her þeyini satın alýp evlerine koymuşlar, hatta geniş bir modern sanat müzeleri bile var, fakat ne kadar uygarlaştýklarını gösterebilecekleri hiç bir yabancıнын onları ziyaret etmeyiþi büyük bir yalnızlık biçimine

dönüpmüþ. Önceleri acenteler yoluyla turist çekmeye çalıbmýþlar. Fakat tanýtým broþürlerindeki Genoun, herhangi bir doðal güzellik veya tarih ya da kültürel bir özelliðe sahip olmadýđý için Batýlý'ların ilgisini çekmemiş. Genoun halkının mutsuzluðu öylesine büyümüş ki yöneticiler (belki de atalarından miras kalan soyguncu geleneðe uygun olarak) batýlý turistleri kaçırmak suretiyle kentlerine misafir etmeye karar vermişler.

Gündelik Yaşam

Ý lgi göstermek zorundasınız. Bir kez turist olmaya mahkum olmuşsanız sabah erkenden kalkıp, bir süre sonra defalarca seyrettiðiniz bir filmin ezbere bildiðiniz kareleri gibi sýkýcý bir hale gelen kentin sokaklarının elinizde fotoğraf makinasý ve not defteri ile arþınlamak, size yardımcı olmak isteyenlerle konuşmak, onların dilinizi ne kadar iyi konuştuğunu, kentlerinin ne kadar modern bir kent olduğunu her fırsatta dile getirmek zorundasınız (Küçük bir ipucu: sizinle konuşmak isteyen bir Genoun'lu ile karþılaştýđınızda ilk sözleriniz onu bir ýtalyan'a veya bir Fransız'a ya da gerçekten içinizden hangisi geçiyorsa, Çek, Sýrp, Rus, Ý ngiliz, bir Avrupalý sandýđınızý söylemek olsun. Bu onların en çok mutlu eden þey).

Akşamüzerleri yorgunluk atmak için kafeler sizin emrinizde olacaktır. Akşamları seçkin lokantalar, gece kulüpleri, iltifatlarının duymak için sırada bekleyen kızlar, genç erkekler... Tam bir sefahat alemi...

[Burayı kupa çevirmiş olduğumu sonradan farkettim. Yaptýđým özeti gözden geçirdiðimde, bir baþkasý okuduğunda, bu gezginin Genoun'da son derece mutsuz olduğu izlenimine kapýlacađını fark ettim. Aslında aylarca süren bir sefahat alemi söz konusu. Genoun'lular artık bu yeni turistlerinin þerefine mi yoksa gerçekten bu kadar sýk mı bilinmez, neredeyse her hafta bir baþka festival, bir baþka karnaval düzenliyorlar ve 'mutsuz' gezginimiz de bu eðlencelere caný gönülden katýlýyor. Her birinin baþka bir kültürden aþýrýlmış olduğunu ifade ederek bu eðlenceleri

42

anlatýyor.

Latin

festivalleri,

Alman

Faþingleri,

Venedik

Karnavallary birbirini kovalýyor. Bu kitapçýdý yazan gezginin hem eðlenip hem þikayet etmesine biraz i erlemip olmalýyým. Taklit de olsa, apýrýlmýþ da olsa bu festivallerde kendinden geçmek, üstelik bunu tek kurup harcamadan yapmak ölmeden cennete gitmek değil de ne? Ayrýca kültürler birbirlerinden hep bir þeyler alýrlar...]

Nasýl Ka ýlýr

[Eğlence alemleri bir yandan devam ederken, gezginimiz bir yandan da kendisinden daha önce oraya getirilmip olan bir ýtalyan turisti izler. Karþýlaþtýklary kimi yerlerde arada sýrada konuþurlar. Samimi olamazlar,  evre buna izin vermez. Fakat ilk baþlarda zevk içinde yüzen bu adamýn daha sonralary hýzla kötüye gittiğine þahit olur. Yýllarca süren çýlgýn bir partiye kimsenin bedeni ve ruhu dayanamaz. Bunu anladý ý noktada ka ýp yollarýný araþtýrmaya baþlar. Çok geç olmadan, kendini iyice kaybetmeden, Genoun -o çok aþa ýlýk grd  taklit kent- onu yutmadan önce kaçması gerektiğini anlar.]

Beþ yýl boyunca yaptý ým araþtýrmalar  l yürüyerek geçmenin imkansýz olduğu sonucuna götürdü beni. Tek yol, kargo u aklaryndan birinin içine gizlenmek ve kendinizi uygar dünyaya götürmesi için beklemektir. Kentin tek havaalaný gerçekten sýký bir denetim altýndadýr. Kentteki esir bir kaç turist için değil tüm Genounlular içindir bu nlemler. Yoğun güvenlik çemberini

apmak için yapabileceđiniz tek þey yüklüce bir rüþvet vermektir. Fakat dođup­tan rantiye olan bu halký para ile ikna etmeniz mümkün deđildir. Benim rüþvet olarak kullandýđým yöntem, yüksek rütbeli bir yetkiliyi ülkeme döndüđümde onu da yanýma aldýrtacak uydurma bir formülle kandýrmýþ olmamdýr. Bu yöntemi uygulayabilmek için, formülünüzün gerçeđe yakýnlýđý yetmez. O kiþiyi iyice tanımanýz ve onun hayallerine hitabedebilmeyi bilmeniz gerekir. Yalanýnýz ne kadar büyükse inandýrýcýlýđý o kadar artacaktır.

Önce havalimanýna yakýn mahallelerdeki publara takýlmaya

baþladým. Nereye giderseniz gidin tüm gözler sizin üzerinizde olacađý için amacýnýza ulaþmak için çok ađýr hamleler yapmalýsýnýz. Örneđin yüksek rütbeli bir kaç subayla (aslýnda Genoun'da ordu ya da polis yok, sadece güvenlik görevlisi denilen silahlý kípiller var ve sivil giyiniyorlar) tanýþýr tanýþmaz bir kaç ay oralarýn semtine bile uđramadým. Daha sonralarý da çok seyrek ani kýsa ziyaretler yapýp durumu kontrol ettim. Subaylarýn akþam olduđunda gittikleri bir denizci haný þeklinde döþenmiþ barda, Genoun'un çölün ortasýnda olmasýna aldýrmadan, klimalarýn dođauüstü bir çaba ile sýcaklýđý onbeþ derecede tutmayý baþardýđý bu loþ barda, büyük bir ciddiyetle gemilerden, savaþ uçaklarýndan, dünyadaki geliþmelerden konuþmalarýný izledim. Onlarla tanýþtýđýmda bana gösterdikleri saygýnýn kökeninde ülkemin sahip olduđu silahlarýn kudreti olduđunu sezmekte gecikmedim. Her tavýrlarý bunu ima ediyordu. Belki de onlarý gerçekten de çok nüfuzlu biri olduđuma inandýrmakta bu yüzden güçlük çekmedim. Genç olanlarýný seçtim, gelecekte ümitleri, farklı hayalleri olabilecek birini. Evinde verdiði partilere katýldým. Karýsýnýn arkadaşlarý ile çýktým. Albay olduđuna artýk iyice inandýrdýđým babamýn hikayelerini anlattým ona. Kendi kültürümüze ait tüm klipeleri birbirine bađlayarak muhteþem bir film yarattým kendi hakkýmda. Gözünde öyle bir noktaya geldim ki artýk benim filmime benim hayatýmýn içine girmek için sabýrsýzlanýr olmuþtu . Ýþte o zaman baþardýđýmý anladým. Kýsa bir süre sonra, kargo uçaklarýnýn bir Avrupa seferinde kendisini ve ailesini ülkemin görevlilerinin karpýlayacađýný sanýyordu.

[Gerçeklerin tam olarak böyle olduđundan emin olamýyorum bir türlü. Belki de Genoun'lular bu zoraki turistlerden sýkýlýp onlarýn kaçmalarýna göz yumuyorlardýr. Kim bilir? Belki de bu gezginin algýladýđýndan çok daha zekidirler. Çölün ortasýnda bir denizci meyhanesi kurup içinde pipolarýný tüttürerek dünyanın gidiþatýný tartýþan Genoun'lu subaylarýn durumu aptalca bir taklitten çok bir ironiye, zekice yapýlmýþ bir espriye benziyor daha çok. Tekrar tekrar bu rehberi okudukça kendimi Genoun'lulara daha yakýn hissettiđimi anlýyorum. Onlarýn o çöldeki yalnýzlýklarý, köksüz olupun getirdiði yabamlýklarý ve bununla baþa çýkmak için verdikleri uđraþlarý hepsi, o gezginin bu halkýn zayıflýklarýný

sömürerek zevk içinde yapamasýndan, oradan kaçýþýný bir kahraman misyoner üslubuyla yazmasýndan çok daha insani geliyor. Bilemiyorum... Belki de Batý'dan çok Doðu'ya yakýn olduðumdandýr.]

Son Söz

Genoun'da her þey vardýr. Hiç bir þeyin eksikliðini hissetmezsiniz.

Hangi

ülkeden

olursanız

olun,

anadilinizde

konuşan,

sizin

yemeklerinizi pişiren, sizin gibi giyinen, sizin gibi yaşamaya çalışın bir halk ile karışlaşırsınız. Yeterince dikkatli değilseniz, onlarda neyin eksik olduğunu fark etmeyebilirsiniz de. Ya da umursamayabilirsiniz de. Belki o zaman sizi zorla da tutmazlar.

Genoun'da tanıdık, benim gibi kaçırılmıþ bir kaç turist gibi kaçmamayı da tercih edebilirsiniz. Kendi ülkelerinde birer looser [Kaybetmiþ kiþi, sefil, serseri, ç.n.] olan bu insanlar burada birer yarı tanrı gibi Genoun'luların varoluþlarının tanıklıklarının yapmayı, krallar gibi yaşamayı tercih etmektedirler. Ne de olsa kendilerini sürekli eksik hisseden bu halkın gözünde siz bir orjinal tablo gibi değerlisiniz ve tüm þýmarýklarınıza katlanabilirler. Ben bu durumu özgürlüðüme kavuşmak için sömürdüm, siz kendi tercihinizi yapacaksınız.

[Evet, bu uzun metni bu þekilde özetlemiþ oldum. Son noktayı koyduğumda kendime gerçekten sordum: ben ne yapardım? Batıly biri olmadıđým için belki de hiç bir zaman onlar tarafından kaçırmayacađým fakat tut ki bir Ýtalyan turiste benzetip kaçırdýlar! Gözümü orada açtıđýmda ben ne yapardım? Bazı soruların cevabı ne yazık ki yapılanmadan verilmiyor...]

DEVLET VE KORKU FÝLMLERÝ

Bütün pencereler buđulanmýþ, akþam alelacele caddelerin üzerine çökmüþ, insanlarda sýradan bir telaþ, her zamanki cumartesi akþamlarýndan biriydi. Eve dönmek istemiyordum. Nereye gideceđime de karar vermemiþtim. Sinemadan çýkmýþ cadde boyunca amaçsýzca yürüyordum. Kýsa bir süre önce aþýk olmuþtum. Hem de filmdin baþoyuncusuna. Kendi kendime gülüyordum. Dýþarýdan bakan birinin oldukça ciddi bulacađý bir çehrem, þemsiyem ve uzun siyah bir pardösüm vardý. Fakat içimde tutuþmuþtu bir kez aþk . Ýmkansýzlyđý güldürüyordu beni. Birilerine rastlasam da bu durumumu anlatýp dalga geçsem, dalga geçsem de kurtulsam diye sađa sola bakýnarak yürüyordum. Bu caddede, bu akþam insan mutlaka birilerine rastlar. Zaten bu tür rastlantýlar rastlantýdan çok bir randevuya benzer. Bildik bir köþebaþýndan sapýlýr, bir yere girilir, iþecek bir þeyler ýsmarlanýr, birbirinin ayný sohbetlerden biri yapýlýr; o gece, yalnýzlyđýn kemikli ellerinden kurtarýlýr. Bird en tanýdýk bir sesle irkildim. Seslenen eski sevgilimdi. Dört yýl önce küçük bir kýz olan eski sevgilim þimdi karþýmda duruyordu. Sýkýntýyla geçiþtirecek gibi oldum. Oysa, þaþýrtýcý bir beceriyle, beni ancak çok iyi tanýyanlarýn hissedebilecekleri haleti ruhiyyemi bir anda çözüp, mýzyýldanmama meydan vermeden kararlarý çabucak aldý ve o bildik yerlerden birine girip kahvelerimizi söyledi bile. Saygýlý bir tonda konuþuyorduk birbirimizle. Sanki hiç birlikte olmamýþýz gibi, sanki yeni tanýþmýþýz gibi özenli. Biraz da tehlike kokusu alýyorduk bu görüþmeden. Ufak ufak birbirimizi yokluyorduk . Ýlk adýmda öðrenilmesi gereken, þu anda birileriyle birlikte olup olmadýđýmýzdý . Ýki tarafýn da ciddi bir iliþkisi olmadýđý anlaþýldýđýnda geçmiþe dođru küçük ve bađýþlayýcý bir muhasebe bölümüne geçildi. Sonra yapýlan iþler ve bu günkü durum. Birkaç saat geçmiþ olmalýydý ve ikimiz de kararsýzdýk. En azýndan ben ne yapacađýmý kes

tiremiyordum. Bir yandan þapkýndým, çünkü o býraktýđým küçük kýz gitmiþ yerine bir iþkadýný gelip oturmuþtu. Masumiyet gitmiþ, kýþkýrtýcý, davetkar bakýplar gelmiþti. Benim cephem ise darmadađýndý. Ondan sonraki dört yýl boyunca ciddi bir iliþkim olmamýþtý. Yani apýk olmamýþtým. Apýk olmak için kendimi zorlamýþ, fakat her seferinde onun dođru kiþi olmadýđýný anlamýþtým. Hep o özel ve çýlgýn insana rastlayacađým günü beklemiþtim. Fakat bu müthiþ bir çeliþkiydi zaten. Kendisini özel hissedenden bir insan, dođal olarak çok mükemmel bir sevgiliyi hayal ediyor ve hayalgücü ne kadar incelerse böyle bir insana rastlama olasýlýđý da o derece azalýyor. Aradan zaman geçince, insan kaybettiði yýllarýn acýsýný karþýsýna çýkanlardan çýkarmaya çalıþýyor ve durum gittikçe kötüleþiyor. Belki de bu gerilimden sýyrýlmak için o akþam demin de dediđim gibi garip bir þekilde Juliette Binoche'a apýk olmuþtum. Acaba ona bundan bahsedip havayý yumuþatýp geceyi onunla birlikte mi geçirseydim? Bu tür ayýp düþünceler aklýmdan geçmedi deđil, ama olaylarý akýþýna býraktým. Evinin kapýsýný açarken içimde bir tedirginlik vardý. Herþey bu kadar hýzlý mı olmak zorundaydı? ýçeri girdiđimizde birdenbire kapýnýn arkasýna saklanmýþ olan iki adam üzerime atýldý, biri ađzýmý kapattý diđeri ise ellerimi ve ađzýmý bađladý. Gözüm eski sevgilime iliþtiđinde küçük dilimi yutacak gibi oldum. Çünkü adamlar onunla ilgilenmiyorlardý bile. Bu da tuzađa düþtüđümün en açık deliliydi. Fakat neden? Ne önemim vardý ki. Kendi halinde bir adamým. Arada sýrada yazdýđým garip öyküler dýþýnda hiç bir özelliđim yoktu. Sevgilimin de bu derece düþman olacađý kadar kötü bir ayrýlýk deđildi, diye hatýrlýyorum. Sonra þimþek hýzýyla tüm bunlarýn bir þaka, bir kamera þakasý veya sonradan gülünecek bir sürpriz falan olabileceði aklýma geldi. Fakat olaylar hiç de lehime geliþmiyordu. Tam bunlarý düþünüyordum ki sevgilim sandýđým kadýn kulađýma eđilip bir yýl an gibi týslayarak: "Dört yýldýr bu günü beklüyordum. Öcümü almak için bekledim. Nedenini bilmiyorsun deđil mi? Bilmezsin tabii. Hatýrlýyor musun sana en son ne dediđimi?... Hatýrlayamazsýn, çünkü hiç bir þey söylememiþtim. Sen abuk sabuk bir terketme konuþması yaparken, ne kadar da kötü hazýrlanmýþ bir konuþmaydı yarabbim, neyine apýk olmuþtum ki senin? Her neyse, sen öylece bir þeyler gevelerken ben tek kelime etmeden yüzüne bakýyordum. Sevdieđim adamý arýyordum gözlerinde. Ne aptalmýþým.

Anlamaný beklüyordum..." Ađzým sýkýca bađlý olduđu için hiç kýmýldamadan onu dinliyordum. O ise büyük ve keskin bir býçakla pantolonumun önünde büyük bir delik açýyordu . Ýki adam ise büyük siyah bir çantadan býçaklar, makaslar, bistüriler, iðneler, gazlýbezler çýkarýp yemek masasýnýn üzerine özenle yerleřtiriyorlardý. Bir kâbusun içine düřmüř olduđumu anlýyordum. Aþkýn ne kadar tehlikeli bir duygu olduđunu düřünüyordum ki: " Sana olan aþkımdan çýldýrdýđýmý sanma! O kadar da uzun boylu deđil. Fakat senden ayrýldýktan sonra hamile olduđumu öđrendim. On yedi yařýndaydým ve içimde beni terketmiř, beni hiç sevmemiř bir adamýn çocuđunu tařýyordum. Onu dünyaya getiremezdim. Aldýrdým. Ve onunla birlikte her þeyimi, kadýnlýđýmý da almak zorunda kalmýřtý doktorum. Bir daha çocuđum olmayacak anlýyor musun! Þ imdi intikam deđil istediđim, adalet! Kýsasa kısas." Yüzüm ne hale gelmiřti kimbilir. Hayatýmda böylesine deřpete kapýlmamýřtým. Dizlerim titremeye bařlamýřtý bile. O ise bir yandan yumurtalýklarýmý avuçlarýnda sýkýyor bir yandan da ýslýklý bir fýsýltýyla: "Bu amcalar niye buradalar biliyor musun, kadýnlýđýmýn katili? Küçük bir operasyon için. Bir ikinci sünnet meselesi. Birazdan senin o çok deđerli cinsel organýný kesecek olan bu amcalar onu bir güzel piřirip sana yedirecekler anladýn mı?" son sözleri ile birlikte yumurtalýklarýmý öyle bir sýktý ki artýk dayanacak gücüm kalmamýřtý. Kendimden geçmiřim. Küvette sođuk suyla beni yýkarlarken kendime geldim. Sanýrým -Tanrým çok utanç verici- altýma kaçırmýřým. Gayri ihtiyari organlarýmýn yerinde olup olmadýđýný kontrol ettim. Herbir parçasý ayrý ayrý ađrýyordu. Beni giyindirdikten sonra salona tařýdýlar ve rahat bir koltuđa býraktýlar. Artýk ellerimi ve ađzýmý bađlamaya gerek duymuyorlardý. Ve salonda daha önce olmayan bir adam vardý. Bir ileri bir geri yürüyüp sınırlarımı geriyordu. Gerginliđini odadaki her þeye bulaptýrýyordu. Eski -katil ruhlu- sevgilim ve iki cellatý ortadan yok olmuřlardý."Çok güzel korku hikayeleri yazabileceđinden eminim. Fakat istediđimiz film senaryolarýný yazabileceđine inanmýyorum. Bunun için uzun bir eđitimden geçmen gerekli. Ne yazýk ki hiç vaktim kalmadı. Benim de hesap vermem gereken merciler var. Bak delikanlý, bu bizim için çok ciddi bir iř. Sandýđýndan çok daha ciddi. Öykülerini inceledik ve elimizde senden daha iyi bir seçenek olmadýđýna karar verdik." Aklýmý bir türlü topa rlıyamýyordum. Ne korku öyküsü, ne

senaryosu, ne mercisi?... Büyük bir ihtimalle þu anda bir türlü uyanamadýðým bir uykunun içinde kâbuslar serisi yapıýyordum. Anlaýılan deminki bölümden bir zaiyat vermeden kurtulmuþtum. Sesim bir çýðlýk gibi çýktý: "Anlayamadým?!"Adam bütün emekleri boþa gitmiþ bir öðretmen gibi bunalarak: "Sana maddeler halinde açýklayacaðým, bak iyi dinle, bir daha tekrar etmeyeceðim. 1. Bize korku filmi senaryolarý lazým, hem de çok acele. 2. Senin bu senaryolarý yazmana karar verdik. 3. Eski sevgilinle baþýn belada ve eðer iþbirliði

yapmazsan

seni

onun

ellerine

býrakýp

buradan

hemen

uzaklaþacaðým."Adamýn þaka yapar gibi bir hali yoktu. Eski sevgilimin de. Ama benim gibi etliye sütlüye bulapmayan bir adam nasýl oluyor da böyle bir maceranyñ ortasında buluveriyordu kendini. Üstelik sevgilimin baþýna gelen de milyonda bir olacak bir talihsizlikti. Bir kaçýklar þebekesinin eline düþmüþtüm ve hemen onaylamak dýþýnda yapacak bir þey düþünemedim açýkcasý."Güzeeel! Þ imdi bana siyasi düþüncelerini, hayat görüþünü, ahlak anlayýþýný anlat.."Nedense bu soru ilgimi çekmiþti. Genelde hiç kimse bunlarý merak etmez, etse de böyle açýkça sormazdý. Hem de bu þartlar altýnda. Anlatmaya girmiþtim. Kafamýn karýþýklýðýný olduðu gibi masaya döktüm. Fakat o sýkýntýyla saatine bakýyor beni doðru düzgün dinlemiyor gibiydi."Çok güzel. Þ imdi tüm bu söylediklerini unutmaný istiyorum. Hepsini! Sana yapadýðýn ülkenin hiç bilmediðin gerçeklerini anlatacaðým. Bunlarýn her kelimesini aklýnda tut..."Ve yüzyýl baþýndaki

devrimden, imparatorluğun yıkılışından alarak anlatmaya girişti. Ademden başlamadığına hükümlere dinlemeye başladım. Hatta belki de odanın dibinde fenni sünnet aletlerini temizleyen adamların varlığına bile unuttum. "Devrimin gerekliliğinin farkında olmana sevindim. Gerekliydi ve yapıldı . İmparatorluğun tasfiyesi gerçekten de zorlu fakat kaçınılmaz bir süreçti. Hata yapmamak gerekiyordu. Yeni ve tutarlı bir sistem kurulmalıydı. Kötü unsurların yok edilip iyi unsurların pekil değiştirerek devamlılığı arzulanıyordu. Fakat bu nasıl yapılacaktı. Olayları kendi ayaklarına bırakırsan ne olur? Hep kötüye gider. Doğanın kanunudur . İşlerini rastlantıya bırakmak kumar oynamaktan beterdir. Kumarda hiç olmazsa elindeki kadar kaybedersin. Her an kazanma ihtimalin vardır. Fakat bir savaş asla tesadüfen kazanılmaz . İnsanların ve toplumların yaşamında rastlantıya izin verilmemeli . İşler

þansa býrakýldýðý ölçüde bataða saplanýr. Her þeyin olabildiðince belirlenmesi gerekir. Örneðin insan yapamýný ne kadar iyi planlarsa, zamanýna o kadar hakim olur ve zamana hakim olan özgür olur. Gündelik yapayan bir insan sürekli zaman kaybeder. Daha önceden hesaplayabileceði durumlar karpýsýna çýkýnca, hazýrlýksýz olduðu için þapalar, sýkýntýya düþer, ýýpranýr. Oysa herþeyi önceden planlayan bir insan, olasýlýklary daha onlar gerçek olmadan tanýdýðý için kolayca baþa çýkar. Toplumlarýn hayatý da böyledir. Kendini raslantýlar denizine býrakmýþ bir ülke kýsa zamanda b oðulup gider. O yüzden iþi þansa býrakmamak gerekliydi. Ve devrim kurmaylary kararlarýný verdiler: iki devlet kuracaklardý!""ýki devlet mi?" Kendimi bu akýldýþý konupmaya kaptýrmýþtým artýk."Sözümü kesme delikanlý, sabýrlý ol... Her neyse, iki devlet diyordum deðil mi... Evet, iki devlet kurdular. Biri herkesin gözü önünde duran, bir þapkente ikamet eden, hantal, bürokratik ve akýldýþý devlet.""Diðeri de görünmeyen, gizli, belli bir merkezi olmayan dinamik ve akýllý devlet mi?" "Üstüne bastýn. Aynen öyle. Gölge devlet. Aynen görünen devlet gibi belli bir hiyerarþisi olan, olaylary gerçekten denetleyip ülkenin kaderini elinde bulunduran devlet." Büyük bir sýrrý ifþa ettikten sonraki rahatlamaya gömülen bu kýr saçlý asker emeklisine benzeyen adam, dostça kolumu tutarak: "Yoksa sen bu televizyonda þaklabanlýk yapan adamlarýn, koskaca ülkeyi gerçekten idare ettiklerine inanýyor musun? Bu kadar aptal olamazsýn. Çoktan ýkýlýp giderdi."Artýk hikayeyi kabullenmiþtim: " Þ imdi de durum pek parlak gözüküyor..." Hiç bir þeyin göründüðü gibi olmadýðýný söyleyeceðini düþünüyordum. Bu sefer yanýltý. "Haklýsýn. Bir sürü þey kötüye gidiyor. Fakat bu olasý durumlarýn en iyisi, bana inan. Çok daha korkunç olabilirdi. Gizli Devlet elinden geleni yapmaya çalıþýyor. Tüm deðiþkenleri denetlemeye ve deðiþtirmeye uðraþýyor. Fakat insan denilen mahluk ne yazýk ki bir iradeye sahip. Üstelik gizli devletin farkýnda olan, ya da en azýndan varlýðýndan kuþkulanan diðer devletlerin eylemleri de var. Bunlarýn ayrýntýlarýný açýklamaya yetkim yok."Yapýlacak bir þey yoktu. Testislerimdeki aðrý ve midemdeki yanma bir kâbusun içinde olmadýðýmý söylüyordu. O halde bu durumun iki açýklamasý olabilirdi. Ya, delirmiş ve gözü dönmüş insanlardan olupmuş bir örgüttü bu ya da anlattýklary gerçektir. O anda, o olaðanüstü kopullar altýnda her iki durum da gerçek olabilmiş gibi

geldi: "Yani siz?" "Evet ben Gölge Devlet'in memurlarýndan biriyim. Fakat bunun þimdi bir önemi yok. Önemli olan senin insanlar hakkýnda ne düþündüðün?" "ýnsanlar mı? Çoðu sýradan, otomat gibi, onlarý etkilemek çok kolay gözüküyor. Fakat yine de yapacaklarýný önceden kestirmek güç. Bazý özel insanlar ise gerçekten de diðerlerinin atacaklarý adamý çok iyi tahmin edebiliyorlar. Her halde bu tür insanlar Gölge Devlet'e hizmet veriyorlardýr." "Dediðin doðru onlarýn davranýþlarýný önceden kestirmek güç. Gölge Devlet içinde insan psikolojisi ve propaganda üzerine özelleþmiþ bir birim vardýr. Buradaki uzmanlar þuna inanýrlar: Çevre herþeydir. Doðuþtan gelen özellikler yüzde doksandokuz aynýdýr. Fakat çevre her þeyi belirler. Hiç bir þey rastlantýsal deðildir! Kimini katil kimini doktor kimini yargýç kimini orospu yapar. Kopullarý deðiþtirdiðin zaman, bir beyefendi azýlý bir sapýða dönüþebilir. Bu ülkeyi ülke yapan da üzerinde yapayan insanlar olduðuna göre, Gölge Devlet'in bu insanların psikolojileriyle yakýndan ilgilenmesi kadar doðal bir þey olamaz deðil mi!" "Yorulmuþtum. Tüm bunlarýn neden ve nasýl korku filmlerine baðlanacaðýný sýkýntýyla merak ediyordum. Korku! Tabii ya korku. En önemli dürtülerden biri. "Niyetiniz insanların korkutarak sindirmek mi! Bana yaptýðýnýz gibi..." "Sen daha akýllý bir delikanlýya benziyorsun. Daha þýk bir þekilde söyleyebilirsin. Bak þimdi sorun þu: ýnsanlar artýk eskisi gibi deðil. Hiçbir þey eskisi gibi deðil. Ne yapacaklarýný önceden kestirmek pek kolay olmuyor. Oysa biz biliyoruz ki plan yoksa, insanlar rastlantýlar denizinde boðulurlar. Plan olmazsa denetim ve önceden tahmin mümkün olmaz. Oysa iyi bir devletin her þeye hazýrlýklý olmasý gerekir. Masumlarý korumasý gerekir. Suç oranlarý gittikçe artýyor. Diðer ülkelerdekinden daha yavaþ ama yine de bir artýþ var. Suçlularý yakalayýp cezalandýrmak Görünen Devlet'in iþi; Gölge Devlet suçun iþlenmesini önlemek zorunda." "Siz de çareyi korku filmlerinde buldunuz öyle mi?" "O kadar basit deðil delikanlý. Bu büyük bir proje. Bu gece gerektiði kadarý sana anlatýlýyor. Evet medya bu projenin belkemiði fakat tek baþýna deðil. Her neyse, basit, adi suçlarý ele alalým. Ýnsanlar zaman zaman son derece saldýrganlaþýyorlar. Gerek fiziksel olarak gerek baþka biçimlerde. Kötü davranmak, rencide etmek de bu saldýrganlaþmanýn bir parçasý. Bir güvenlik sorunu gibi gözükse de aslýnda psikolojik bir sorun. Özellikle kadýnlara karþý iþlenen suçlarda büyük bir artýþ var. Yaptýðýmýz

araştırmalar gösterdi ki erkekler kendi sınıflarından veya ailesi sınıflardan kadınlara daha fazla saldırgan tutum içine giriyorlar. Çok daha kışkırtıcı ve güzel bir kadına nedense pek fazla ilipmek istemiyorlar. Üst sınıfa duydukları korku ket vuruyor davranışlarına. Oysa ailesi sınıftan bir kadın iki kat korunmasıdır. Onları engelleyen ne: korku! B imdi kafayı çalıştır evlat... Bir dizi korku filmi üretilecek. Sen de bu filmlerin senaryolarını yazacaksın."Belki de hayatta aldığım en iyi teklifti. Ne yazık ki ücre ti soracak konumda değildim: "Siz ciddi misiniz?"Adamın basbas baktığı üstüme atılacağına inanırken o sadece sabırla gülümsedi: "Sizler, bazen ne kadar dar görüşlü olabiliyorsunuz bakıyorum. Hiç yabancı korku filmi seyretnedin mi? Mutlaka

seyretmişindir.

Seyrederken

iki

satır

düşünmedin

mi

hiç?

Senaryoların basitliği de mi gözüne batmadı? Örneğin, korku filmlerinin ilk yarısında kimler ölür?"Bir dolu film geldi aklıma ama mantıklı bir cevap üretmedim. Adamın cevapları hazırды zaten: "Toplum kurallarını ihlal eden gençler, ahlaksızlık, zina yapanlar, sıradışı insanlar... Peki, tüm belaların üstesinden gelen kahramanın özellikleri nelerdir? İdeal insandır o. Ahlaki açıdan olunması gerektir. Kullandığı araç nedir? Sağlam bir inanç ve ahlak. Gözünün önüne geliyor mu bu filmler şimdi?" Bakımı salladım. "Güzel, hiç bir şeyin tesadüfi olmadığına inanıyorum umarım. Her başarının ardında iyi bir plan vardır."Pes ettim:

"Ne zaman bağlamamı istiyorsunuz?" "Hemen! Bağýndan beri söylü yorum, hiç vaktimiz yok. Amirlerim yarýn sabah masalarýnda en az on adet iyi sinopsis görmek istiyorlar. Ve sen çene çalarak vakit geçiriyorsun." Çantasýndan küçük bir bilgisayar çýkardı ve masanýn üzerine kurdu. O gece sabaha kadar neler yazmadým ki... Birlikte günün ilk ýþýklarýný görene dek çalıptýk. Artýk buradan nasýl kurtulacađýmý deđil, sadece insanlarýmýzýn

bilinçaltılarýnda

ne

gibi

korkular,

hangi

arketipler

olduğunu

düşünüyordum. Cinlerden, büyülerden, gizli güçlerden, yatýrlardan, tehlikeli elyazması kitaplardan, falcýlardan bahseden bu filmlerin ortak özelliđi, saldırgan tarafýn -ki genellikle bu halkýn gerici ve ahlaki olarak yozlaşmýþ kesimi olarak gösteriliyordu- korkunç bir þekilde cezalandýrýlması ile nihayetleniyordu. Bildiđimiz "kasaba çýldýrdý" veya "kasabaya gelen yabancýnýn yarattýđý dehþet" temalarýnýn ters yüz edilmiþ halleriydi. Mađdurlarýn saldırgan kitleyi bizzat cezalandýrdýkları

kurgular. Öyle ki bu filmleri seyrettikten sonra geceleyin sokakta yalnız bir ka dýn gören saldırgan ruhlu vatandaşımız kaçacak delik arayacaktý.Sabah olduðunda adamın yüzünde keyifli bir ifade vardý. Bunların onaylanmasının ardından yenilerine bağlamam gerektiğini söyledi. Ayrıca başka konularda da filmler yaptıracaklarını fakat bu konuları iplayebilmem için biraz eðitilmem gerekeceğini söyledi. Örneğin Hitler'in propaganda bakanı Goebbels'in -Avrupa'daki nadir yasak kitaplardan biri olan- propaganda teknikleri üzerine yazmış olduğu kitabı okumam gerekiyordu. Bu kitabı okumak için gizli merkezlerden birine gitmem gerekiyordu. Hollywood sinemasının kalıplarını özümsemeliydim. Korku filmleri başlangıçtı. Polisiyeler, dramlar, komediler, hatta apk filmleri yapılacaktı. Toplumun iskeleti, deformasyonlar bu filmlerin itici gücüyle kendiliğinden onarılacaktı. Temel değerler yüceltilecekti. Yedi ana gühahı, on kutsal emri iplayecektik adeta: zina yapma, israf etme, çalma, öldürme, aileni koru, dürüst ol, vergini öde... Böylece geceleri rahat uyuyabilirsin, kapını ne ci n çalar ne de sapık!Yıllarca sürececek bir planın başında olduğumuzu anlamıştım. Eski sevgilimin tehditlerinde ciddi olup olmadığının sorduğumda ilk defa kahkahalarla güldü. Tabii ki herpey bir senaryoydu. Korku filmleri yazacak bir yazarın dehşeti önce kendisinin tatması gerektiğini söylerken hala gülüyor ve altıma kaçırdığım sahneyi hatırlatarak benimle dalga geçiyordu. Evet eski sevgilim bana kızgındı, ama anlattıkları gerçek değildi. Zaten bu anda evli ve bir bebeği olduğunu söyledi. Oradan ayrıldıktan sonra bütün günü uyuyarak geçirmiştım. Uzun bir uykunun ardından herpeyi birer birer düpünüp durumu değerlendirmeye karar vermiştım. Aklım allak bullaktı. Dün gece yapıldıklarım bir kâbus değildi çünkü oram hâlâ ağrıyordu ve o adamlar bir grup kaçık değilse ben de bu sabahtan itibaren Gölge Devlet dedikleri yapının bir çarkıydım. Görevim neydi? Senaryo yazmak! Ya da toplumu denetleyecek, yönlendirecek yani kültürün doğal akıpını engelleyecek gizli setlerin ve barajların yapımında teknisy en olacaktım. Düpündükçe aklım karıppyor, düpündüklerim inandırıcılıklarını yitiriyorlardı. Belki de o caddede sinemadan çıktıktan sonra aniden delirmiştım. Bu bile çok daha mantıklı görünüyordu. En güzeli tüm bunları yazarak düpünmekti. Kağıt aramaya başlamıştım ki kapağında Juliet Binoche'un bir

fotoğrafý bulunan bir dergi kayýp geldi kitaplarýn ve gazetelerin arasýndan. O buđulu bakýp beni bambařka yerlere sürükledi bir an için. Fakat belki Gölge Devlet'in içinde yükselebilir hatta onlarýn sayesinde önemli bir sinemacý olur ve hatta onunla tanýpabilirdim... Kendi kendime güldüm. Sonra insanlar geldi gözümün önüne... Yorgun argýn koltuklarýna kurulup, kendilerini oyalayacak, rastlantýlarýn ve hoř sürprizlerin yer almadýđý hayatlarýný bir kaç saat olsun unutturacak filmlerde düplere dalýp giden, esas kýzlara ve esas ođlanlara aþýk olup kanal deđiptirince unutan ve belki de rüyalarýnda masum kaçamak aþkları farkýnda olmaksýzýn yapayan sýradan mutsuzlar... Yani benim gibiler... Ve kararýmý verdim. Aptalca da olsa, hiç bir anlamý olmasa da insanlara karþý kurulan bir komplonun parçasý olmamalıydým. O garip adamýn dedikleri gerçek bile olsalar insanları birer otomat gibi programlamaya çalıřmak, onlara rađmen ve onlarýn haberi olmaksýzýn onlar için bir þeyler yapmak yanlýp bir þeydi. Hayatý yapanylasý kýlan þey biraz da hoř tesadüfler ve akýldýþý davranýplarýmýz deđil miydi? Aþk, insanýn baþýna gelebilecek en güzel rastlantý deđil miydi? Herþeyi açýklayýp aramýzdaki anlaþmayý bozmak üzere kađýda kaleme sarýldým. O sýrada bir daha herhalde karþýlařmayacađým adamlar aramýzda geçen son dialog geldi aklýma: "Peki þimdi bu kapýdan çýkýp size ihanet edersem, sýrlarýnýzý açýklarsam ne yaparsýnýz? Öldürür müsünüz?" "Ne münasebet! Sen bizim yerimizde olsan ne yaparsýn? Böyle bir hareket yapýp açýklamalarýný haklý çýkarýr mýsýn? Hayýr tabii ki... Üstelik anlatacaklarına kim inanýr?" Kimse inanmasa da ben anlatýp kendimi rahatlatmak istedim . Ýnanýp inanmamak size kalýyor.

BERBERLER

Kimi zaman, kiþi kendini, hayalgücünün yarattýđý fantastik dünyaya býrakýnca, gerçekleri olduðundan daha mı farklı algýlamaya baþlýyor yoksa gerçeklik dediðimiz þey dediþik yönlerini mi sergilemeye baþlýyor anlamýþ deðilim. Fantazilerin, hep geceleri loþ eviçlerinde barok müzik eþliðinde filizlendiðini zannederdim. Oysa ne yanlýþ! Gündelik hayatýn göbeðinde olup bitiyor herþey.Çocuðun gözleri korkuyla büyümüş, tedirginliði iyice artmýþtı. Oysa bu güzel kýþ sabahý çýtýr çýtýr yanan sobanýn sýcaklýðýnda, kafesteki kanarya tüneðinde sevinçle bir apaðý bir yukarý zýplýyor, çay ocakta fokurduyor, gazeteler henüz yýpranmamýþ yepyeni ellerimde ufalanýyordu. Berberin çýraðý belli ki yeni, iþe alýþmamýþ habire makaslarý, taraklarý nereye koyacaðýný þaþýrýyor, sorularýma kekeleyerek cevap veriyordu.

"Ustan ne zaman gelecek?" dedim.

" Þ ey,... usta þeye kadar gitti, þey için..." "Nereye gitti evladým, ne için?!... "Söyleyemem..."

Bu

anlamsýz

konuşma,

çýraðýn

zekâ

düzeyi

hakkýndaki

þüphelerimin artmasýna neden olmuştı o kadar. Nihayet ýsmail Usta geldi. Ben de ilk müþteri olarak soðuk berber koltuðuna kuruldum. Ve Usta'yla beylik konuşmalara girdik. Kapýnýn en uzaðýndaki koltuða oturmuştum. Her zaman cam kenarýna oturur, kanaryanýn ötüşlerine karýþan

radyonun cýzýrtýlý sesiyle kendimden geçerdim. Bu sefer oturduđum yerden tüm dükkâný da farklý algýlamaya bađlamýptým. Önce saçlarýmý yýkamaya bađladý ýsmaíl Usta. Havlunun sersemletici etkisinden kurtulup gözlerimi açýnca aralýk olan arka kapýnýn ardýnda küçük bir bölmeyi aynadan hayal meyal görür gibi oldum. Hayret

yerden tavana dek kitaplar diziliydi. Odanýn kapýsýný çýrak aceleyle kapattý. Daha sonra tek tük gedikli müþteriler damlamaya baþladý. Çoðu yaþlý baþlý adamlardý. Niye geldiklerini hiçbir zaman anlayamadýðým müþteriler. Yüzleri týraþlý, saçlarý kýsa birtakým yaþlý adamlar. Birbirlerini tanýmaz gibi oturup gazetelerin sütunlarýnda kaybolan bu adamlarla bir müddet sonra kendimi hummalý bir tartýþma içinde buluverdim. Genel gidipat üzerine konuşuyorduk. Politikacýlarýn yalancýlýðý, düzenbaz ve madrabazlarýn namussuzluðu üzerine her zamanki laflar. Ve yaþlý adamlarýn her defasýnda sözü "bu millet bir gün ayaklanacak, býçak kemiðe dayanýyor....." diye baðlamalarý birdenbire kafamda garip düþüncelerin filizlenmesine neden oldu. Açýkça doldur uþa geliyordum.Sesimi kesip traþýn bitmesini bekledim ve alelacele dükkandan fırladým. Þ üphelerim zincir olmuş birbirine ekleniyordu. Aklýmda biriken soru iþaretlerini silmenin bir yolu olmalıydý. Mutlaka bir yolunu bulacaktým. Geceyi bekledim. Pazartesi geceleri karanlýk iþler için ne kadar kolaydýr. Sokaklarda hiçkimse olmaz.

Polisler

bile.

Dükkânýn

penceresini

Arsen

Lüpen'i

kýskandýracak bir ustalýkla kesip içeriye girdim. Dükkân sabaha hazýrlanmýþ, tertemiz býrakýlmýþtý. Sabahleyin aynadan hayal meyal gördüðüm kitaplýðýn bulunduðu bölmeyi zorladým ve sonunda sýrrýn kaynaðýna vardým. Karþýmda yüzlerce kitap duruyordu. Büyük bir bölümü eskiyazý olan bu kitaplarýn karþýsýnda duyduðum heyecaný, Fahrenheit 451'in adsýz asileri

anlayabilirdi ancak. Yeni harflerle yazılmış kitapları karıştırmaya başladım. "Dipçi Omar'ın Hayatı", " İ eytan'ın Oğlu: Kuyucu Murat Paşa", "Gizli Kalmış şyanlar", "Başkaldırının Manevi tarafları", "Sufilik ve şyan", "Allah'a Karşı Gelenler", "şyan ve Gül", " Derviş'in şyanı", "Öğrenci Hareketleri", "Fikriyatımızın Temelleri ve 100 Ünlü Asi!".. . Şnanılması güç fakat gerçektir. İ imdi bile sırtımın buz kestiğini, kanımın nasıl çekildiğini hatırlıyorum. Meğer her şey bir komploydu. Tüm berberlerin neden hep aynı olduğunu anlamaya başladım. Berberler halkın isyan duygularını ayakta tutmak, sürekli taze kalmalarını sağlamak için bu işi yapan halk casuslarıydı. Evet tabii, usta-kalfa-çırak yapısının eski zamanlardan günümüze dek ulaşması, çeşitli gazeteleri sürekli mühterilerin önüne kışkırtıcı yemler olarak sürmeleri, hatta nereden ve neden yayın yaptığını bilinmeyen o garip radyo istasyonu, ve berberlerin o muhteşem hitap yetenekleri... Bulmacanın parçaları birleşince ne

kadar anlamly ve korkunç bir resim çýkmýptý ortaya. Tarih kadar eski bir asiler örgütü. Silahlarý makas ve sözler, askerleri halk, alemet-i farikalarý kafeste kanarya (halký temsilen) olan bir örgüt. Ve ben de bu örgütün en güçlü kal elerinden birine girmiþtim besbelli. Kitaplarýn büyüü o kadar güçlüydü ki hemen oracýkta karýþtýrmaya ve okumaya baþlamýptým.

Gizli Fransýz ýsyanlarýndan biri: Révolte d'Ardèche! 1787 senesinde Aðustos ayýnda gerçekteþtirilen bu isyanýn baþýný Pierre de Soulève adlý biraderimiz çekmiþtir. Ardèche bölgesi bilindiði gibi sýradaðlar arasýna sýkýbmýþ hayli uzun bir vadi olmakla birlikte topraðý hafif gevþek ve nemli, Frenkler'in Le point rouge dedikleri ender bulunan buruk tattaki üzümünün yetiþmesi için son derece makbuldür. Bu yörede 19 tane köy geçimini tamamiyle bu üzüm baðlarýndan saðlamaktadırlar. Tabii, biraz daha daðlýk bölgede kalan Die köyünün üç-beþ hayvancýlýk ipini saymazsak.

Köylüler ile kilisenin arasý yaklaþýk bir asýrdýr

mükemmele

yakýn

derecede

iyiydi.

Fakat

Pierre

kardeþimiz ahval ve þeraiti fevkalade iyi kullanmýþ, en baþarý þansý az gözüken isyanlarýn bile aslýnda azmedilince nasýl gerçekteþtirileceðini bizlere ispatlamýptýr. 1787 yazý inanýlmaz derecede kurak geçmekteydi. Bahar ve kýp aylarýnda da bir damla yaðmur düþmemiþti. Üzüm baðlarý sýcak güneþin altýnda kavrulup gitmiþti . Ý þte böyle bir ümitsizlik anýnda Pierre

kardeşimiz dost sohbetlerinde yapmaya başladığı konuşmaları gittikçe daha sık ve daha geniş kalabalıklar önünde yapmaya başlar olmuştı. Bir müddet sonra yağmurun yağmamasının kilisenin Tanrı'ya karpı yaptığı saygısızlıkların bir cezası olduğuna iyice kanaat getiren köylüler önce vergileri toplamaya gelen muhafızları, sonra da 300 kişilik küçük bir birliği yaptıkları hileler ve kurnazlıklarla öldürüp, kanlarıyla kurumuş

asma

bahçelerini

sulamýplardýr.

Kilise'nin

kuzey

topraklarýndaki sorunlarý nedeniyle bu bölge halkýna yumuþak davranmasý gerekmiþ ve hatta o yýl vergi alýnmamýþtýr. Rivayet muhtelif ancak o dönemde üzüm baðlarýnýn -askerlerin kanýndan olsa gerek- birdenbire canlanmasý sayesinde yüzyýlýn en iyi mahsulü elde edilmiþtir.

O sezonun mahsulü özenle þarap haline getiri lmiþ ve

özel bir depoya konmuþtur.

II. Bölüm

Tarihten bir yaprak: Révolte d'Ardèche yeniden

sahnedeki!

1966 yýlýnda Sorbon profesörlerinden Charles Loiser Ardèche bölgesine büyükbabasýndan kalan evi görmeye gittiðinde tesadüfen evin mahzeninde 500 fýçý þarap bulmuþ ve bunlarý öðrencilerine ikram etmiþtir. Binlerce Sorbon öðrencisi bu bölgeye gelip ellerinde gitarlarý ve garip kýyafetleriyle Révolte d'Ardèche þaraplarýný içerek 1968 olaylarýnýn tohumlarýný yepertmeye baþlamýplardýr. Adý geçen profesör de bir müddet sonra üniversiteyi terkederek öðrencilerinden Sarah Cordaille adlý genç kýzla

birlikte 68'in teorisyenliğine soyunmuştur.

Bu da bize

Pierre kardeřimizin 1787 yýlýnda attýđý tohumlarýn ne kadar sađlýklý ve ne kadar mükemmel sonuçlar verdiđini göstermekte, ayrıca yenilen ve içilen maddelerin insan fikriyatýný ne kadar derinden etkilediđini ispatlamaktadır. Bir sonraki bahiste, isyana kýpkýrtma sýrasýnda içilmesi gereken içkilerin terkibi tarif edilecektir.

Kendimden geçmiř okurken, böylesine önemli bir örgüt merkezinin hiçbir önlem alýnmaksýzýn korunduđunu düřünmekte ne kadar aptallýk etmiř olduđumu ýsmail Usta'nýn üzerime düřen gölgesi hatýrlattý.

"Bir pey mi arýyorsunuz Murat Bey?"

Tahminlerinizin aksine, ýsmaíl Usta bana çok iyi davrandý. Sesindeki þefkatle karýþýk kýzgýnlýk kendimi yaramazlýk yapmýþ bir çocuk gibi hissetmeme neden olmuþtu. Ve tahmin edeceðiniz gibi bana berberliðin ve ayaklanmalarýn tarihini anlattý. Saç ve sakal ile uðraþmaya en baþýndan karar verdiklerini, makas ve usturanýn sürekli bir tehdit unsuru olarak kipinin baþýnýn çevresinde dolaymasýnýn ne kadar deðipik ruhsal etkiler yarattýðýný anlattý . Ýnsan gýrtlaðýna bir ustura dayalýyken kendisine söylenenleri kabullenmeye ne kadar da hazır olur... Bunu da ilk o gece farkettim. Hele usturanýn bilenipi sýrasýnda yaþanan gerginliðin idam seremonilerine benzer bir etkisi olduðunu öyle sözcüklerle anlatmýþtý ki size aynen aktarma yý çok isterdim; ancak o geceye dair hatýrladýklarým gittikçe zayıflamaya baþladý. Ayrýca berberlerin yalnızca saç kesmediklerini ayný zamanda diþ çekmek ve sünet etmek gibi oldukça hayati iþlemlere de isteyerek talip olduklarýný aktardý. Katlanýlması güç diþ aðrılarından sizi kurtaran biri ne söylese nazarý dikkate alýrsýnýz, deðil mi? Hele sünet gibi psikolojik etkisinin ne kadar güçlü olduðunun çok sonraları anlaþýldýðý

o

törensel

ameliyenin

nasýl

olduðunu,

kim

tarafýndan

gerçekleştirildiðini ölene dek unutmazsýnýz herhalde...Ve tarihimizden Deli Hasan (1600), Nur Ali Halife (1512) ve Kalender Þah (1527)

ayaklanmalarýný

aslýnda

nasýl

hazýrladýklarýný,

gerilimi

nasýl

týrmandýrdýklarýný, insanlardaki marazi duygularý nasýl baþkaldýrýya örgütlediklerini inanýlmasý güç verilerle aktardý. Hatta berberlerin sadece ayaklanmalarý ve isyanlarý tezgahlamadýklarýný, dille de ilgilendiklerinden bahsetti. Verdiði küçük örnek hayli çarpýcýydý:"Dil, insanlarýn ikna edilmesi için kullanýlacak biricik silahýmýzdýr. Makasýn - yani silahýn- etkisini inkar etmiyorum, hatta dikkat ederseniz terzi kardeþlerimiz de bizden olduðunu kolayca farkedebilirsiniz. Yakýn tarihlerde Terzi Fikri gibi aralarýndan çok meþhur olanlarý bile çýktý. Herneyse, dilden bahsediyordum . Ýnsanlar þu koltuða oturduklarýnda bir çok þeye inanmaya hazýrdýrlar fakat onlarý derinden etkileyecek laflarý seçmek, uygun cümleleri kurmak her babayiðidin harcý deðildir. Biz çýraklarýmýza konupmayý o yüzden yasaklarýz. Kalfa oluncaya kadar halkla iliþki kurmalarý yasaktýr. Hep dinlerler ve iyi bir hatip olurlar. Evet, konupmanýn ve dilin önemini yüzlerce yýl önce kavramýþ

olan biraderlerimiz dille küçük oyunlar oynamaya o eski çaðlarda baþlamýþlardýr. Örneðin, hayýr kelimesini Türkçe'ye kazandýrmamýzýn marazi bir halk yaratmak için ne kadar yerinde bir eylem olduðunu, zaman bize kanýtlamýþtýr. Hayýr kelimesi aslýnda bildiði niz ya da unuttuðunuz þekliyle 'iyi bir þey' anlamýna gelmektedir. Hayýr ve Þ er 'de olduðu gibi. Fakat berberlerin piri Diþçi Omar'ýn -ki kendisi Tokat'lýdýr ve Tokat'ýn neden bir çok isyanýn merkezi olduðunu açýklamaya sadece bu bilgi bile yeter- Türkçe'ye bu kelimeyi olumsuz durumlar için Evet'in zýddý olarak sokmasý halkýn her olumsuz durumu hayýr olarak kabul etmesine neden olmuþtur. O yüzden de sürekli olarak mýzýldanan, þikayet eden, felaket tellalý nesiller yetiþmiþtir."Ýsmail Usta sabaha kadar konuþtu da konuþtu. O kadar çok þey anlattý, o kadar hikaye birbirine geçiþti ki sonunda -ki sabah olup ve ilk müþteriler gelmeye baþlamýþtý- kendimi dün sabah (yoksa demin mi gelmiþtim?) oturduðum koltukta sersemlemiş bir þekilde bulmuþtum . Ýsmail Usta konuþmasýna hiç ara vermemiş ancak müþteri ve çýrakların geliþinden itibaren lafý hiç farkettirmeden deðiþtirmiş ve her þeyi normale döndürmeyi baþarmýþtý. Hatt a arada camcýyyý çaðýrýp kýrdýðým kapýyy bile tamir ettirmiş olmalýydý (sanýyorum). Çok etkilenmiþtim. Traþ bittiðinde "Her þey aramýzda kalacak ýsmail Usta!" dediðimde sadece gülümsedi. Bu gülümsemenin anlamý þuydu galiba "Zaten kimse sana inanmaz ki, istersen anlat."

CENNET KAÇKINLARI

Buraya geleli çok olmamasına rağmen onların dilinde kendimi ifade edebiliyorum. Bir de kendi aralarında hızlı hızlı bir şeyler konuştukları zaman ne dediklerini anlayabilsem.

Anlamadığımı gördüklerinde

şefkatle

gülümseyip

yardımcı

olmaya

çalışıyorlar.

Bu

beni

rahatlatacağına onların rahatsız ettiğim hissine kapılmama neden oluyor.

Yçtikleri garip şey dıpynda herşeye kolaylıkla alıptım. Bizim kahvemize benzeyen ama daha seyreltik, daha az keyif verici bir içecek. Fakat günün her saatinde bunu içiyorlar. Ve ılık içiyorlar. Zaten herşey ılık bu ülkede. Apıryı sıcağı, apıryı soğudu hemen özleten nemli, ılık bir atmosfer . Ylipkileri de bir o kadar ılık. Onları biraz daha tanıdıyca kimsenin kimse için çok kuvvetli şeyler hissetmediği sonucuna varıyorsunuz. Tutku yok yani. Apk bile ılık bir gölde sevdiğinin kollarında düpler alemine dalmaktan başka bir anlam taşıymıyor. Zina yok denecek kadar az, çünkü biri bir başkasıyla olduğu an ötekinden ayrılmış sayılıyor. Bunu öylesine iyi içselleştirmişler ki bir kadının torunlarını severken birden bire bir başka adamla gitme özgürlüğüne sahip. Yani kimsenin ayıpladığı bir şey değil. Fakat bu özgürlüklerini istismar ettiklerini veya birisinin bu nedenle kötü duruma düştüğünü, mutsuz olduğunu görmedim.

Peki ben ne yapıyorum burada? Hergün yıkandým ылk suların artık barındırdına inandým garip uyuturucu ile zaman geçtikçe onlardan birine dnpyorum. Nereden geldiğini bilmeyen ya da bunu önemsemeyen birisi. Birisi ipte. Buradakiler için gemiğin bir önemi yok. Hiç kimse kendi gemiğini veya ülkesinin tarihini dpnmyor, üzerine kafa yormuyor ve ortaya garip bir gemiğsizlik yayılıyor. Geçtiđi her yeri silen bir sis gibi. Tek farkla: sis bir gün dağıldında,

arkasýndaki geçmiþ pýrýl pýrýl ortaya çýkar; ama geçmiþsizlik geçip gittiðinde yerinde ýlýk bir beyazlýk kalýyor.

Peki ben? Gittikçe daha da miskinleþen, arada sýrada yerimden kalkýp ormandaki mayhoþ, sulu meyvelerden beni bütün bir gün idare edecek kadarýný toplayýp sonra geriye dönüp kumsalda uzanýp günün keyfini çýkarmak dýþýnda bir þey yapmayan biri. Sabahlarý ise yapmakta olduðum kulübeye göz atýyorum. Yavaþ yavaþ yapýlýyor. Aslýnda evsizlik beni hiç rahatsýz etmiyor. Çünkü geceleri uzak ülkelerin yaz rüzgarlarýný üflüyor Tanrý üzerimize. Fakat yine de bir kulübe gerekli. Civardaki caný sýkýlan orta yaþlý erkekler hiç bir karþýlýk beklemeden yardým ediyorlar. Hatta can sýkýntýlarýný gideren bu iþi verdiði için Tanrý'ya þükrediyorlar. Olabilir mi böyle bir þey? Acaba ben de bunlarla birlikte yaþlanýrsam, birilerinin evini mi yapacaðým can sýkýntýsýndan. Bunlarý düþünürken güneþ yükseliyor ve denizde yüzme vaktimin geldiðini anlayarak iþi býrakýyorum. Kumsala doðru yürüyorum. Yine kayalýklara doðru bakýyorum gözlerimi kýsarak. Denizin üzerinde hýzla yükselip baþý bulutlarýn arasýnda kaybolan daðýn keskin gri renkli kayalarýna bakýyorum. Bir dalma gözlüðü olsaydý diye geçiriyorum içimden. Sonra denize býrakýyorum kendimi. Su çok yoðun olduðundan yüzmeme gerek olmadan suyun üzerinde kalýveriyorum. Suyun sýcaklýðý tabii ki vücut sýcaklýðýnda. Sanki havada duruyormuþ gibisiniz. Baþýnýzý da arkaya uzatýnca iri mavi ýlýk dalgacýklar bedeninizde yumuþak bir dil gibi gezinmeye baþlýyor. Öyle zamanlarda buralarýn kýzlarýndan birini arzuluyorum. Onu gözümün önüne getiriyor, aklýmda seyrediyor, bundan ne kadar çok hoþlandýðýmý fark edip acaba apýk mý oldum diye kendime soruyorum. Fakat o kadar hoþ bir duygu ki, apk diyemiyorum. Çünkü apkýn o ince ince kanayan, kanarken tatlý, ruhu titreten bir zevk veren yarasý tüm gerçek yaralardan daha sahicidir. Oysa bu hissettiðim sadece hoþ bir þey. Olmazsa üzülmeyeceðim bir þey.

Bir an fark ediyorum ki burada insan istemeyeceði bir þeyi asla yapmýyor ya da arzulamýyor . Ýnsanlar burada herþeyi önceden farkedip sýnýrlarý zorlamýyorlar. Bunu öyle iyi yapýyorlar ki böyle yaptýklarýný da bir süre sonra unutuyorlar. Onun da benden hoþlandýðýný bildiðim için

ben de ondan hoþlanýyorum. Ve benden hoþlandýđýný gizlemediði / gizlemediđim için baþkalarý ona / bana ilgi duymuyor. Herneyse kýsa bir süre sonra bir þeyler olup biteceđini biliyorum. Hatta eminim. O da emin. O yüzden bu bakir dönemin tadýný çýkarýyoruz. Belki de o yüzden bu dönemi uzatýyoruz. Bir de ben dilimi geliþtirmeyi istiyorum bu sürede. Ama bu da diđerleri gibi öyle gevþek bir istek ki...

Daha sonra biraz acýkma hissi geldiði için sudan çýkýyorum. Sahildeki pelüş bitkilerine kurulanýyorum. Bu bile o kadar zevkli ki... Kurulanma bitmesin istiyorum. Sonra meyve ađaçlarýna dođru yöneliyorum. Her ađaç diđerinden farklı. Her ađacýn da her bir meyvasý diđerinden farklı. Sýnýflandırmak veya isimlendirmek de mümkün deđil. Çünkü hergün yenisi oluyor. Onlar da diđerlerinden farklı. Onlara meyva ya da yiyecek anlamýna gelen bir þey söyleniyor ve öđlenleri toplanýp bütün bir gün ve gece yeniyor.

Mutluluk bu olsa gerek diye düþünüyorum. Baþkaca da bir þey düþünmüyorum. Sonra aklıma dalma gözlüđü geliyor. Nasýl böyle bir þey yapabilirim diye kuruyorum sulu meyvalarý damađýmda liflerine ayýrarak tadarken. Cam ustalarýnýn olduđu yere gitmeye karar veriyorum. Evet bir çok ipte ustalaþmýþ kimseler var. Canlarý istediði zaman çalıþan insanlar. Cam ustalarý, seramik ve boya ustalarý, demirciler, terziler, matematikçiler... Kendi meraklarý dođrultusunda bu ipleri öđrenmiþler, herhangi bir karþýlýk beklemeden -canlarý sýkýlmasýn diye- yapıyorlar iplerini.

Cam ustasýný öđleden sonra kulübesinin önündeki hamakta uyurken buluyorum. Onu uyandırmak yerine atelyesine göz atýyorum. Küçük cam heykelciklere, vazolara, rengarenk bardaklara, aynalara bakýyorum... kulübem bittiđinde cam ustasýndan bazı þeyler isteyebileceđimi düþünüyorum. Belki de burada bu iþi öđrenebilirim, ona çýraklýk yapabilirim diye hayaller kurarken cam ustasý uyanýp yanýma geliyor. Ona denizin dibini görebileceđim bir gözlük ya da baþlýđa ihtiyacým olduđunu söylüyorum. Çok eđlenceli bir alet olacađýna onu ikna ediyorum. Birlikte ormandan sađlam ađaç kabuklarý topluyoruz. Hemen hazýrdaki bir kaç cam parçasý ile

denemelere baýlýyoruz. Sonra sýkýlýp ustayý yalnýz býrakýp sahile, müstakbel sevgilimi uzaktan izlemeye gidiyorum.

Akþamlarý ay ýþýđý öyle parlak oluyor ki baþkaca ýþýđa ihtiyacýmýz olmuyor. Gündüzden topladýđýmýz meyvalarla kahveye benzeyen içeceklerimizi yudumlayýp gökyüzündeki ýldýzlarý seyrediyoruz. Bazen þarký söyledidimiz oluyor. Bazen konuþtuđumuz. Bazýlarýna deniz gözlüđünden bahsediyorum. Öylece dinliyorlar. Sonra da ne yapacađýmý soruyorlar. Hiç diyorum, denizin dibinde neler var bakacađým diyorum. Fazlaca ilgilenmiyorlar.

Sabah uyandýđýmda baþucumda deniz gözlüđünü buluyorum. Cam ustasý terzilerden birine gidip baýlýđýn kafayý saran bölümü için güzel bir tasarým yaptýrmýþ ve boyatmýþ, çeþitli tüyler ve yapraklarla süslemiþ. Bu haliyle gözlük bir büyücü baýlýđý, bir totem gibi görünüyor gözüme. Heyecanla baýlýđý denemek üzere denize koþuyorum. Kimseler yokken baýlýđý takýp denize dalýyorum. Gözlük, iþlevini mükemmel bir þekilde yerine getiriyor.

Denizin dibinde apayrý bir dünya bekliyor beni. Sanki orman denizin dibinde devam ediyor. Renkler ve balýklarýn biçimleri büyülüyor beni. Uzunca bir süre dipteki cennette oyalandýktan sonra kayalara dođru yüzmeye baýlýyorum . Ýçimi bir heyecan kaplýyor. O kadar uzun bir zaman önce heyecanlanmýþtým ki nasýl bir þey olduđunu unutmuþum. Bu yüzden de korkuyorum. Sanki gözlük fikri sýrf o kayalarýn dibini merak ettiđim için aklýma gelmemiþ gibi vazgeçip geri dönüyorum. Ormanýn meyvalarýný, dün gecedен beri sevgilim olan kýzýn yosunlu gözlerini özleyerek denizden çýkýp pelüplere kurulanmadan ona koþuyorum.

Sonraki günlerde gözlüđü baþkalarýna da veriyorum, herkes denizin dibindeki güzelliklerin büyüüne kaptýrýyor kendini. Aklýmýn bir köþesinde, hatta oldukça derin bir yerlerinde kayalýđýn, tehditkar varlýđýný sürdürdüđünü biliyorum. Fakat nedense bir türlü cesaretimi toplayýp oraya dođru yüzemiyorum. Gözlükle yüzenleri uzaktan izlerken anlýyorum ki kimse oraya dođru yüzmüyor. Bu bana tuhaf bir

meýdan okuma gibi geliyor.

Ve bir sabah kimse uyanmadan ýlýk denize dalýveriyorum. Kararlý bir þekilde oraya dođru yüzüyorum. Denizin dibinde devam eden cennet, kayalarýn olduđu yere gelince bitiyor. Ne balýk, ne yosun... Hiç bir þeyin olmadýđý çýplak, keskin kayalara bakýyorum. Ürperiyorum. Kayalarýn sivri uçlarý üzerlerine basmama veya daha fazla ilerlememe izin vermiyor. Ve ürpermemin asýl nedenini anlýyorum. Buralarda denizin suyu normaldekinden daha serin. Bir akýntý olduđunu keşfediyorum. Bir yerlerden, sularýn ýlýk olmadýđý, muhtemelen herþeyinin farklý olduđu bir yerlerden bir sýzýntý olduđunu anlýyorum. Bu sođuk su beni adeta kendime getiriyor. Ve kayalarýn, kayalarýn karadaki uzantýsý olan dađýn arkasýnda ne olduđunu deli gibi merak ediyorum. Þ iddetli bir þeyler hissettiđim için kendimi tuhaf hissediyorum. Sahile geri döndüđümde hasta gibi saatlerce uyuyorum. Rüyamda geceleri söylediiðimiz anonim þarkýlardan birinin sözlerini çözüyorum. Tanrý'nýn insanlara cennette sonsuz mutluluđu bahþetmesi anlatýlýyor. Dađlarla çevrili bu cennette kalmalarýný öđütlediði ima ediliyor. Ve daha sonra þarký Tanrý'nýn onlara bahþettiði güzellikleri överek devam ediyor.

Akþam çevremdekilere dađ hakkýnda sorular soruyorum. Çođu bu sorunun tapýdýđý önemi anlamazlýktan gelerek omuz silkiyor, bazýlarý bilmediklerini, bir kýsmý da buradan daha güzel bir yer olmadýđýna emin olduklarýný söylüyor. Üstelik zaman ilerledikçe yediklerimizin ve içtiklerimizin etkisiyle esriyip sevgililerimizin kollarýnda tüm sorularý ve can sýkýcý cevaplarý unutuveriyoruz.

Sabah olduđunda yine kayalýđýn oradaki sođuk su akýntýsýna gidiyorum. Sođuk su beni kendime getiriyor. Aklým eskisi gibi çalıþmaya baþlýyor. Ustalara gitmeye karar veriyorum. Bir de her sabah buraya gelip dirilmeye. Yeniden dođmaya karar veriyorum. Sođuđun ortasýnda bedenim ürperirken meraklarým üzerlerine serpilmiş ölü toprađýndan sýyrýlarak dimdik ayađa kalkýyorlar. Merak heyecaný ve korkuyu çađýrýyor. Midem tehlike iþaretleri yayýyor.

Denizden çýkar çýkmaz, zihnim uyupmadan yaþlýlarýn olduđu yerin

yolunu tutuyorum. Yol öylesine güzel ki neden yola çýktýđýmý unuttur gibi oluyorum. Fakat yaplý insanlara gidip konuþmalýým diye direniyor içimdeki cýlýz ses. Ne de olsa onlar çok yapamýplar ve bir çok þey bilebilirler. Ya da canlarý yeterince sýkýlmýþtýr artýk. Terzinin kulübesine vardýđýmda, uzun süredir birlikte yapadýđý kadýn, ustanýn bu sabah gittiđini söylüyor. Kadýnýn yüzünde bir keder kýrýntýsýný boþuna arýyorum. Burada karþýlaþtýđým ilk ölüm vakasý. Tabii buna ölüm denirse. Sevgilimi bulup ona ölüleri nereye gömdüklerini, bu iþi ne zaman yaptýklarýný sorduđumda yüzüme tuhaf tuhaf bakýyor ve 'biz kimseyi gömmeyiz, herkes kendi gider' diyor. Anlamadýđýmý görünce beni ormanýn derinliklerinde bir yürüyüþe çýkarýp gerçeði gösteriyor.

Gerçek þu ki buradaki insanlar ölmüyor sadece biçim deðiþtiriyorlar. Artýk zamanýnýn geldiđini hissedenden kiþi ormanda kendine güzel bir yer bulup elleriyle nemli toprakta ayaklarýný sokacak kadar bir çukur kazýp içine girip, kollarýný iki yana açarak beklemeye baþlýyor. Bir kaç saat içinde ayaklarý köklere, kollarý dallara dönüþüyor ve ertesi gün o çeþitli meyvalarý veren aþaþlardan birine dönüþüyor. Sevgilim tanýdýđý bazý aþaþlarý gösteriyor. Babasý olduđunu iddia ettiði aþaþtan bir meyva koparýp iþtahla yiyor. Bana da veriyor. Meyvayý yerken tuhaf hislere kapýlýyorum. Daða dođru yürüyoruz. Bir yerden sonra aþaþlar sýklaþmaya ve yol bizi sahile dođru sürüklemeye baþlýyor. Fakat buna raðmen yolumuza devam ediyoruz. Hatta sevgilimin gözlerinde daha önce görmediđim endiþe bulutlarý dolamaþmaya baþladýđýnda bile yýlmýyorum. Yola devam ediyoruz.

Sonunda dađýn eteklerine geldiđimizde aþaþlar bitiyor ve sarp kayalýklar baþlýyor. Sert ve parlak yüzeylerine dokunmadan öylece durup bakýyoruz bir süre. Sonra bir tanesinin üzerine basýyorum. Güneþin ýsýsýný emmiþ olduđu için kavurucu derecede sýcak olduđunu acýyla farkediyorum. Sýcaklýk ayaklarýmý kavururken içimden garip bir zevk dalgasý yükseliyor. Soðuk su akýntýsýnýn belleđimi uyandýrmasý, beni heyecanlandýrýp korkutmasý gibi bir etki yaratýyor apýrý sýcak. Sevgilim önce yanýma gelmek istemiyor. Israr ediyorum. Karþý koyacak gücü olmadýđý için yanýma çýkýyor. Çýkar çýkmaz yüzü geriliyor ve sýçrayýp kurtulmayý deniyor.

duyguyu sonuna kadar tadmasýný istiyorum. Gözlerinin içine bakýyorum. Gözbebekleri büyüyor. Yüzüne garip yýrtýcý bir ifade yerleþiyor. Kendisinin bile yabancýsý olduđu vahþi duygularý tadýyor. Birbirimizi ýsýrmaya baþlýyoruz . Ýnce ince kan sýzana kadar týrnaklarýmýzý birbirimize geçiriyoruz. Sanki seviþmiyoruz da ölümüne

savaþýyoruz.

Yýrtýcý

hayvanlar

gibi

saldýrýyoruz.

Tutkunun

týrmanabileceði en yüksek tepelerden birine çýkmýþtýk. Dengemizi yitirip düþmeseydik sonumuz ne olurdu bilemiyorum. Toprađýn yumuþak ve ýlýk karnýna yuvarlanýp bitik bir þekilde uyumaya baþlýyoruz.

Sonraki günlerde sabahlarý soðuk su akýntýsýnýn olduđu yere yüzüp kendimize gelmeye çalıþýyoruz. Sonra konuþuyoruz. Merak ediyoruz. Kayalýđýn ardýnda ne var öğrenmek istiyoruz. Varsayýmlarda bulunuyoruz. Tartýþýyoruz. Planlar yapmaya baþlýyoruz. Sonra seviþiyoruz. Öðleden sonralarý ormanýn bittiði yerde saptamýþ olduðumuz noktada kayalýđý kýrarak delerken durup dururken

baþlayan

seviþmelerimiz

gibi.

Akpamlarý

ise

yorgunluktan

uyuyakalýyoruz. Diðerleri ile eðlenip oranýn tadýný çýkarmýyoruz. Saatlerce kayan yýldýzlarý da seyretmiyoruz. Hýzla rüyasýz yorgunluk uykularýna yuvarlanýyoruz.

Ertesi günlerde demirci ustasýna yeni aletler sipariþ ediyorum. Daha saðlam kazmalar, daha büyük çekiçler, keskiler... Ve her geçen gün kayalýðýn kalbine biraz daha yaklaþýyoruz. Her geçen gün onun aþýlmaz kalýnlýðý biraz daha inceliyor. Açtýðýmýz oyuk öyle bir þekil almýþ ki ortasýna vurulan her darbe bir devin çýðlýðýna dönüpüp ormana ve sahile yayýlýyor. Her geçen gün ile ses biraz daha yüksek ve biraz

daha

dayanılmaz

bir

hal

alýyor .

Ýnsanlarýn

yavaþ

yavaþ

huzursuzlandýðýný hissedebiliyoruz. Sabahtan akþama kadar süren bu mücadelenin sesine tanýklýk etmiþ olmaktan dolayı onlar da bizler gibi erkenden uykuya dalýyorlar. Yine de bize engel olmak akýllarýnýn ucundan bile geçmiyor, bunu biliyoruz. Bilmediðimiz tek þey kayalýðýn ardýndaki dünyanýn neye benzediði. Tabii eðer bir dünya varsa...

vurarak incelttiđimiz kayalýđýn bitmeye yaklaýtýđýný ardýndan gelen gürültüden anlýyoruz. Her darbede biraz daha artan uđultu bizi ürkütüyor. Hele son vurduđum darbe ile açýlan küçücük delikten sýzmaya bařlayan pis kokulu duman ipi býrakýp kaçmamýza yetiyor.

Sahilde ertesi gün oraya diđer insanlarý da götürmeye karar veriyoruz. Teker teker herkesi çađýrýyoruz. Çok çok güzel bir þey göstereceđimizi, bunca zaman bizim gürültümüze katlanmalarýnýn ödülünü yarýn alabileceklerini söylüyoruz. Yalan söylüyoruz . Ýlk kez yalan söyleniyor.

Sabah hep birlikte yola koyuluyoruz. Deldiđimiz yere vardýđýmýzda güzel olan hiç bir þeye henüz rastlamamýþ o iyi insanlarý korkutacađýný düþündüđümüz için kayalara basmalarýna izin vermiyoruz . Ýlk kez izin verilmiyor.

Sonra kazmalarýmýzý elimize alýp açýlmaya hazýr deliđin sađýnda ve solunda yerimizi alýyoruz. Arkasýnda sakladýđý dünyanın uđultusu herkes tarafýndan duyulmasýna rađmen kimse yerinden kýmýldamýyor. Ve son darbeleri indirmeye bařlýyoruz. Bir kaç vuruřdan sonra delik kendiliđinden büyümeye bařlýyor ve arkasýndan lacivert mor bir kasýrga içeri dalýyor. Kayalar çatýrdayarak açýlmaya adeta bize bir yol olmaya bařlýyor. Rüzgarýn ve tuhaf havanýn çekiciliđine kapýlýp içeriye sürükleniyoruz. Hep birlikte kayaların arkasýndaki karmařýk, kötü, ürkütücü, tehditlerle ve tehlikelerle dolu dünyada buluyoruz kendimizi. Bir daha geriye dönemeyeceđimizi o anda anlýyoruz.

O anda anlýyoruz ki kutsal metinlerde binlerce yýl anlatýlacak hikayenin kahramanlarý bizleriz. O an anlýyoruz ki o yalýn mitolojinin devamýný biz yařýyoruz: "Onlara asla dađýn öte tarafýna geçmeyin, burada sonsuz mutluluđu yařayýn denildi. Fakat içlerinden biri, denizlerin dibinden gelen bir ilhamla cennetin duvarýnda bir delik açtı. Delikten içeri giren kötülük cenneti yerle bir etti. O ve kavmi dünyaya yayýlýp kaybettikleri cenneti anlattýlar." O an anlýyoruz ki binlerce yýl anlatýlacak olan hikayeler bu hikayenin bozulmuř, deđiřmiř halleri olacak. O an anlýyoruz ki sonsuza dek özlenecek bir hapisanenin

duvarlarıny ellerimizle yýktýk. O an anlýyoruz ki ađýr ađýr yürüyeceđiz kötü dünyany üzerine. O an anlýyoruz ki kötü ile savaþmak için biricik silahýmýz olan özgürlük bu savaþta alacađýmýz en büyük yaranýn ta kendisidir. O an anlýyoruz ki özgürlük o büyük savaþta Tanrı ile paylaştýđýmýz kaderin öteki ismidir. O an anlýyoruz ki þeytani varoluþun üzerinde ayakta durabilmek ne kadar zor olursa olsun, cennetin sorumsuz mutluluđundan daha çok yakýþýyor yaralar içindeki bedenlerimize. O an anlýyoruz ki bu korkunç dünyada inþa edeceđimiz her yapý cenneteki kulübelerimizin uzak hayalini yansıtacak. O an anlýyoruz ki keþfettiđimiz her güzellik eski mesut günlerin canlanan hatýrasýndan baþka bir þey olmayacak. O an anlýyoruz ki ardýmýzda kalan cennete son bir kez bakanlar taþtan heykellere dönüþecek ve yine anlýyoruz ki bazıларымыз her þeye rađmen kayýp cennete dönüp bakacak ve onların taþtan bedenleri hikayemizin anýtları olarak dünyany sýnýrlarýnda sonsuza dek kalacak.

Söyleşi. - Murat Gülsoy

"Edebiyat insan ruhuna doğrudan müdahale eder, onu değiştirir."

Murat Gülsoy'la "Belki de Gerçekten istiyorsun" üzerine bir söyleşi.

i

AltKitap :

Edebiyat sizin için ne ifade ediyor?

Murat Gülsoy : Çok şey. Çok fazla şey. Öncelikle edebiyat denildiğinde YAZI'yı düşünüyorum. Okumak! Bu kadar tuhaf başka etkinlik bilmiyorum. Bir yüzeye dayılmış olan bir takım lekeleri, işaretleri, oldukça soyut simgeleri anlamlandırıyoruz. Daha da ötesi baktığımızda sözcükleri görüyoruz. Anlamları, renkleri, sesleri "görüyoruz". En soyut sanat dalının yazmak ve okumak olduğuna inanıyorum. Bir resme bakıp, sanatsal duyumu yapabilirsiniz. Hiç bir ön bilgiye gereksinim olmadan bir çok resmin ne "anlattığını" anlayabilirsiniz. Yazılı metinler içinse durum tamamen farklı. Önce, en basitinden okumayı öğrenmiş olmanız gerekli. Okumayı da başka metinler, başka sözcükler üzerinden öğreniyorsunuz. Ve bu böyle geriye doğru giden, birbirini kovalayan metinler silsilesini oluşturuyor. Edebiyat, yazının içinde. Anlatan, ifade eden, dığa vuran, iç yolculuklara sürükleyen bir sanat.

AltKitap :

O halde evrimsel bir karışıklık ne olabilir böyle bir sürecin?

Yani edebiyat için biyolojik bir karışıklıktan söz edebilir miyiz?

Murat Gülsoy : Edebiyat benim için yapamsal bir etkinlik. Gittikçe de artan dozda. Bunun dığında insanlık için de evrimsel, yapamsal bir değeri, karışıklık var kuşkusuz. Dilin doğduğu günden beri insanlar birbirlerine hikayeler anlatıyorlar. Dil zaten tam da bunun için ve bununla birlikte doğdu zaten. Bu ilksel dönem bitmiş bir dönem de değil. Gündelik yaşamımızda devam

eden bir ifade etme, iletiřim kurma biçimi. Yazarsýnýz, kurgularsýnýz, yeni anlatým biçimlerini kovalarsýnýz, fakat temelde yaptýđýnýz aynýdýr; söz söylemek, hikayeler anlatmak, kendiniden söz etmek. Kendini anlattýđý hikayenin arkalarýna, sisler içine gömen, kendini saklayan yazar için bile bu böyledir. Rüyalarda olduđu gibi. Rüyanýzda çeřitli þeyler görürsünüz. Fakat aslýnda hepsi sizin zihninizin bir parçasýdýr. Sizin bir parçanýzdýr.

AltKitap :

Edebiyattan beklentileriniz nelerdir? Biyolojik ve kültürel

beklentileriniz?

Murat Gülsoy : Edebiyat eseri her þeyden önemlisi zevk verir. Zevk, okumanýn motorudur.

Anlatýlanlar, okuduklarýnýz ilginizi çektiði oranda zevk

alýrsýnýz.

Okuduklarýnýz

zihninizde

yeni,

bilinmedik,

daha

önce

karşılaşmadığınız dünyalar yaratabiliyorsa ve siz okuduklarınız üzerinden bir deneyim yapıyorsanız zevk alırsınız. İkincisi, ve en önemlisi edebiyat insan ruhunun süreçlerini dile döker, yayar, kurgular. Edebiyat insan ruhuna doğrudan müdahale eder, onu değiştirir. Bir çok insan için geçerlidir bu. Kimisi için Tutunamayanları okumak ruhsal bir dönüm noktası olabilmekteyse kimileri için de Ben Ruhi Bey Nasılım'dır. Kendi hesabıma, dönüp baktığımda bir çok edebiyat eserinin düpüncemde, ruhsal gelişimimde çok önemli rol oynadıklarını görüyorum. Zihinsel süreçlerimi değiştiren metinler peşinde de bu yüzden kopuyorum galiba.

AltKitap :

Yazmak ve basmak/yayınlamak ilişkisi nedir sizce?

Murat Gülsoy : Yazı ilk önce bir iletişim aracıdır. Birine iletme için yazarsınız. Bu biri kendiniz de olabilir. Fakat çoğunlukla yazmak başkalarına iletme isteği ile koput gelir. Başkalarına okutmak istersiniz. Yazdıklarınızda samimisinizdir, niyetiniz ciddidir; ciddiye alınmak istersiniz. İdeal okurunuzla ulaşma çabası gibi bir şey. Bu olmayan sevgiliyi aramak gibi de yapabilir. Ya da metnin ortasında örümcek gibi durduğu bir yazar-okur-eleştirmen-

diğer yazarlar ađýnýn geriliminde de yaþanabilir, yazýlabilir. Yani bunlarý akýlda tutarak.

AltKitap :

Platonik bir yazý/ kendine saklanan bir kitap olabilir mi sizce?

Murat Gülsoy : Neden olmasýn. Belki de vardýr. Tahminimizden de çok sayýda olabilir. Kapalý duran bir kitap baþlýbaþýna öyle bir nesne deđil mi? Açıþ baktýđýnzda, bakana göre biçimlenen bir bilinmez kara kutu. Shrödinger'in kitabý.

AltKitap :

Hangi edebiyat türleri sizi etkiliyor? Deđerini nasýl belirliyorsunuz?

Murat Gülsoy : Biraz zevk düþkünü bir okuyucuyum, itiraf ediyorum. Sistemli ve seçici bir okuyucu deđilim. Fakat avcı ve kovalayıcıyým. Yeni bir þeyler keþfetmek benim için heyecan verici bir þey. Romantik bir tarafý da var. Örneđin yeni bir þehre gittiđimde mutlaka orada bir kitapçı arar, orada beni bekleyen kitabý bulurum. Ayrýca sevdiđim yazarlarý, yapıtlarý, metin türlerini mutlaka kovalarým. Sonuna kadar tüm eserlerini okurum. Takýntý gibi bir þey. Paul Auster'da öyle oldu örneđin. Ýlk tanýdýđýmda sevdim, hemen diđer kitaplarýnýn takipçisi oldum. Borges için de, Nabakov için de, Fowles, Stephen King, Ursula K. LeGuin, Attila Ýlhan, Ođuz Atay, Orhan Pamuk, Ýhsan Oktay

Anar, Phil Thompsen, Tournier ve Baudrillard için de böyle olmuştı. Roman, öykü, şiir, deneme, gezi yazısı, anı... Tür ilk kıstasım değil. Türlerin birbirlerinin sınırlarına tecavüz etmesini izlemek de ayrı bir keyif.

AltKitap :

Yazdığınız karakterlerin sorunlarının ve psikolojilerinin

öykülerinize etkilerinden söz eder misiniz?

Murat Gülsoy : Önemlidir, öykü için, kurgusu ve hikayesi için önemlidir. Karakterlerin ruhsal derinlikleri bence önemlidir. Bu derinlik her karakter için başkadır, sınıры başka yerde biter. Fakat bazen o karakterin ruhsal sınırlarıdır öyküyü sürükleyen, yazanı yazmaya, okuyanı okumaya sürükleyen. Çünkü benzer sınırlardır okurun da yazarın da zaman zaman tosladığı. Yıpte yine deneyimlerin paylaşılması meselesi. Basit gündelik sorunların ötesinde, daha içe ait bir şeylerin paylaşılması, irdelenmesi. Örneğin edebiyat yolu ile kötüyü tanıyız. Kötünün kim olduğunu, nasıl düpündüğünü sezeriz. Oradaki "kötü"nin bilinçakışına kendimizi kaptırıp kendi korkularımızla yüzleşiriz.

AltKitap :

Öykülerinizde

korkuları,

komploları

enine

boyuna

kullanıyorsunuz. Bunların yapılarındaki karışılıkların aramalı mıyız?

Murat Gülsoy :

Bu kitaptaki öyküler birbirinden bağımsız dünyalarda

geçiyorlar fakat evet hepsini birbirine bağlayan bir komplo izledi var, bir kumpas izledi. Yer yer fütüristik paranoyalara kadar uzanan dünya/ toplum hayalleri. Benim için bir başka özelliği de bu kitaptaki öykülerin hemen hemen tamamı küçük bir düğünceden, hatta bazen bir cümleden filizlendi. Hani yolda düğme bulursunuz ve beşenip o düğmeye uyacak bir takım elbise diktirirsiniz ya öyle bir şey. Örneğin Cennet Kaçkınları öyküsü dillerini yeni öğrenmeye başladığı çok mutlu insanların arasına düğüp birinin iletişim sorunları ne olur sorusundan çıktı. Veya Robotlar öyküsü spor meselesini en uca götürerek kurgulanmış bir komployu merkez alıyor. Ritim duygusunun verdiği kendinden geçişi o ekstazy kullanan bir iktidar tasavvuru. 337 milisaniye, duvarda bir grafiti hayalinden doğdu. Asi çocuk çetelerinin duvarlara spreay boya ile 337 ms yazdıkları bir dünya. Ya da cezaevi kapılarının mükemmel hale getirildiği fakat serbest rekabetin yapıldığı ekonomik bir sistemin dönüşümü.

AltKitap :

Yazdıklarınızda bir karış-ütopya yaklaşımı da sezinleniyor.

Dünyamızın durumuna mı iparet ediyorsunuz? Durumların ötelemesini yaparken neden kötü tarafa doğru çekiyorsunuz?

Murat Gülsoy : Gelecekçi ve aşırı kışkucu bir atmosfer oldu doğru. Bu içinden geçtiğimiz dönemin ruhuyla ilgili olsa gerek. Bir yanda baş döndürücü

hızıyla bilim-kurgu edebiyatını solda sıfır bırakan bilimsel ve teknolojik gelişme, bir yandan 'büyük anlatı'ların hızla gözden düştüğü ve bireyin yalnızlaştığı bir toplumsal düzen. Aslında böyle bakınca, bugün de durum pek parlak sayılmaz. Hele bir de öteleme yaptığınızda.

AltKitap :

Kahramanlarınız çaresiz görünüyorlar. Yani olup bitenler

öyküyle bağlanıp ve aydınlanma ya da farkına varma birden oluyormuş gibi. Nedir bunun anlamı?

Murat Gülsoy : Yazdıklarımı analiz etmeyi (ya da bunları paylaşmayı diyelim) çok da benimsemiyorum. Yine de sorunuzun böyle bir cevabı olabilir: Okur, yazar ve kahraman eşit bir noktada bağlıyorlar hikayeye. Çaresizlik. Daha sonra herkes kendi yolunu buluyor, kendi özgün ruhsal gelişmesini gerçekleştiriyor. Kahramanın aydınlanması bizim aydınlanmamız oluyor, onun çıkışı bizim çıkışımız gibi. Evet ne yazık ki sadece "gibi". Bu anlamda edebiyat ruhsal bir benzetim oluyor. Bir simülasyon. Yazar kendi beyninde simüle ediyor kahramanını ve onu bu biçimde yaratmış oluyor; okur da onu okurken okuduklarını simüle ederek onu tekrar 'yaratıyor'. Ve bu böyle sürüp gidiyor.